

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra divadelních, filmových a mediálních studií

**ČESKÉ KOČOVNÉ DIVADELNÍ SPOLEČNOSTI
V UHERSKÉM HRADIŠTI V LETECH 1863 - 1918**

Czech road show companies in Uherské Hradiště in the years 1863 - 1918

Magisterská diplomová práce

Vypracovala: Alena Janošková

(Teorie a dějiny dramatických umění)

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Štefanides

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci 29. listopadu 2010

Alena Janošková

Děkuji doc. PhDr. Jiřímu Štefanidesovi za odborné vedení a cenné připomínky při vzniku mé magisterské diplomové práce. Děkuji pracovníkům Slovákého muzea a Státního okresního archivu v Uherském Hradišti za ochotu a poskytnutí studijního materiálu.

Obsah

1. Úvod _____	6
2. Uherské Hradiště _____	14
2.1. Pohled do historie města _____	14
2.2. Počátky divadelní aktivity _____	16
2.3. Místnosti k provozování divadla _____	21
3. První etapa působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1863 – 1879) _____	23
3.1. Společnost Anny Štanderové _____	25
3.2. Společnost Antonína Muška _____	28
4. Druhá etapa působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1880 – 1894) _____	30
4.1. Společnost Františka Pokorného _____	32
4.2. Společnost Pavla Švandy ze Semčic _____	36
4.3. Společnost Františka Trnky _____	39
4.4. Národní divadlo v Brně _____	44
4.5. Společnost Václava Hübnera _____	46
4.6. Stagiony dalších společností _____	50
4.6.1. Společnost Antonína Štandery _____	50
4.6.2. Společnost Josefa Viléma Suka _____	51
4.6.3. Společnost Kamily Staňkové-Liberté _____	54
5. Třetí etapa působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1895 – 1913) _____	55
5.1. Společnost Aloise Janovského _____	57
5.2. Národní divadlo v Brně _____	61
5.3. Stagiony dalších společností _____	65
5.3.1. Společnost Raimunda Příbramského _____	65
5.3.2. Společnost Františka Trnky _____	67
5.3.3. Společnost Václava Choděry _____	70
5.3.4. Společnost Leopolda Peterky _____	76
5.3.5. První družina herecká Karla Františka Štětky _____	77

5.3.6. Společnost Bedřicha Jeřábka _____	79
5.3.7. Divadlo moravských měst _____	81
5.3.8. Společnost Otokara Nováka _____	83
6. Dozvuky působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1914 – 1918) _____	84
6.1. Národní divadlo v Brně _____	85
6.2. Společnost Václava Choděry _____	86
6.3. Národní divadlo v Praze _____	87
7. Závěr _____	88
8. Resumé _____	91
9. Přílohy _____	93
9.1. Přehled stagion _____	94
9.2. Abecední přehled společností _____	98
9.3. Soupis repertoáru _____	99
9.4. Přehled členstva _____	127
9.5. Obrazová příloha _____	132
10. Prameny _____	139
11. Literatura _____	141

1. Úvod

Společenský i kulturní význam českých kočovných divadelních společností je v období do roku 1918 ve všech ohledech nezpochybnitelný. Velké společnosti přivázely do vesnic a obcí česky hrané hry a bylo zpravidla jejich zásluhou, že ve městech, odkud odjely, začaly vznikat ochotnické divadelní spolky. Kočovníci se také podíleli na vzniku mimopražských divadel a nebylo výjimkou, že herci, přijímaní do stálých divadel, měli nemalou osobní zkušenost právě s kočujícím divadelním životem. I přes tyto důležité skutečnosti dosud nebyla tomuto typu divadla věnována pozornost, jakou by si zasloužil. Je to dáno nejenom náročností zmapovat množství kočujících společností na celém našem území, ale také s tím související problematickou pramennou základnou, o níž se zmíním později.

Ve větších městech sleduje herecké výkony a repertoár českých kočovných družin několik studií, nicméně oblast Moravy, zejména venkov, zůstává na okraji zájmu. Přímo Uherskému Hradišti tedy dosud nebyla věnována žádná publikace pojednávající o českých kočovných společnostech, proto jsem si toto téma vybrala ke své magisterské diplomové práci, jež by měla postihnout dějiny působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti v letech 1863 – 1918. Toto téma mě velmi zajímá i z důvodu, že pobyt kočovných družin často předcházal vzniku ochotnických spolků, jejichž činnosti jsem se věnovala ve své bakalářské diplomové práci. Časové vymezení magisterské práce vychází z prvního doloženého data působení české společnosti na Moravě; závěrečná datace, jak je zřejmé, je dána koncem první světové války. Současně se vznikem Československa v roce 1918 skončila totiž i nejvýznamnější etapa kočovných divadel. Tímto však nechci říci, že poté kočovné divadlo vymizelo úplně. Společnosti hrály víceméně i v období první republiky, za druhé světové války se kočovná divadelní činnost stala již ojedinělou a představení po roce 1945 byla spíše výjimkou.

Město Uherské Hradiště nebylo pro téma vybráno náhodou. V polovině 19. století, respektive na počátku století 20., bylo centrem kulturního života na celém území Slovácka. Bylo to právě Uherské Hradiště, kam přijížděly kočovné družiny zpravidla na několik měsíců, aby odtud putovaly za výdělkem i do okolních měst a obcí, a opět se sem vracely. Město se tak stalo jejich výchozí stanicí, odkud odjížděly sehrát představení do Uherského Ostrohu, Hluku, Buchlovic, Zlína, Holešova a jiných měst.

První česká společnost, jež přijela na Moravu, přesněji řečeno do Kroměříže, byla roku 1863 společnost Josefa Štandery. Tatáž společnost, nicméně o tři roky později, přibyla na více než dvouměsíční účinkování přímo do Uherského Hradiště a stala se tak první českou společností, jež ve městě působila. V jejím čele již stála Anna, vdova po Josefu Štanderovi. Tato společnost přijela do Uherského Hradiště o dva roky dříve než do Olomouce (zde byla poprvé v roce 1868). Nutno však dodat, že v této době byla v Olomouci početní většina německého obyvatelstva a české společnosti navíc zpočátku nedostávaly povolení v tomto městě hrát.

Pro ucelený pohled na dané téma jsou v diplomové práci zmíněny skutečně všechny družiny, jejichž působení je díky pramenům doložitelné. Do soupisu společností jsou tak zařazeny i soubory Národního divadla v Brně a Praze. Nutno zdůraznit, že Národní divadlo v Brně po skončení sezony skutečně kočovalo po moravských i českých městech. Jeho představení tak byla nezanedbatelnou součástí divadelní aktivity i v Uherském Hradišti. Národní divadlo v Praze je do práce zařazeno proto, že zájezdem na Moravu v roce 1918 byl dovršen proces, který započaly české kočovné společnosti svým prvním příjezdem v roce 1863. Do soupisu společností je pro úplnost zařazena i méně známá pašijová společnost Leopolda Peterky, a to i přesto, že v daném období sehrála pouze dvě představení. Ke kompaktnímu přehledu společností, ke kterému bych ve své práci chtěla dospět, je však skutečně důležité zmínit i méně známé a méně úspěšné společnosti.

Magisterská diplomová práce vychází především z vyhledávání a shromažďování pramenů, jejich následné kritiky a interpretace. Souhrn

pramenných poznatků je jako celek podroben analýze; v případě nedostatku či neúplnosti pramenů je použita metoda hypotézy. Z důvodu přehlednosti a s ohledem na historický kontext je materiál zpracován monograficky po jednotlivých společnostech, čímž je zachována chronologie dějinného vývoje.

Součástí práce je kromě soupisu repertoáru jednotlivých českých kočovných společností, jež navštívily Uherské Hradiště ve zkoumaném období, přehled členstva a obrazová příloha. Ta obsahuje mimo jiné reprodukce dochovaných divadelních plakátů a několika jednotlivin, převážně dopisů, které se týkají například oznámení pobytu kočovné společnosti ve městě. Poznámkový aparát je pro přehlednost řazen pod čarou na každé straně, soupis pramenů a literatury se nachází na konci práce.

Studie je rozdělena do pěti základních kapitol. První kapitola shrnuje historický a společenský kontext Uherského Hradiště, zvláštní podkapitola je věnována divadelnímu dění ve městě, od jeho počátků v podobě jezuitského divadla přes německé kočovníky až po první představení české kočující divadelní společnosti v roce 1866. Krátká podkapitola je věnována Redutě a Měšťanské besedě, místnostem, v nichž bylo divadlo v Uherském Hradišti provozováno. Druhá kapitola krátce pojednává o šedesátých a sedmdesátých letech 19. století, kdy hlavním zdrojem divadelní aktivity byly dvě společnosti – Anny Štanderové a Antonína Muška. Bylo to konzervativní období, ve kterém byl repertoár tvořen především hrami Josefa Kajetána Tyla (Lesní panna, Strakonický dudák, Jiříkovo vidění a jiné). Třetí kapitola zahrnuje období let 1880 – 1894, což byla doba velmi úspěšného a hodnotného působení řady divadelních společností, z jejichž ředitelů jmenujme Františka Pokorného, Pavla Švandu ze Semčic, Václava Hübnera a Františka Trnku. Čtvrtá kapitola, věnující se především společnosti Aloise Janovského, je ohraničena lety 1895 – 1913. Zvláštní pozornost je zde věnována zájezdům Národního divadla v Brně. Poslední kapitola popisuje doznívání činnosti českých kočovných společností v období první světové války. Ve městě je v této etapě doložitelné pouze

působení společnosti Václava Choděry a zájezdy Národního divadla v Brně a v Praze.

Jak již bylo výše zmíněno, studie o kočovném divadelním dění na Moravě téměř neexistují. Výjimku tvoří především práce Pavla Marka¹ a Blanky Rašticové,² které shrnují dějiny českých kočovných divadelních společností na Slovácku v šedesátých a sedmdesátých letech devatenáctého století. Tyto práce mi poskytly především obecný pohled na pobyt kočovných společností na celém Slovácku, částečně i přehled členů jednotlivých družin a jejich repertoár. Nicméně tyto krátké studie neobsahují dostatečné množství informací, tudíž mi byly pomůckou spíše okrajovou. Obdobně tomu bylo i s některými dalšími publikacemi, jež byly k tématu kočovných společností dosud napsány.

Důležitou pozici mají zejména publikace Josefa Knapa *Umělcové na pouti*³ a studie Pavla Marka *Štanderové. Příspěvek k historii jedné kočovné divadelní společnosti*.⁴ Přestože se věnují obecnému pobytu kočovných družin na našem území, poskytly mi také několik málo zmínek o pobytu společností přímo v Uherském Hradišti. Zmínky jsou však skutečně stručné, Uherské Hradiště je zde zmíněno spíše jen jako součást výčtu působišť dané společnosti. Publikace, jako jsou *Zöllnerové Josefa Knapa*⁵ či *Dějiny venkovských divadelních společností Vojty Šteina Táborského*,⁶ se moravskou problematikou zabývají pouze okrajově a z tohoto pohledu měly pro mou práci význam spíše orientační.

---

¹ MAREK, Pavel. České kočovné divadelní společnosti na Slovácku v 60. a 70. letech 19. století. *Slovácko: společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 1988. s. 67-76.

² RAŠTICOVÁ, Blanka. Někdejší uherskohradištské divadelní společnosti. *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 1995, č. 9, s. 10 – 11 – RAŠTICOVÁ, Blanka. Z historie města. České kočovné divadelní společnosti v Uherském Hradišti na přelomu 60. a 70. let 19. století. *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 1990, č. 7, s. 11-12.

³ KNAP, Josef. *Umělcové na pouti*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1961. 258 s.

⁴ MAREK, Pavel. *Štanderové. Příspěvek k historii jedné kočovné divadelní společnosti*. Prostějov: [vl. n.], 1995. 51 s.

⁵ KNAP, Josef. *Zöllnerové – dějiny divadelního rodu*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1958. 245 s.

⁶ TÁBORSKÝ, Vojta Štein. *Dějiny venkovských divadelních společností*. Praha: Svaz československého herectva v Praze, 1930. 158 s.

Kontextovou pomůckou k získání přehledu v obecném vývoji českých kočovných divadelních společností mi byly *Dějiny českého divadla, díly II a III*.⁷ Bližší informace o jednotlivých společnostech a jejich ředitelích jsem čerpala především z knihy Evy Šormové *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*.⁸ Tato publikace je velmi cennou pomůckou k získání orientace mezi jednotlivými soubory a společnostmi. Kromě encyklopedických hesel o ředitelích obsahuje i informace o zaměření repertoáru společnosti, jejich jednotlivých členech, krátce se zde pojednává i o některých stagionách.

Inspiračním zdrojem mi byla diplomová práce Jiřího Štefanidese *Představení českých kočovných společností v Olomouci v druhé polovině 19. století*,⁹ stejně tak i diplomová práce Lucie Komeščíkové, jež se zabývá působením českých kočovných divadelních společností v Přerově.¹⁰ Obě zmíněné práce mi poskytly cenné informace o pobytu jednotlivých společností a k získání přehledu repertoáru a členstva v daných městech, což jsem mohla později konfrontovat s divadelní aktivitou v Uherském Hradišti.

Opomenout nelze ani diplomovou práci Denisy Šťastné *Divadelní ředitel a herec Václav Choděra*.¹¹ Tato monografie obsahuje řadu důležitých údajů o divadelní společnosti Václava Choděry, jeho stagionách i repertoáru.

V knihovně filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně je k dispozici disertační práce Josefa Šáchy, která pojednává o působení českých kočovných společností na celém území Moravy.¹² Šácha pracoval s velkým množstvím archivních pramenů, mimo jiné například se spisy

---

⁷ ČERNÝ, František (ed.). *Dějiny českého divadla II*. 1. vyd. Praha: Academia, 1969. 429 s. ČERNÝ, František (ed.). *Dějiny českého divadla III*. 1. vyd. Praha: Academia, 1977. 657 s.

⁸ ŠORMOVÁ, Eva aj. *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*. 1. vyd. Praha: Divadelní ústav, 2000. 615 s. ISBN 80-7008-107-4.

⁹ ŠTEFANIDES, Jiří. *Představení českých kočovných společností v Olomouci v druhé polovině 19. století*. Diplomová práce, Filozofická fakulta UP Olomouc. Olomouc: Univerzita Palackého, 1973. 109 s.

¹⁰ KOMEŠČÍKOVÁ, Lucie. *České divadelní kočovné společnosti v Přerově v letech 1863 – 1897*. Diplomová práce, Filozofická fakulta UP Olomouc. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 200 s.

¹¹ ŠŤASTNÁ, Denisa. *Divadelní ředitel a herec Václav Choděra*. Diplomová práce, Filozofická fakulta UP Olomouc. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 229 s.

¹² ŠÁCHA, Josef. *Dějiny kočovných divadelních společností na Moravě ve druhé polovině XIX. století*. Disertační práce, Filozofická fakulta MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 1953.

Moravského místodržitelství, které jsou uloženy v Moravském zemském archivu v Brně. Jeho práce poskytuje v mnoha případech přesná data pobytu jednotlivých kočovných společností, údaje o repertoáru a cenzurních zásazích. Nicméně při bližším seznámení s Šachovou disertační prací jsem zjistila, že obsahuje také velké množství nepřesností a údajů, jež jsou v přímém rozporu s mnou nalezenými prameny. Některé stagiony společností Šacha vynechává úplně, s jeho prací je tedy třeba zacházet velmi opatrně.

Pro získání přehledu a seznámení se s historickým kontextem města jsem čerpala z těchto publikací: *Uherské Hradiště – dějiny města*,¹³ *Dějiny a místopis královského města Uherské Hradiště*,¹⁴ *Uherské Hradiště, královské město na řece Moravě*¹⁵ a *Bibliografie okresu Uherské Hradiště*.¹⁶ V poslední zmíněné jsem vyhledala i literaturu, z níž bylo možné čerpat další informace, a názvy periodik, jež vycházela ve městě v daném období.

Pramennou základnu práce tvoří především zprávy z periodického tisku, v nichž se nachází zpravidla oznámení o příjezdu kočovné společnosti, jejím repertoáru a hereckém složení. Mnohdy se v novinách objevují i dobové recenze, jež se staly velmi cenným pramenem k posouzení kvality představení a spokojenosti publika. Zůstává ale otázkou, nakolik jsou tyto recenze spolehlivým zdrojem a zda se ve většině případů nejedná spíše o subjektivní hodnocení autora. Přesto si však myslím, že dobové recenze jsou důležitým pramenem, který ale musí být posuzován obezřetně.

Důležitým materiálem, z něhož bylo možné čerpat, byly zejména regionální noviny Moravská Slovač (1/1885 – 6/1889), později přejmenované na Slovácké noviny (7/1889 – 1918). Jak je zřejmé, regionální noviny začaly v Uherském Hradišti vycházet až v polovině osmdesátých let, což značně zkomplikovalo bádání o divadelní činnosti v dřívějších obdobích. Další

---

¹³ ČOUPEK, Jiří a kol.. *Uherské Hradiště – dějiny města*. 1. vyd. Brno: Blok, 1981. 630 s.

¹⁴ VITÁSEK, Jindřich Erázim. *Dějiny a místopis královského města Uherské Hradiště*. Uherské Hradiště: L. Kráčelík, 1879. 135 s.

¹⁵ ČOUPEK, Jiří a kol. *Uherské Hradiště, královské město na řece Moravě*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Město Uherské Hradiště, 2007. 492 s. ISBN 978-80-239-9873-3.

¹⁶ VLACH, Jaroslav. *Bibliografie okresu Uherské Hradiště*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Okresní knihovna; Brno: Státní vědecká knihovna: Muzejní a vlastivědná společnost, 1982. s. 39 – 45.

periodika, jako byla Česká Thalia (1870 – 71, 1887 – 1892), časopis Divadlo (1904 – 1913) či Moravská orlice, nevěnovala divadelnímu dění mimo centra takovou pozornost jako výše zmíněné, nicméně i přesto mi poskytla několik informací k danému tématu, alespoň vročení pobytu několika málo společností či výčet některých představení z jejich repertoáru.

Vedle periodického tisku vychází práce i z několika jednotlivin uložených ve Státním okresním archivu v Uherském Hradišti, fondu Okresní úřad Uherské Hradiště.¹⁷ Nicméně potenciál tohoto fondu nebylo možné plně využít, protože obsahuje velké množství neroztříděného a nefoliovaného materiálu, který se vztahuje k veškerým akcím na Uherskohradištsku v daném období. Nachází se zde tedy nejenom písemnosti adresované císařsko-královskému okresnímu hejtmanství v Uherském Hradišti týkající se kočovných divadelních společností, ale také dopisy a materiály jiných spolků a informace o jejich různorodé činnosti.

Většinu důležitých článků, studií i jiných jednotlivin, uvedených v závěrečném soupisu pramenů a literatury, jsem získala ve Slováckém muzeu v Uherském Hradišti. Ve sbírkovém fondu Slováckého muzea jsou archivovány tři divadelní plakáty,¹⁸ které se týkají představení společnosti Františka Pokorného v roce 1886. Další dochované plakáty,¹⁹ nacházející se v divadelním oddělení Národního muzea v Praze, uvádí publikace Alexandra Buchnera *Cedule kočovných divadelních společností v Čechách a na Moravě*.²⁰ V divadelním oddělení Národního muzea se nacházejí kromě plakátů také pozůstalosti některých kočovných společností, například je zde k dispozici gážovní knížka společnosti Štanderovy nebo gážovní a účetní kniha společnosti Choděrovy. Z důvodu stěhování však byly všechny sbírky

---

¹⁷ Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Okresní úřad Uherské Hradiště, inventární číslo 577 (spisový znak J – spolkové záležitosti), karton 868 – 883.

¹⁸ Slovácké muzeum Uherské Hradiště, sbírkový fond Slováckého muzea, signatura H 1266, H 1267, H 1268.

¹⁹ V divadelním oddělení Národního muzea v Praze se nacházejí plakáty týkající se představení Choděrovy společnosti v Uherském Hradišti, jsou to: H. Sudermann – DOMOV, 8. 3. 1897, L. Stroupežnický – PANÍ MINCMISTROVÁ, 9. 3. 1897, J. K. Tyl – NALEZENEC, Z. Janke – VINCENTKA A ALOJZKA, 28. 9. 1908. BUCHNER, Alexandr: *Cedule kočovných divadelních společností v Čechách a na Moravě*. Praha: Divadelní ústav, 1968. s. 47, 49.

²⁰ BUCHNER, cit. 19.

divadelního oddělení Národního muzea, po dobu psaní mé diplomové práce, veřejnosti nepřístupné. Z těchto pramenů, jež jistě obsahují řadu důležitých informací, jsem tedy bohužel nemohla čerpat.

Informace o divadelním dění v šedesátých a sedmdesátých letech 19. století jsem zčásti získala ze spisů prezidia Moravského místodržitelství,²¹ uložených v Moravském zemském archivu v Brně. Obsahují mimo jiné žádosti o koncese a jejich prodloužení, které posílali ředitelé jednotlivých kočovných společností. Bádání v tomto fondu je však značně časově náročné, jelikož každý karton obsahuje tisíce jednotlivých spisů, které jsou psány převážně německy.

Cílem této práce je především poskytnutí uceleného pohledu na problematiku českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti v přímé závislosti na dostupných pramenech, a zároveň vytvoření soupisu repertoáru jednotlivých společností v jejich historické návaznosti a kontextu. Tento repertoárový soupis by mohl být cenným materiálem pro další bádání v oblasti českého kočovného divadla nejen na Moravě.

---

²¹ Moravské místodržitelství, prezidium. Moravský zemský archiv v Brně. Fond B13, sign. 1/12, kartony číslo 494 (1861 – 1863), 495 (1864 – 1866), 496 (1867 – 1872), 497 (1873 – 1875), 498 (1876 – 1879), 499 (1880 – 1882), 500 (1883 – 1886).

2. Uherské Hradiště

2. 1. Pohled do historie města

První zmínky o Uherském Hradišti lze nalézt již v 8. století, kdy kolem pravého břehu řeky Moravy vzniklo předvelkomoravské sídliště. To se postupně rozrůstalo, až v roce 1258 získalo atribut královského města a stalo se tak centrem celé oblasti, kam se soustředil veškerý obchod a správa. Důležitým předpokladem pro větší rozvoj města bylo dopravní napojení na okolní obce v 19. století, hlavně rozvoj cest do Starého Města a Kunovic. Po politických změnách z roku 1848 se Uherské Hradiště stalo okresním městem se sídlem krajského soudu a dalších úřadů s okresní i krajskou působností. Většinu obyvatel tvořili řemeslníci a živnostníci, kteří spolu s úřednictvem reprezentovali ve městě střední vrstvu, jež se postupně poněmčovala. Ve druhé polovině 19. století bylo město tvořeno německou většinou, ale díky přílivu českého obyvatelstva z venkova začalo více sílit národní cítění, které vyvrcholilo vybudováním českého gymnázia.²² I přesto však Němci měli početní převahu, což dokládá následující přehled.

V roce 1850 bylo ve městě 2003 obyvatel,²³ jejich národnostní složení však není u tohoto roku uvedeno. Zajímavé je konfrontovat složení obyvatel v letech 1880 a 1910. V roce 1880 čítalo Uherské Hradiště 3 659 obyvatel, z čehož bylo 1 712 obyvatel české národnosti a 1 898 německé. O třicet let později, v roce 1910, bylo z celkového počtu 5 174 obyvatel 4 717 české národnosti a jen 369 obyvatel národnosti německé. Z tohoto výčtu vyplývá, že v Uherském Hradišti po dlouhou dobu pobývala německá většina, která neustále preferovala německou kulturní aktivitu nad českou, což vedlo k napětí mezi českým a německým obyvatelstvem. Ve Slováckých novinách z roku

---

²² České gymnázium bylo postaveno v roce 1884, přičemž německé téměř o dvacet let dříve, v roce 1869. Úplné vítězství českého měšťanstva bylo posíleno v roce 1890, kdy správa města přešla na dlouhou dobu do českých rukou. ČOUPKOVÁ, Jaromíra, RAŠTICOVÁ, Blanka. *Uherské Hradiště*. 1. vyd. Praha – Litomyšl, 2008. s. 14. ISBN 978-80-7185-943-7.

²³ VLACH, cit. 16, s. 39.

1903 se dokonce píše: „Německé divadlo v městském redutním sále bylo městskou radou v Uherském Hradišti opět povoleno. Kolikrát ještě? Nedejme se!“²⁴

---

²⁴ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 11. 3. 1903, s. 2. ISSN 1213-2020.

2. 2. Počátky divadelní aktivity

Počátky soustavnější divadelní činnosti v Uherském Hradišti jsou spjaty s jezuitským řádem, jenž ve městě působil od čtyřicátých let 17. století. Studenti místního jezuitského gymnázia nacvičovali hry k příležitosti ukončení školního roku, církevních svátků či panovnických výročí. Hrál se převážně latinsky, nicméně v Uherském Hradišti také v českém jazyce.²⁵ I proto se produkce jezuitů u zdejšího obyvatelstva těšily velké oblibě, neboť byly ve své době jediným zdrojem divadelního umění ve městě. Se zánikem jezuitského řádu roku 1773 tedy došlo na dlouhou dobu k přerušení pravidelné divadelní aktivity.²⁶ Prostory jezuitského gymnázia připadly městu, byla zde umístěna německá hlavní škola. Samotný gymnaziální sál byl přebudován na Redutu a stal se místem pro konání kulturních a společenských akcí měšťanstva.²⁷

Ke změně kulturních aktivit došlo až na počátku 19. století, kdy ve větší míře do města přijížděly německé kočující družiny, které byly přímými profesionálními předchůdci kočovných společností českých.²⁸ Blanka Rašticová ve svém článku píše: „Konzervativní a zaostalé názory hradištského měšťanstva ovlivňovaly také kulturní život, který se v první polovině 19. století omezil na návštěvu divadelních představení kočovných společností, jen sporadicky byly pořádány uvědomovací kroužky či výlety do romantického okolí.“²⁹

Na přelomu dvacátých a třicátých let 19. století hostovaly v Uherském Hradišti celkem čtyři německé divadelní společnosti, jejichž řediteli byli Josef

---

²⁵ RAŠTICOVÁ, cit. 2, s. 10.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Své nejstarší útočiště tady měl Čtenářský spolek, konávaly se zde slavné městské plesy a taneční zábavy, divadelní a taneční vystoupení. ZEMEK, Metoděj, KOLÁČEK, Josef. *Kniha o Redutě*. 1. vyd. Velehrad: Tomáš Ježek-Ottobre, 2001. s. 15. ISBN 80-86528-05-7.

²⁸ Přítomnost kočující divadelní společnosti byla zaznamenána již v roce zrušení jezuitského řádu, příjezd další byl datován rokem 1784.

²⁹ RAŠTICOVÁ, Blanka: Kočovné divadelní společnosti v Uherském Hradišti na přelomu 20. a 30. let 19. století. *Slovácko: společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 1989. s. 21.

Reisinger, Alois Göttler a Josef Anatour, Johann Gustav Schwarze a Josef Siege. Z hlediska tématu magisterské diplomové práce se o těchto společnostech zmíním jen okrajově. Německé družiny ojediněle zaměstnávaly i herce české národnosti, hrály však pouze německy, o jejich případných pokusech o česky hrané představení v Uherském Hradišti nejsou zmínky. Domnívám se však, že se o česky hrané představení německé společnosti pokoušely, avšak nemohly dosáhnout příliš vysoké úrovně. Čeští vlastenci proto stále usilovali o to, aby se v repertoáru německých družin objevovaly i české hry. „Situaci českých vlastenců v Uherském Hradišti té doby vystihuje dopis Karla Schneidera zemskému archiváři A. Bočkovi z roku 1842. Sděluje, že ve městě se má hrát divadlo, jehož výtěžek bude věnován na městský špitál, a že usiluje, aby jen jeden kus byl německý a druhý moravský. Mezi oběma by se zpívala píseň Duch moravský líbě, líbě vane. Karel Schneider napsal: Chci pana pŕlmistra k tomu chytře přivádět. Přednesu mu, že kdyby se jeden kus moravský hrál, že by příjem tím větší byl, an by Hradišťané a Kunovjané německy neznající do divadla přišli.“³⁰

Podle dochovaných divadelních plakátů³¹ hrály německé společnosti především frašky, jevištní báchorky, veselohry a rytířské hry, ve velké míře doplňované světelnými efekty.

Jako první přijela roku 1824 do Uherského Hradiště společnost Josefa Reisingera, která uvedla celkem devět her převážně vídeňského autora Augusta von Kotzebua. O čtyři roky později navštívila město společnost Josefa Siegeho, na přelomu let 1828 a 1829 zde účinkovala společnost Aloise Göttlera, jež mimo jiné „hrála 12. února 1829 na počest císařových narozenin, představení bylo uvedeno prologem s fanfárami, po němž následovala Meislova jednoaktovka a Kotzebuova fraška“.³² Od listopadu 1829 do února 1830 v Uherském Hradišti vystupovala společnost Josefa Anatoura a na přelomu

---

³⁰ ČOUPEK, cit. 15, s. 322.

³¹ Ve sbírkovém fondu Slovákckého muzea v Uherském Hradišti se nachází celkem 57 plakátů německých kočovných divadelních společností.

³² RAŠTICOVÁ, cit. 28, s. 23.

dvacátých a třicátých let 19. století uvedla poslední zmíněná společnost Johanna Gustava Schwarze čtyři představení.

Pro téma českých kočovných divadelních společností jsou podnětnější počátky ochotnických divadelních aktivit. Roku 1862, v souvislosti se snahami o upevnování národního uvědomění, vznikl ve městě Čtenářský spolek, který začal pořádat nejen koncerty, ale i besedy s recitacemi, tancem a zpěvem; v roce 1865 dokonce uspořádal v Redutě koncert Slovanského pěveckého spolku z Vídně.³³ Ze Čtenářského spolku vznikla o pět let později Měšťanská beseda, jež se stala centrem českého společenského a kulturního života. Kromě ní se o rozvoj zasloužila také tělovýchovná organizace Sokol založená ve městě v roce 1871. Jak se lze dočíst v knize o Uherském Hradišti, rozdíl mezi výše zmíněnými spolky byl tento: „Měšťanská beseda se orientovala převážně na klasické hudební nebo literární projevy, odbor Sokola využíval také lidové písně, zvyky a tance.“³⁴ Oba spolky podporovaly divadelní vlaky, které umožňovaly obyvatelům moravských a českých měst a obcí seznámit se s divadelní kulturou Prahy či Brna. Uherské Hradiště nebylo významnou železniční křižovatkou, a tak Hradišťané museli jet nejdříve do Starého Města; i přesto se divadelní vlaky těšily velké oblibě. Divadelní vlaky organizoval po otevření Národního divadla v roce 1883 jeho ředitel František Adolf Šubert. Kočovníci však tuto nevíтанou konkurenci neměli v příliš velké oblibě. Stejně jako ostatní diváci, i Hradišťané měli tendenci zhlédnutá představení v Praze či v Brně konfrontovat s těmi, která sehrály kočovné společnosti v jejich městě. V Dějinách českého divadla se dočteme: „Malé společnosti nemohly ve svých omezených možnostech držet krok s nároky návštěvníků, kteří v Praze zhlédli vynikající umělce a nákladné výpravy oper či činoher.“³⁵

K obohacení kulturního života města přispělo i české gymnázium a činnost malíře Joži Uprky. Jeho přínosem nebyla jen podpora uměleckého cítění v obyvatelích města, ale i to, že do Uherského Hradiště zval přátele, kteří svou návštěvou nemalou měrou přispěli ke kulturním aktivitám města.

---

³³ ČOUPEK, cit. 15, s. 321.

³⁴ Tamtéž, s. 232.

³⁵ ČERNÝ, František (ed.). *Dějiny českého divadla III*. 1. vyd. Praha: Academia, 1977. s. 172.

Za Jožou Uprkou sem v roce 1896 přijeli Zdenka Braunerová s Gabrielou Preissovou či Alois a Vilém Mrštíkovi.³⁶

V polovině osmdesátých let se začínají objevovat sporé zmínky také o ochotnické divadelní činnosti, především v souvislosti s Divadelní jednotou Tyl, jež byla odborem Měšťanské besedy.³⁷ O letních prázdninách se do kulturního života zapojovali také studenti vysokých škol a abiturienti místního gymnázia, kteří byli od roku 1883 součástí Akademického feriálního klubu. Kládl si za cíl především společenský rozvoj obyvatel města, a to pomocí diskuzí, přednášek, zřizování knihoven, pořádání divadelních představení a podobně.³⁸ Jednou z jeho prvních akcí byly 10. – 12. srpna 1883 slavnosti uspořádané společně se studentským spolkem Radhošť při příležitosti otevření Národního divadla v Praze. V rámci těchto slavností se konalo divadelní představení, v němž vystoupila herečka Národního divadla v Praze Otýlie Sklenářová-Malá, kterou do Uherského Hradiště doprovázel Eduard Vojan.³⁹ Představení bylo pro kulturní život města jistě velkým přínosem; nicméně toto hostování Otýlie Sklenářové-Malé nebylo na Moravě v osmdesátých letech nic neobvyklého. Například Lucie Komeščíková zaznamenala: „V rámci Radhošťské slavnosti, která se konala v Přerově 23. a 24. srpna roku 1884, vystoupila Otýlie Sklenářová-Malá, členka českého zemského divadla, a Eduard Vojan, v té době v angažmá Švandovy divadelní společnosti.“⁴⁰

Karel Blažek shrnuje počátky kulturní aktivity Uherského Hradiště takto: „Přestože se Uherské Hradiště mohlo vykázat živou činností na poli kultury a vzdělání, zůstával kulturní život až do I. světové války maloměstský, skromný a poměrně jednostranný. Dvakrát do roka tu hostovala nějaká

---

³⁶ ČOUPEK, cit. 15, s. 326.

³⁷ Dne 6. června 1885 předvedla divadelní jednota hru J. K. Tyla Lesní panna, režíroval ji mladý právník František Vysloužil. Výtěžek představení byl věnován na podporu chudých studentů českého gymnázia. ČOUPEK, cit. 13, s. 360.

³⁸ Členové klubu byli hlavně posluchači vysokých škol v Praze a ve Vídni, a to nejen z Hradištska, ale také ze Strážnicka, Brodska a Kyjovska. Jeho hlavním přínosem bylo založení pěti knihoven: v Boršicích, Košíkách, Lipově, Pohořelicích a Újezdě. Tamtéž, s. 361.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ KOMESTÍKOVÁ, cit. 10, s. 29.

divadelní nebo operetní společnost, ochotníci tu sehráli dvě či tři divadelní hry, nějaký koncert Akademie gymnázia a koncert pěveckého sboru Svatopluk, to bylo za celý rok všechno.“⁴¹

---

⁴¹ ČOUPEK, cit. 13, s. 366.

2. 3. Místnosti k provozování divadla

Nyní bych se chtěla krátce zmínit o místnostech, ve kterých bylo v Uherském Hradišti divadlo provozováno. Kočovné společnosti mohly využívat dvě budovy, a to Měšťanskou besedu a Redutu.

Měšťanská beseda vznikla v roce 1867 ze Čtenářského spolku. Stala se střediskem českého kulturního a společenského života. O pět let později si její členové postavili vlastní budovu, kde čas od času vystupovaly také kočovné divadelní společnosti. „Budova české besedy měšťanské byla vystavena roku 1871 a nalézá se v postranní ulici na dosti nepřiležitém místě. Místnosti jsou pohodlné a vkusně zřízené.“⁴² Zřejmě z důvodu neatraktivního místa si kočovné společnosti tuto budovu k provozování divadla vybíraly zřídka. Podle dostupných pramenů si Měšťanskou besedu pronajala například v roce 1886 společnost Štanderova.⁴³

Více významnou a českými kočovnými společnostmi častěji užívanou byla budova Reduty. Místnost Reduty je v člancích *Moravské Slovače* i *Slováckých novin* zmiňována velmi často. Reduta byla větší a pro divadlo tedy i vybavenější. K zásadní proměně jeviště zde došlo v roce 1895. Datum začátku rekonstrukce není z periodik patrný, zřejmě však trvala celý rok, jelikož o pobytu jakékoliv kočovné divadelní společnosti v roce 1895 není zmínka.

O zbudování nového jeviště v Redutě měl zásluhu zástupce divadelních ochotníků, purkmistr J. Protzkar.⁴⁴ Bližší údaje o rekonstrukci se lze dozvědět z článku v novinách: „Veškeré dekorace jsou přímo překvapující a budou velice platně přispívat ku zvýšení úspěchů hry divadelní. Celkem je vymalováno mimo opony devět velkých hlavních dekorací: Selská světnice, Město, Vesnice, Les, Zahrada, Krajina, Sál moderní, Sál středověký a Pokoj

---

⁴² VITÁSEK, cit. 14, s. 127.

⁴³ *Denní zprávy. Moravská Slovač*, 27. 11. 1886, s. 3.

⁴⁴ *Denní zprávy. Moravská Slovač*, 23. 10. 1895, s. 3.

měšťanský. Dekorace vynikají věrným provedením, mistrnou perspektivou a přirozeností.“⁴⁵ Informace o technickém zabezpečení se dozvíme dále: „Mechanické zařízení záleží z propadliště a třinácti tahů se závažím a osmi tahů bez závaží. Mechanismus jde hravě beze všeho šumu a ruchu. Vůbec vyhovuje nynější zařízení jeviště všem moderním požadavkům a veřejnost bude zajisté vděčná všem těm činitelům, kteří mají zásluhu o zbudování nového jeviště.“⁴⁶ Zřejmě z důvodu lepšího technického zabezpečení si kočovné společnosti vybíraly ke svému provozování právě místnost Reduty.

---

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž.

3. První etapa působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1863 – 1879)

„Od místa k místu putují
a každý den přináší jim nový zápas o život.“⁴⁷

Dějiny českých kočovných společností mají svůj počátek v roce 1849, kdy vznikla první česká profesionální kočovná společnost Josefa Aloise Prokopa. Jak píše Josef Knap: „V bouřlivém roce 1849, v roce rozehnutí kroměřížského sněmu, v roce stavu obležení nad Prahou, dozrálo skutečně něco, po čem stejně živelně jako po Národním divadle v Praze volala široká česká veřejnost.“⁴⁸ Na založení společnosti se pořádaly veřejné sbírky a nadneseně lze říci, že její vznik byl vyvrcholením úsilí všech tehdejších vlastenců a tím i velké části národa. Společnost se honosila názvem České národní divadlo pro venkov a jedním z iniciátorů jejího vzniku byl i Josef Kajetán Tyl spolu s redaktory Pražského večerního listu Prokopem Chocholouškem a Vincencem Vávrou Haštalským.⁴⁹ Získat koncesi na česky hrané divadlo bylo velkým úspěchem, jenž dopomohl k dalšímu vývoji. Na přelomu padesátých a šedesátých let reprezentovalo české divadlo již pět českých kočujících společností – Zöllnerova, Šmídova, Štanderova, Stránského a postupně upadající společnost Prokopova. Jejich umělecká úroveň odpovídala nenáročnému vlasteneckému provincialismu. K těmto společnostem později přibyly další pod vedením Pavla Švandy ze Semčic, Jana

---

⁴⁷ TURNOVSKÝ, Josef Ladislav. *Z potulného života hereckého*. Praha: L. Pospíšil, 1882. s. 4.

⁴⁸ KNAP, cit. 3, s. 8.

⁴⁹ Tamtéž, s. 9.

Pištěka, Josefa Emila Kramueleho či Františka Pokorného. Kočovní divadelní umělci se v této době ještě nepodíleli na hledání nových cest české divadelní kultury, byli věrni tradici jak ve výběru her, tak v jejich zpracování. Ne všechny oblasti byly pro kočovníky stejně atraktivní, neboť zájem o divadlo byl v jednotlivých oblastech různý. Nejvíce vyhledávanou lokalitou byly východní a severovýchodní Čechy a trasa z jižních do západních Čech.⁵⁰

Pro Moravu je důležitým mezníkem rok 1863, neboť sem poprvé přijela česká profesionální společnost, a to pod vedením Josefa Štandery. Na Moravě byla do té doby divadelní aktivita v rukou německých kočovných společností a ochotnických souborů, proto byl příjezd profesionálního souboru pro moravské obyvatele, z velké části venkovské, důležitým počinem, jenž v nich ještě více povzbudil vlastenecké cítění. Rokem 1863 tedy začíná na Moravě významná etapa divadla – etapa působení profesionálních kočovných společností hrajících v českém jazyce.

V této etapě je v Uherském Hradišti doložitelný pobyt dvou společností, Anny Štanderové a Antonína Muška. Jejich repertoár byl hodně podobný, převažovaly v něm především buditelské hry Josefa Kajetána Tyla, z dalších českých autorů díla Jana Nepomuka Štěpánka či Václava Klimenta Klicpery, družiny uváděly také překlady zahraničních veseloher a frašek. Působení těchto společností nebylo význačné z hlediska repertoáru, nýbrž už jen tím, že přijely, a staly se tak v Uherském Hradišti prvními, kdo otevřel cestu dalšímu vývoji.

---

⁵⁰ ČERNÝ, cit. 35, s. 156.

3. 1. Společnost Anny Štanderové

První společnost, jež přijela do Uherského Hradiště naplnit národní poslání, tedy sehrát divadlo v české řeči, byla v roce 1866 společnost Anny Štanderové.

Zakladatelem této kočovné družiny byl Josef, manžel Anny. Jméno Josefa Štandery je v začátcích jeho působení spjato se společností Filipa Zöllnera, u níž byl hospodářským správcem (1853 – 1859), umělecké vedení měl tehdy na starosti Josef Kajetán Tyl. V roce 1859 se stal Josef Štandera nájemcem divadelní koncese po Josefu Kullasovi. Společnost začal Štandera orientovat převážně na činohru a veselohru naplňující Tylův národně buditelský program. O čtyři roky později se Štandera od Kullasovy společnosti v Jičíně definitivně osamostatnil a s vlastní koncesí se vypravil na Moravu. Jeho koncese se týkala celé oblasti, s výjimkou měst Olomouce a Brna. Své působení začal v dubnu v Kroměříži, pokračoval v Holešově, Přerově, až se usadil na zimu v Prostějově.

Po Štanderově smrti (28. listopadu 1863) převzala společnost manželka Anna, která byla ředitelkou do roku 1870, kdy si koncesi nakrátko pronajal Josef Biedermann. V roce 1871 přešla společnost do rukou bratrů Josefa a Antonína Štanderových, kteří ji vedli až do jejího zániku na přelomu let 1888 – 1889. V červnu roku 1889 převzal koncesi Václav Sýbert-Mělnický.⁵¹ Antonín Štandera pořádal v Prostějově na počátku 20. století loutková představení pro děti, jeho syn Rudolf vlastnil pojízdné kino. V polovině sedesátých let 19. století koupila rodina Štanderova v Prostějově dům s arénou, pravděpodobně uzpůsobenou na zimní provoz, jelikož zde setrvala osm měsíců až do přelomu ledna a února 1866.⁵²

---

⁵¹ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 484.

⁵² Tamtéž.

Nejvýznamnější etapa Štanderovy společnosti je ohraničena lety 1859-1866, kdy „úspěšně přenesla štafetu tylovského pojetí divadla do počátku šedesátých let. Vychovala tehdy několik herců budoucích kamenných divadel (Frankovský, Polák, Mošna, Libická, Lipová, Ryšavá) i ředitele nových kočujících společností (Libická, Jan a Josef Jelínkové, Braun, Faltys, Svoboda). Významnou, téměř zakladatelskou úlohu sehrála v šedesátých letech ve vývoji českého divadelnictví na Moravě. V sedmdesátých letech upadala a zanikla. Obnovení společnosti v letech osmdesátých prokázalo její dramaturgické i interpretační opoždění za celonárodním divadelním vývojem.“⁵³

Město Uherské Hradiště se první české kočovné společnosti dočkalo v roce 1866 a společnost Anny Štanderové si tak zajistila prvenství: byla první českou společností, která do města přivezla český soubor, na jehož repertoáru se vyskytovaly převážně české hry. Když se společnost poprvé objevila na Slovácku, již za sebou měla účinkování na střední a západní Moravě.

Počátek působení společnosti Anny Štanderové v Uherském Hradišti není jasně vymezen. Pavel Marek ve studii z roku 1995 píše: „Koncem ledna nebo v únoru 1866 odjela společnost do Přerova, kde hrála naposled 11. března a odtud měla namířeno do Uherského Hradiště. V té době však Moravu postihl pruský vojenský vpád, který společnost nesporně poškodil. Jistě víme, že na podzim 1866 byla opět v Prostějově.“⁵⁴ Z výše zmíněného úryvku tedy nevyplývá, zda společnost do Uherského Hradiště přijela či nikoliv. Nicméně ve své starší práci z roku 1988⁵⁵ si je Pavel Marek jistý, že Štanderova společnost zahájila účinkování v Uherském Hradišti přesně 15. března 1866, k čemuž bych se přiklonila, a to i díky článku v *Moravské orlici*, kde dopisovatel píše, že „společnost hrála naposledy v neděli 11. března (v Přerově) a odebere se do Uherského Hradiště“.⁵⁶

---

⁵³ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 484.

⁵⁴ MAREK, cit. 4, s. 14.

⁵⁵ MAREK, cit. 1, s. 68.

⁵⁶ *Denní zpráva. Moravská orlice*, 15. 3. 1866, s. 3. ISSN 1803-117X.

Společnost zahájila své působení tedy patrně 15. března hrou Václava Klimenta Klicpery **Jan za chrta dán**. Více než dvouměsíční účinkování ve městě čítá celkem 42 představení; společnost hrála téměř denně, vyjma období Velikonoc. V repertoáru převažovaly hry s buditelským nábojem od Josefa Kajetána Tyla – **Bankrotář**, **Jiříkovo vidění**, **Lesní panna**, **Strakonický dudák**, dalšími českými zástupci byly hry Jana Nepomuka Štěpánka, především **Korytané v Čechách**, **Čech a Němec**, Macháčkovi **Ženichové** a Svobodova hra **Břetislav a Jitka**. Lehký žánr reprezentují zejména překlady: veselohry Friedricha Kaisera **Paní hospodská**, **Chyba lávky**, **Bratr honák** či **Malá kolářnice**, Hoppova fraška se zpěvy **Kožíšek**, **perle a kamna** nebo **Doktora Fausta domácí čepička** od téhož autora. Z tohoto výčtu se vymykají dramata Friedricha Schillera **Marie Stuartovna** a **Úklady a láska**, jejichž zařazení do repertoáru převážně lehčího žánru je velmi zajímavé, nicméně bližší zmínky o těchto nepochybně důležitých představeních se nedochovaly.

Kvalitu a úroveň jednotlivých představení si můžeme jen domýšlet. V Moravské orlici není k dispozici jediná recenze, jež by se týkala působení Štänderovy společnosti v Uherském Hradišti, a regionální periodika, ve kterých by se s největší pravděpodobností zmínky o daném tématu vyskytovaly, začala v Uherském Hradišti vycházet až v osmdesátých letech 19. století.

Přesný soupis členů hrajících v Uherském Hradišti neznáme, nicméně je možné uvést soupis ansámblu z Přerova, odkud společnost na Slovácko přijela. Pravděpodobně bylo složení družiny stejné: Bubla, Buš, Antonín Houdek, Karel Kastner, Karolina Rennerová, František Říha, Anna Štänderová, Antonín Štändera, Josef Štändera, Hynek Vicena, Želivecký.⁵⁷ Ze soupisu členů z přelomu let 1866 a 1867 vyplývá, že ve společnosti hráli i Hynek Grunert, Adéla Macháčková, manželé Lipovští, Světlá, Jan Souček, František Xaver Krumlovský; nicméně není jisté, zda byli členy i v Uherském Hradišti.⁵⁸

---

⁵⁷ KOMEŠTÍKOVÁ, cit. 10, s. 177.

⁵⁸ MAREK, cit. 1, s. 68.

3. 2. Společnost Antonína Muška

Druhou společností, jež přijela do Uherského Hradiště v prvním období, tedy v šedesátých a sedmdesátých letech 19. století, byla společnost Antonína Muška.

Antonín Mušek hrál nejdříve devět let u společnosti Zöllnerovy, od roku 1864 byl správcem Szenigovy společnosti, kterou pomáhal přeměnit z německé na českou. V roce 1865 získal vlastní koncesi pro všechna města na Moravě a ve Slezsku s výjimkou Brna a Olomouce a se svou nevelkou společností se téhož roku vypravil na Moravu. Jak píše Pavel Marek: „Padesátník Mušek byl nejen zralým mužem a otcem početné rodiny, ale od roku 1853 prošel devítiletou školou Zöllnerů po boku Josefa Kajetána Tyla, Františka Pokorného, Václava Svobody ad., aby věděl, že především venkov dbal na dobré mravy pánů herců.“⁵⁹ V knize *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*⁶⁰ se heslo o Antonínu Muškovi nenachází, není tedy možné společnost blíže představit.⁶¹

Mušková společnost navštívila Slovácko již v roce 1868, a to hned dvakrát. V dubnu hrála ve Strážnici, v létě téhož roku v Kyjově. „První zájezd spadá do periody zvýšeného zájmu o společnost na moravském venkově, který nastal od druhé poloviny roku 1867 v souvislosti s angažováním dvou mladých a nadějných dcer Josefa Kajetána Tyla do Muškovy družiny. Zatímco ve Strážnici s určitostí vystupovaly, vše nasvědčuje tomu, že v Kyjově nehrály.“⁶² Totéž se týká i pobytu v metropoli Slovácka.

---

⁵⁹ Tamtéž, s. 69.

⁶⁰ ŠORMOVÁ, cit. 8.

⁶¹ V knize *Encyklopedie divadelních souborů* se nachází heslo Muškova společnost, nicméně jedná se o Českou divadelní společnost Josefa Muška, později Marie Muškové. Tato společnost vznikla v roce 1887 a se společností Antonína Muška nemá tedy nic společného. ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 314.

⁶² MAREK, cit. 1, s. 69.

Do Uherského Hradiště přijela společnost sedm let po svém vzniku, tedy v červenci roku 1872, kdy členové společnosti byli Jan a Adéla Součkoví, Felix Sika, Karel Michálek, Josef Schneider, Václav Sybert, Rosalie Sybertová, a Emanuel Šuma. V tomto roce byl již Antonín Mušek nemocný, umělecké vedení družiny měl tedy na starosti Jan Souček, který „byl znám nejen jako dobrý herec a režisér, ale i vlastenec“.⁶³

Repertoár Muškovy družiny se v zásadě nelišil od repertoáru společnosti Anny Štanderové, což uherskohradišťským divákům umožňovalo konfrontaci kvality jednotlivých představení. Stejně jako u předchozí společnosti, i u Muška převažují v repertoáru Tylovy hry, uveďme například **Jiříkovo vidění**, **Matku pluku**, **Lesní pannu**, **Fidlovačku**. České hry dále zastupuje Klicperův **Jan za chrta dán**. Ze světové dramatiky hrála společnost Dumasovu **Hraběnkou Monte Christo**, Rebecovy **Dráteníky** či Rosierovu hru **Brute, pust' Caesara**.

Stejně jako u Štanderovy společnosti, tak i v Muškově repertoáru překvapí zařazení Schillerova dramatu **Úklady a láska**.

---

⁶³ Tamtéž.

4. Druhá etapa působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1880 – 1894)

Následující kapitola se bude věnovat, jak již její název napovídá, společnostem, jež přijely do Uherského Hradiště v letech 1880 – 1894. Osmdesátá léta 19. století jsou obdobím, kdy došlo ke krizi českých kočovných divadelních společností – příčin krize bylo hned několik. Získat koncesi na provozování divadla bylo v této době poměrně snadné, a tak kočovných společností rychle přibývalo. Ředitelé nově vzniklých družin přijímali uchazeče často bez jakékoliv umělecké kvalifikace. Kvalita jednotlivých družin byla velmi rozdílná, řada společností se více než na osvětové a kulturní cíle zaměřovala na výdělek, čímž se rozdíly mezi společnostmi prohlubovaly. Nastal tedy úpadek úrovně některých divadelních společností, i jejich společenského postavení. Nejlepší umělci odcházeli do Prozatímního divadla (od roku 1883 Národního divadla), členové družin se neustále proměňovali, kočovné společnosti tedy nebylo možné umělecky stabilizovat. Na krizi mělo v neposlední řadě vliv i snižování zájmu ze strany publika. Diváci již byli ve vnímání divadla vyspělejší než v předchozím období, a tak mnohdy zaujímal kritické postoje a mezi nabízenými představeními si vybírali. Často se tedy v novinách z tohoto období setkáváme s opakovanými žádostmi o zvýšení návštěvnosti jednotlivých představení.

V posledních desetiletích 19. století se stalo národně buditelské poslání divadla již anachronismem, důraz byl kladen spíše na zprostředkování inscenační praxe a nejmodernějších proudů soudobého repertoáru Národního divadla v Praze. V tomto období platilo, že čím kvalitnější byla divadelní společnost, tím více realistických a naturalistických novinek měla na repertoáru.⁶⁴ Nejintenzivnější zájem o moderní směry a proměnu repertoáru

---

⁶⁴ ČERNÝ, cit. 35, s. 276.

se projevil u ředitele Pavla Švandy ze Semčic při jeho působení v Brně, zásluhy má i společnost Václava Choděry či Vendelína Budila.

Důležitým mezníkem byl rok 1884, kdy bylo slavnostně otevřeno Prozatímní Národní divadlo v Brně, v pořadí třetí samostatné stálé divadlo s českým provozem. Sezona trvala jen několik měsíců, po zbytek roku ředitelé spolu se svými družinami kočovali. Na Moravu se tedy díky Národnímu divadlu v Brně dostala řada významných divadelních společností.

I přes trvající krizi se dá říci, že v tomto období nebylo Uherské Hradiště v úplném úpadku kulturního života. Pro město to přece jen byla doba úspěšného a hodnotného působení několika divadelních společností. Významným se především stal pobyt Trnkovy družiny (v letech 1889 a 1892). František Trnka totiž přivezl, jako vůbec první, do Uherského Hradiště repertoár obsahující moderní hry. Nebylo jich mnoho, ale i přesto se jejich uvedení stalo senzací a Trnka sklídl u uherskohradištského publika úspěch. Nejdříve sehrál realistickou veselohru **Vodní družstvo** Josefa Štolby, poté **Vojnarku** Aloise Jiráska a **Její pastorkyňu** Gabriely Preissové. Třebaže nesmíme Trnkovi ubírat jeho prvenství, bezpochyby důležitější a hodnotnější repertoár přivezl se svou společností Václav Hübner při pobytu na přelomu let 1892/1893. Hübnerova společnost byla známa pro zařazování her ohlašujících dobu realismu, v Uherském Hradišti uvedla například již zmiňovanou Jiráskovu **Vojnarku** nebo **Směry života** Františka Xavera Svobody. Z ředitelů ostatních společností, které do města v tomto období přijely, jmenujme především Františka Pokorného a Pavla Švandu ze Semčic. Je škoda, že poslední zmiňovaný, ač byl specialista na realistický repertoár, při svém pobytu představil dvě opery.

V samostatné podkapitole jsou zařazeny společnosti Antonína Štandery, Josefa Viléma Suka a Kamily Staňkové-Liberté. Tyto družiny byly, až na výjimku společnosti Sukovy, z důvodu nízké umělecké kvality spíše na okraji kulturního dění. Na další moderní hry si tedy Uherské Hradiště muselo počkat do roku 1896.

4. 1. Společnost Františka Pokorného

Herec a režisér František Pokorný začínal u společnosti Josefa Jana Stránského-Šemerera. Společnost patřila mezi ty, jež se významně zasloužily o rozmach českého kočovného divadla v jeho počátcích. V roce 1866 ředitel Stránský-Šemerer zemřel a jeho koncesi koupil František Pokorný, který se již od svých 17 let věnoval ochotnickému divadlu v pražském Karlíně. Se svou společností působil Pokorný hlavně v Čechách, na Moravě hrál pouze v letech 1882 – 1886.⁶⁵ I přesto, že tato společnost hrála více v Čechách, její působení má i pro oblast Moravy velký význam.

Společnost Františka Pokorného se orientovala zpočátku na činohru, později rozšířila repertoár také o operetu a operu. V zimě hrávala v divadle v Plzni, kde vystřídal společnost Pavla Švandy ze Semčic, v létě kočovala. V roce 1882 společnost podnikla první velký okruh po Moravě, navštívila města jako Kroměříž, Přerov a Moravskou Ostravu. V zimní sezoně 1885/1886 působila společnost v Národním divadle v Brně. Soubor Pokorného společnosti však přijel s oslabeným souborem, neboť řada úspěšných herců z plzeňského období odešla. Jelikož s Pokorným Družstvo neuzavřelo novou smlouvu na další sezonu, z Brna tedy odjel a zahájil pětítýdenní pobyt v Moravské Ostravě.⁶⁶

Do Uherského Hradiště zavítala společnost v roce 1886. O příjezdu společnosti Františka Pokorného do města informuje *Moravská Slovač*: „Společnost p. Pokorného těší se zvučnému jménu mezi ostatními společnostmi venkovskými. Chvalnou pověst svou obhájila si společnost i na českém prozatímním národním divadle v Brně. I k nám předcházely stejně příznivé a doporučující ohlasy.“⁶⁷

---

⁶⁵ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 394.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 15. 6. 1886, s. 3.

Z textu v Moravské Slovači dále vyplývá, že na Slovácku družina není poprvé. Je tedy možné, že zde již dříve (možná i přímo v Uherském Hradišti) působila, nicméně já jsem v pramenech tuto informaci nenalezla. Tento článek je tedy jedinou zmínkou svého druhu. „Avšak i obecnstvo zdejší a okolní zná ji z dřívějšího pobytu její zde co nejchvalněji a nepochybujeme proto, že pobyt společnosti p. Pokorného v městě našem a na Slovači vůbec, potká se zdarem obapolním, pro nás v ohledu duševním, neboť i my máme divadlo za jednu z nejlepších škol života, pro ctěnou společnost pak v ohledu hmotném, jak četnost i výkony její právem zasluhují. Očekáváme ovšem od p. ředitele Pokorného, že předvede nám ty nejlepší hry vlastenecké a vzorné.“⁶⁸ Jak vyplývá z dalších článků publikovaných v novinách, velká očekávání uherskohradišťanů i diváků z okolních měst i obcí byla splněna.

Příjezd společnosti Františka Pokorného byl ohlášen na první dny měsíce června, nicméně do Uherského Hradiště přijela až 12. června 1886, předtím pobývala v Přerově. Lucie Komeščíková v kapitole o přesné dataci působení Pokorného společnosti v Přerově v roce 1886 odkazuje na práci Josefa Šáchy.⁶⁹ Ten uvádí, že Pokorného společnost pobývala v Přerově až do 17. června 1886, což se však ukázalo jako nemožné. Z Moravské Slovače je totiž doložitelné, že Pokorného společnost hrála v Uherském Hradišti již 12. června.⁷⁰ Podle článku z Moravské orlice je zřejmé, že během pobytu zajížděla společnost do Kyjova, Hodonína, Uherského Brodu a Břeclavi, poté zamířila do Prostějova a Vyškova.⁷¹

Řadu představení zahájila společnost Šeborovou tříaktovou operou **Zmařená svatba**, „Už volbu domácí této skladby, jejíž stavba klene se nad bystrým a mohutným zřídlem písně a hudby národní, lidové, nazvati sluší se rozhodně šťastnou.“⁷² Podobné chvály na dramaturgický výběr her Pokorného společnosti se opakovaly v novinách po celou dobu jejího pobytu v Uherském Hradišti. Stejně tak byly chváleny herecké výkony, což podpořilo

⁶⁸ Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 12. 6. 1886, s. 3.

⁶⁹ KOMEŠČÍKOVÁ, cit. 10, s. 120.

⁷⁰ Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 12. 6. 1886, s. 3.

⁷¹ Denní zprávy. *Moravská orlice*, 2. 6. 1886, s. 3. ISSN 1803-117X.

⁷² Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 15. 6. 1886, s. 3.

zájem diváků. Podle dopisovatele do Moravské Slovače si prvním úspěchem společnost zařídila oblibu u uherskohradištského publika a podle toho může očekávat hojnou účast i na dalších představeních.⁷³

„Mařenka (Rubešová) a Václav (Veselý) zůstali ovšem po celý večer na výši holdu a vděku obecenstva. Avšak i ansámbl vedl si večera tohoto velmi statečně a neúnavně, což zvláště v posledních scénách obecenstvo vždy elektrizovalo. Sboru tak statečnému svěriti ovšem možno s bezpečím naše i sebe nesnadnější díla mistrovská.“⁷⁴

V repertoáru společnosti Františka Pokorného v Uherském Hradišti převažuje opereta a opera, činoherních představení je minimum. Podle recenzenta novin nejsou Uherskohradišťané „nadšenými ctiteli žánru operetního, ale mají povinný respekt a rádi uznávají, že u kolébky skladatele Franze Suppého stála některá z devíti Múz“.⁷⁵ Z operet, které společnost ve městě hrála, jmenujme Suppého **Boccaccia** a **Donu Juanitu**, z oper Weberova **Čarostřelce** či Verdiho **Trubadúra**, Smetanovu **Hubičku** a **Prodanou nevěstu**, kterou společnost pro velký úspěch reprízovala.⁷⁶

Velmi kladně byla v Moravské Slovači hodnocena také činohra, především **Únos Sabine** autorů Franze a Paula von Schönthan. „V divadelním světě říká se podobným večerům divoký. A opravdu – p. Zelenka, jakožto divadelní ředitel Ploutvička, staral se po celý večer neúnavně, abychom nevyšli z divokého smíchu. Přáli jsme si toho večera všecky mrzouty viděti na lavicích divadelních, snad byli by se za jediný tento večer vyléčili ze svého mrzoutství a samotářství. Tolik nenasmálo se obecenstvo naše dlouho v divadle a dnes ještě slyšíš vzpomínky na večer tento.“⁷⁷ Z činohry dále upoutal Šamberkův **Kulatý svět**, Bozděchův **Světa pán v županu** nebo Ohnetův **Majitel hutí**. Nedá se říci, že by některý žánr byl navštěvován uherskohradišťany méně než

---

⁷³ Tamtéž. Zájem publika je potvrzen i v dalších článcích, např: Literatura a umění. *Moravská Slovač*, 3. 7. 1886, s. 3.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ Literatura a umění. *Moravská Slovač*, 30. 6. 1886, s. 3.

jiný. Jak již bylo výše zmíněno, na účast si společnost Františka Pokorného nemohla stěžovat.

Ve Verdiho opeře **Trubadúr** pohostinsky účinkovala členka městského divadla v Plzni Anna Maxantová, která v Uherském Hradišti již dříve vystupovala na jednom z městských koncertů.⁷⁸ Její pěvecký výkon v roli Azuceny je v novinách velmi kladně hodnocen. „Slečna honosí se plným mezzosopránem, který i v poloze nejhlubší mocně a sonorně zní. Mimo to vyniká mladistvá umělkyně pěkným zjevem i živým temperamentem a zpívá s výrazem čistě dramatickým.“⁷⁹ Pohostinské vystoupení Anny Maxantové, stejně jako jiných herců ze stálých městských divadel, bylo mezi venkovany přijímáno s velkým nadšením. Uherskohradišťané i lidé z okolí tak měli jedinečnou možnost vidět herecké i pěvecké výkony umělců, jejichž jména pouze znali z vyprávění těch, kteří využili divadelních vlaků. Tato vystoupení byla ve většině případů velmi brzy vyprodána, jelikož označení „umělci z městských divadel“ chápali venkované jako záruku kvality a mimořádného uměleckého zážitku.

Poslední doložené představení společnosti v Uherském Hradišti je z 11. srpna 1886, hráli **Veselou vojnu** Johanna Strausse. Představení bylo beneficí Boženy Rubešové. Společnost při svém pobytu v Uherském Hradišti zajížděla i do Uherského Ostrohu, Kyjova a Uherského Brodu.

Mezi členy společnosti v roce 1886 patřili: Bohdan Žalud, Alois Houdek, Josef Javorčák, Jan Zelenka, Pravoš Nebeský, Alois Světelský, Karel Brož, Antonín Hlaváček, Josef Strouhal, Karel Veselý, Božena Rubešová, Anna Zelenková, Nováková, Maříková, Berárová, Biedermannová, Betty Novotná.⁸⁰

---

⁷⁸ Literatura a umění. *Moravská Slovač*, 3. 7. 1886, s. 3.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Literatura a umění. *Moravská Slovač*, 30. 6. 1886, s. 3.

4. 2. Společnost Pavla Švandy ze Semčic

Pavel Švanda ze Semčic působil zpočátku jako dramaturg a režisér Prozatímního divadla v Praze, byl také pověřen vedením Městského divadla v Plzni. Jeho společnost, jejíž vznik je datován do roku 1865, působila zpočátku pouze v Plzni, později získala povolení k provozování divadla i v okolí Prahy.⁸¹ V roce 1886 přišla společnost o útočiště na pražském Smíchově,⁸² a tak Švanda přijal na zimní sezonu 1886/1887 angažmá do Národního divadla v Brně, kde působil až do své smrti v roce 1891.⁸³ Právě do tohoto období spadají dvě představení Švandovy společnosti v Uherském Hradišti.

Švandova společnost daleko přesahovala pojem běžné kočovné divadelní společnosti, ve svých třech souborech (činoherním, operním a operetním) měla až 45 členů, čímž se řadila k těm největším, a jako jediná byla schopna konkurovat Prozatímnímu (později Národnímu) divadlu.⁸⁴ Svými inscenacemi v letech 1880 – 1882 zahájila společnost realistickou a naturalistickou epochu v českém divadelnictví.⁸⁵ Řadu realistických her uváděl Švanda v české premiéře, a to například hry Henrika Ibsena – Nepřítel lidu (Smíchov 1887), Nora (Brno 1887)⁸⁶, Paní z námoří (Brno 1890) a další.⁸⁷ Dá se tedy říci, že Švandova společnost měla jednu z nejdůležitějších zásluh na prosazení realismu na českých jevištích, svou cílevědomou dramaturgií Švanda při svém působení v Brně pozvedl umělecký vkus i národní vědomí obecnostva.

---

⁸¹ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 485.

⁸² Švanda vybudoval na Smíchově Arénu v Eggenberku, kde působil v letech 1871 – 1885. Tamtéž.

⁸³ Tamtéž, s. 486.

⁸⁴ Tamtéž, s. 485.

⁸⁵ Jednalo se o dramatisace dvou Zolových románů (Zabiják v roce 1880 a Nana v roce 1882) a komedie Rabourdin a jeho dědicové v roce 1882. Tamtéž, s. 486.

⁸⁶ Ibsenovu Noru uvedl Švanda dva roky před pražským Národním divadlem. ČERNÝ, cit. 35, s. 267.

⁸⁷ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 486.

Společnost Pavla Švandy ze Semčic byla bezpochyby jednou z nejlepších kočovných divadelních společností a zasloužila by si rozsáhlé pojednání, avšak vzhledem k jejímu jedinému pobytu v Uherském Hradišti a vzhledem k tématu diplomové práce se jí nebudu podrobněji věnovat. Jak napsal dopisovatel do Moravské Slovače: „Je to největší a nejlepší společnost česká a můžeme proto obecnstvu našemu právem slibovati opravdovou uměleckou pochoutku. Kostýmy jsou skvostné rovněž jako celá výprava, umělecká pověst celé společnosti pak co nejlepší.“⁸⁸

Společnost Pavla Švandy ze Semčic uvedla v Uherském Hradišti pohostinsky dvě představení, zdržela se pouze dva dny, a to 23. a 24. dubna 1888. Její původní plán pro velký úspěch vystoupit ve městě znovu 29. a 30. dubna 1888 se z blíže neurčených důvodů neuskutečnil.

Kromě Švandova nejoblíbenějšího divadelního druhu, činohry, pěstovala společnost i operetu a operu. Pro vystoupení v Uherském Hradišti si společnost připravila dvě opery. Na den 23. dubna 1888 zvolila komickou operu **Kryšpín a kmotra** od bratrů Ricci,⁸⁹ 24. dubna 1888 hrála společnost Bizetovu **Carmen**, „velká a všude oblibě se těšící opera“.⁹⁰

Představení se hrála v městském redutním sále. Operní soubor čítal třicet členů, v Uherském Hradišti zaujaly především výkony Vollnerové, Maxantové a Kareše.⁹¹ „Obě opery provedeny byly vzorně, jak co do výkonů sólových, tak do sborů. Orchester výborně jest nacvičen. Oba večery obecnstvu našemu zůstanou dlouho zářivou upomínkou.“⁹²

Je škoda, že tak významná společnost, orientující se z velké části na realistický repertoár, přijela do Uherského Hradiště právě s dvěmi operami a ne s realistickým repertoárem, například s hrou Henrika Ibsena. V Uherském Hradišti by to znamenalo naprostou senzaci a recenzenti nejen regionálních novin by pobytu Švandovy společnosti bezesporu věnovali mnohem více

---

⁸⁸ Různé zprávy, *Moravská Slovač*, 21. 4. 1888, s. 3.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Různé zprávy, *Moravská Slovač*, 28. 4. 1888, s. 3.

⁹² Tamtéž.

článků, než tomu bylo v případě představení oper. Z nedostatku pramenů není tedy možné o působení společnosti ve městě blíže pojednat.

4. 3. Společnost Františka Trnky

Společnost vznikla v roce 1888, kdy František Trnka odkoupil koncesi od divadelního podnikatele Františka Pokorného. Spolu s touto Pokorného koncesí Trnka převzal i jeho fundus a soubor, kterého byl sám členem.⁹³ Po dvě zimní sezony v letech 1900 – 1902 hrál se svým souborem v Městském divadle v Plzni. Jeho společnost odjížděla z Plzně značně finančně vyčerpaná, a i když sklízela při kočování velké úspěchy, již nedosáhla takové úrovně jako v době plzeňského působení.⁹⁴

Do Uherského Hradiště zavítala Trnkova operní, operetní a činoherní společnost v tomto období celkem dvakrát. Poprvé v roce 1889⁹⁵ a poté o tři roky později, v roce 1892. O Trnkově společnosti bylo před jejím příjezdem v Moravské Slovači oznámeno, že přijede soubor, který „si dovoluje uvést repertoár sestávající z mnohých novinek, dosud v Uherském Hradišti neprovozovaných“.⁹⁶ S tímto tvrzením však lze polemizovat, jelikož společnost hrála ve většině případů hry uherskohradišťanům známé již z předchozích působení jiných divadelních společností, výjimku tvoří realistický repertoár, o němž se zmíním později.

První stagiona Trnkovy společnosti trvala od 16. února do 6. dubna 1889. Šácha ve své práci tvrdí, že společnost skončila své působení v Uherském Hradišti již 20. března,⁹⁷ nicméně z Moravské Slovače je zřejmé, že společnost hrála ve městě skutečně i 6. dubna 1889.⁹⁸ Tato časová nepřesnost je u Šáchy dána zřejmě odjezdem Trnkovy společnosti do Uherského Ostrohu na celý týden. Šácha zřejmě nepředpokládal, že se společnost do Uherského Hradiště vrátila.

---

⁹³ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 499.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Do Uherského Hradiště přijela společnost poprvé již rok po svém vzniku, tedy v roce 1889, zatímco do Přerova až v roce 1891. KOMEŠTÍKOVÁ, Lucie, cit. 10, s. 125.

⁹⁶ Divadelní oznámení. *Moravská Slovač*, 26. 1. 1889, s. 2.

⁹⁷ ŠÁCHA, cit. 12, s. 314.

⁹⁸ Divadlo v Uherském Hradišti. *Moravská Slovač*, 3. 4. 1889, s. 2.

Společnost zahájila v prvních dnech svou téměř dvouměsíční stagionu francouzskou fraškou **Svatba rezervistova**, operetou **Žebravý student** a operou **Trubadúr**. „Ve všech druzích ukázaly se výkony její velmi dobrými a dobyla ve všech úspěchů velmi pěkných. Společnost může se vykázati několika velmi dobrými umělci, jimž každý rád dá vavřín uznání.“⁹⁹ Hned v prvních dnech působení se tedy Trnkova společnost představila ve třech různých divadelních druzích, a jak je z předchozího úryvku patrné, společnost potvrdila v Uherském Hradišti dobrou pověst, která jí předcházela.

Druhá stagiona Trnkovy společnosti v tomto období trvala od 20. února do 24. března 1892. Společnost zahájila Millöckerovou operetou **Ubohý Jonathan**. Jak vyplývá z článků ve Slováckých novinách, měla společnost v roce 1892 těžký začátek, podle dopisovatele způsobený tím, že před jejím příjezdem hrálo ve městě Národní divadlo v Brně pod vedením Václava Hübnera. „Ačkoliv si Trnkova společnost od posledního pobytu v Uherském Hradišti zachovala chvalnou pověst, přece hleděla tentokráte své budoucnosti s nejistotou vstříc, jelikož zdejší obecenstvo bylo zmlsáno brněnskou společností, která arci vládne aparátem, jakým se pan ředitel Trnka vykázati nemůže. Proto se také obecenstvo chovalo zpočátku s velikou rezervou a až příliš upjatě.“¹⁰⁰ Zůstává však otázkou, zda a nakolik Hübner s Národním divadlem uherskohradišťany ovlivnil ve vnímání představení Trnkovy společnosti. Pobyt Národního divadla v Brně v roce 1892 v Uherském Hradišti zahrnoval pouze dvě představení. Nemyslím si, že by pobyt Národního divadla v Brně ovlivnil návštěvnost představení Trnkovy společnosti, jak se domníval referent Slováckých novin.

V době trvání obou stagion (v roce 1889 i 1892) měla společnost zpočátku málo diváků, v novinách se objevovaly články, v nichž jsou obyvatelé opakovaně žádáni o účast na představeních. „Odporoučíme společnost pana Trnky co nejvřeleji. Kdo zůstane vůči ní netečný, toho

---

⁹⁹ Divadelní společnost. *Moravská Slovač*, 20. 2. 1889, s. 2.

¹⁰⁰ Divadelní společnost. *Slovácké noviny*, 24. 2. 1892, s. 2. ISSN 1213-2020.

litujeme, poněvadž duševních pocitů mu kynoucích nehledí.“¹⁰¹ Obecenstvo v Uherském Hradišti je v Moravské Slovači označeno jako zkušené, zralé a někdy i bezohledně kritizující.¹⁰² Zůstává otázkou, jak moc je toto označení pravdivé. Uherskohradišští diváci (podobně jako diváci na celém území země) mohli sice mít „vytříbený vkus“, nicméně nijak vytříbenější než kdekoliv jinde a hlavní pro ně v divadle byla bezpochyby zábava. Byli tedy rádi, že do města přijela nějaká divadelní společnost, její kvalita pro ně však byla již méně důležitá. Na počátku obou Trnkových stagion poukazuje dopisovatel na nedostatek diváků, avšak vždy po několika nepříliš úspěšných představeních (co do počtu diváků) se hlediště již zaplnilo a stížnosti na nezájem diváků v novinách vymizely.

Velmi kladně byly hodnoceny herecké výkony. Ve **Svatbě rezervistově** zaujal Alois Světelský jako Kleofáš Beránek, František Brůžek jako šikovatel Suk a Emma Pešková jako Pepa, která „svou úlohu provedla se svěžestí, jež místy uchvátila“.¹⁰³ Mezi diváky sklidily velký úspěch i pěvecké výkony ve Smetanově **Prodané nevěstě**. „Těšilo nás, že v obecnstvu našem našel se tak vzácný smysl pro opery domácích skladatelů, a že obecenstvo dům přeplnilo. Provedení Prodané nevěsty lze, postavíme-li se na zdravé stanovisko posuzování, nazvati brilantním. Primadona Berta Lesčinská byla uchvacující. Spanilý její zjev, jak zlato ryzí a čistý zvuk hlasu, výtečnost pěvecké techniky a vzácná dokonalost hry jaly kouzlem svým každého. Hojností sklizeného potlesku slečně nejvíce přiblížil se pan ředitel Trnka jako Jeník. O pěvci, jenž v Národním divadle pražském zpíval pohostinsku, nelze ovšem než vysloviti se s obdivem.“¹⁰⁴ Z herců zaujali nejen již výše zmínění Alois Světelský a František Brůžek, ale i Antonín Hlaváček a Kopecký, z dam Berta Lesčinská, Marie Mirovská a Albertina Kopecká.

---

¹⁰¹ Divadelní společnost. *Moravská Slovač*, 20. 2. 1889, s. 2.

¹⁰² Dopisovatel psal o obecnstvu takto: „Obecnstvu zdejšímu vyhověti jest velmi nesnadno. Ono má smysl a velmi vytříbený vkus pro všechny druhy umění, ale ono kritizuje bezohledně, zapomínajíc na maloměstské poměry a rozličné druhy překážek, jež překonati někdy nelze.“ Divadelní společnost. *Slovácké noviny*, 24. 2. 1892, s. 2. ISSN 1213-2020

¹⁰³ Divadelní společnost. *Moravská Slovač*, 20. 2. 1889, s. 2.

¹⁰⁴ Různé zprávy. *Moravská Slovač*, 27. 2. 1889, s. 2.

Při srovnání repertoáru Trnkovy společnosti v době prvního a druhého působení v Uherském Hradišti dojdeme k následujícímu zjištění. V roce 1889 se společnost orientovala převážně na hudební divadlo, tedy operu a operetu, v roce 1892 se v repertoáru objevila ve větší míře činohra a zůstala opereta, opery však jsou již zastoupeny v mnohem menší míře. Přestože společnost Františka Trnky přijela do Uherského Hradiště po třech letech, ze soupisu je patrné, že společnost i za tuto krátkou dobu svůj repertoár proměnila. Podle dostupných pramenů je totiž zřejmé, že společnost přivezla při těchto dvou stagionách pouze tři stejné tituly: Smetanovu **Prodanou nevěstu** (25. února 1889 a 4. března 1892), Millöckerovu operetu **Žebravý student** (17. února 1889 a 15. března 1892) a Straussova **Cikánského barona** (25. března 1889 a 24. března 1892). Z celkového počtu 54 doložitelných představení v roce 1892 jsou tato tři opravdu zanedbatelný počet.

Působení Františka Trnky je důležité zejména z hlediska nového repertoáru. Trnkova společnost totiž přivezla jako vůbec první do Uherského Hradiště realistické hry a předběhla tak Hübnerovu společnost, jež byla známa pro svůj nejmoderněji orientovaný repertoár. První realisticky laděná hra byla satirická veselohra Josefa Štolby **Vodní družstvo** uvedená v roce 1889, přesné datum tohoto představení není doložitelné.

Zajímavým se také stalo uvedení ruského realistického dramatu **Paní majorka** od Ippolita Vasiljeviče Špažinského (27. února 1889). Jelikož se jednalo o první uvedení této hry, byli Uherskohradišťané o ději tohoto dramatu v novinách dopodrobna informováni.¹⁰⁵ Představení sklidilo v Uherském Hradišti velký ohlas. „Úspěch Špažinského Paní majorky v městě našem byl vskutku znamenitým a jest právě nám, kteřížto zastupujeme nutnost přilnutí naší literatury k velkému písemnictví ruskému, obzvláštním zadostiučiněním, moci na základě toho konstatovati, že obecnstvu moravskému ruské kusy rozhodně líbí se. (...) Zdravý kus ruský se skutečnými lidmi a realistickým líčením života bez klamu a beze lži u nás proniká a obecnstvo naše přijímá jej jako umělecký kus svůj. (...) Nás těší, že

---

¹⁰⁵ Divadlo. *Moravská Slovač*, 6. 3. 1889, s. 2.

společnost předvedla nám Paní majorku a nadějeme se, že společnost i další ruské kusy obecenstvu našemu podá vyhovujíc takto nejen myšlence národní, než i velkému realistickému umění slovanskému.“¹⁰⁶ Konkrétnější recenze, která by si všímala hereckých výkonů, výpravy, režie, se v Moravské Slovači nenachází, musíme se tedy spokojit s konstatováním recenzenta, že „krásné dílo Špažinského bylo podáno seč možno dobře“.¹⁰⁷

Další realistické hry uvedené Trnkou spadají do pobytu jeho společnosti v roce 1892. **Její pastorkyňu** Gabriely Preissové představil v Uherském Hradišti 2. března 1892, **Vojnarku** Aloise Jiráska 8. března 1892. I v tomto případě, jako již poněkolkáté, narážíme na nedostatek pramenů, periodika se uvedení těchto realistických her ve větší míře nevěnují.

Dne 27. února 1892 byla v novinách oznámena benefice Aloise Světelského, a to při představení Schillerových **Loupežníků**. Zároveň bylo oznámeno, „že ze zvláštní ochoty k beneficiantu vystoupí v úloze Karla pan JUDr. Ohrenstein, koncipient a bývalý člen Národního divadla v Praze, nadaný a našemu obecenstvu z ochotnických představení sdostatek známý herec“.¹⁰⁸ Představení Loupežníků se uskutečnilo, nicméně v novinách se již neobjevila zmínka, zda se Ohrenstein benefice zúčastnil.

Další stagiony Trnkovy společnosti v Uherském Hradišti z let 1896, 1899, 1904 a 1907 jsou, z důvodu zachování chronologie práce, zařazeny do následujících kapitol.

---

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Divadelní společnost. *Slovácké noviny*, 27. 2. 1892, s. 3. ISSN 1213-2020.

4. 4. Národní divadlo v Brně

První zájezd Národního divadla v Brně do Uherského Hradiště spadá do období, kdy byl jejím ředitelem Václav Hübner. Jeho působení ve městě v roce 1892 zahrnuje pouze dvě představení, proto se podrobnějším údajům o Národním divadle v Brně bude věnovat až kapitola 5.2. Nyní bych se zmínila výhradně o samotném zájezdu v Uherském Hradišti.

Národní divadlo v Brně přijelo se svým operním souborem na dny 7. a 8. února 1892. Před příjezdem byli čtenáři Slováckých novin upozorněni na vysokou kvalitu souboru, nabádání k hojně účasti na těchto dvou operních představeních a ujišťování, že je čeká „vzácný umělecký požitek“.¹⁰⁹ Uherskohradišťané byli samozřejmě nabádáni k návštěvě představení pokaždé, když přijela prakticky jakákoliv divadelní společnost. Nicméně z článků ve Slováckých novinách z února 1892 je zřejmé, že na Národní divadlo v Brně byl kladen opravdu zvláštní důraz. Vyplývá to i z faktu, že se informace o působení Národního divadla v Brně objevily v Moravské orlici. Je to jeden z mála článků v těchto novinách, které pojednávají o divadelním dění v Uherském Hradišti.¹¹⁰

Národní divadlo se hrálo s velkým úspěchem Smetanovu **Hubičku** a komickou operu **Poustevníkův zvonek** Louise Maillarta. Pochvalami noviny v žádném případě nešetřily: „Zkrátka a dobře, operní ensemble prozatímního Národního divadla v Brně vykazuje se sólisty, sborem a orchestrem tak dokonalými a přesně sehranými, že celý aparát poskytuje skutečně výkony svými požitek umělecký, jakého se zřídka jen dostane obecnstvu mimo hlavní město.“¹¹¹ Chváleny byly prakticky všechny herecké výkony, z periodik se dozvíme, kdo všechno v roce 1892 v souboru působil. Byli to slečna

---

¹⁰⁹ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 6. 2. 1892, s. 3. ISSN 1213-2020.

¹¹⁰ Opera Národního divadla v Brně. *Moravská orlice*, 6. 2. 1892, s. 2. ISSN 1803-117X.

¹¹¹ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 10. 2. 1892, s. 2. ISSN 1213-2020.

Vollenrová, slečna Fistrová, slečna Sittová, Burián, Šír, Pivoňka, Vašíček, Brož, Jílek ad.¹¹²

Národní divadlo sklidilo u obecnstva velký úspěch, což dokládá následující text: „Obecenstvo neskrblilo arci pochvalou, bouře potlesku nejen po jednotlivých jednáních, ale i při otevřené scéně burácela často dvoranou tak naplněnou, že by jablko nebylo propadlo.“¹¹³ Dopisovatel do Moravské orlice napsal podobnou zprávu: „Opera brněnského Národního divadla dočkala se velkého mravního i hmotného úspěchu, dům byl vyprodán a obecenstvo nevešlo z nadšení.“¹¹⁴ Po představení se diváci sešli v Měšťanské besedě, kde koncertoval divadelní orchestr za vedení sbormistra Budíka, podle pramenů taktéž s velkým úspěchem.

---

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Opera našeho divadla v Uh. Hradišti. *Moravská orlice*, 9. 2. 1892, s. 3. ISSN 1803-117X.

4. 5. Společnost Václava Hübnera

Žurnalista a kulturní pracovník Václav Hübner založil svoji kočovnou divadelní společnost v září roku 1892 ihned poté, co rezignoval na funkci ředitele Národního divadla v Brně.¹¹⁵ Jeho České lidové divadlo, tedy činoherní společnost pro Moravu, zajížděla mimo jiné do Olomouce, Přerova, Kyjova, Třebíče a Uherského Hradiště.¹¹⁶ Do této společnosti přešli významní členové brněnského a plzeňského divadla. Hráli zde manželé Kateřina a Karel Brožovi, Karel a Marie Ryšavých, Antonín a Marie Chlumští, Marie Svobodová, Adolf Juppa, Novotný, Jan Karel Splavec, Otýlie Stropnická, Marie Slatinská.¹¹⁷

Důležitost působení Hübnerovy společnosti tkví v tom, že ve většině případů byla v repertoáru zastoupena dramata ohlašující sociální tendenci i uměleckým zpracováním dobu realismu. Václav Hübner praktikoval realismus jak v dramaturgii, tak v celkovém pojetí divadla, tudíž i v koncepci zkoušek. Šormová píše, že přípravě inscenací byla věnována velká péče a zkoušelo se 5-6 hodin denně. I herectví jednotlivých představitelů bylo tedy jiné než u ostatních společností, především zaujaly herecké výkony Marie Ryšavé, Marie Spurné, Kateřiny Brožové a Antonína Chlumského.¹¹⁸

Režiséri Václav Hübner a Antonín Chlumský věnovali pozornost také scénické výpravě, jejich hlavním garderobiérem byl Dominik Stropnický, jenž dříve působil v Národním divadle v Praze a Brně. „Ve své době představovala Hübnerova společnost nejkvalitnější a nejmoderněji orientovaný činoherní podnik na moravském venkově. Šířila osvětu a umělecké cítění i v doposud divadelně málo ozvučných místech.“¹¹⁹

---

¹¹⁵ Tuto funkci přijal po smrti Pavla Švandy ze Semčic v lednu 1891. ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 174.

¹¹⁶ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 174.

¹¹⁷ Zpráva divadelní. *Slovácké noviny*, 3. 9. 1892, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹¹⁸ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 175.

¹¹⁹ Tamtéž.

Společnost přijela do Uherského Hradiště hned dvakrát. Poprvé na přelomu let 1892 a 1893, podruhé v roce 1894.¹²⁰ Zatímco prvním působení bylo v tisku věnováno nesčetně článků, o stagioně v roce 1894 bylo napsáno jen to, že Hübnerova společnost přijede na cyklus dvaceti her.¹²¹ Druhé stagioně se periodika ve větší míře nevěnovala, což přináší pochyby, zda Hübnerova společnost skutečně v roce 1894 přijela. Je však velmi pravděpodobné, že se tento cyklus her ve městě uskutečnil. Z dalších článků ve Slováckých novinách v témže roce je totiž evidentní, že se Hübner se svou společností v roce 1894 vyskytoval na Slovácku. Patrně se při té příležitosti zastavil i přímo v Uherském Hradišti. Bylo to poslední účinkování Hübnerovy společnosti ve městě, jelikož zanikla v témže roce po odchodu několika herců a z důvodu hrozby uměleckého úpadku i nepochopení části moravské veřejnosti.¹²²

Repertoár Hübnerovy společnosti byl tvořen především hrami původními. „Buditelský a výchovný program jeho společnosti však nebyl staromilský; vycházel z moderních dramaturgických i inscenačních trendů.“¹²³ Z původních her, které v roce 1893 společnost představila, jmenujme dvakrát uvedenou Jiráskovu **Vojnarku**, **Zvíkovského raráška** a **Zkaženou krev** Ladislava Stroupežnického či **Pomstu Catullovu** Jaroslava Vrchlického.

Velmi zajímavým se stalo uvedení sociálního dramatu Františka Xavera Svobody **Směry života** dne 18. ledna 1893.¹²⁴

Ze zahraničních dramatiků Hübner uvedl v Hradišti **Klub mláďenců** Michaela Baľuckého nebo Ohnetova **Majitele hutí**. Z dalších inscenací zmiňme ještě lidovou hru **Debora** od Salomona Hermanna Mosenthala. „Na činohře této měli jsme opět příležitost pozorovat, jak rosteme, jak naše moderní dramata, založená na půdě čiré pravdy, musí pozvolna vytlačit z jeviště ony kusy se sentimentálními projevy při měsíčku; naše moderní drama

¹²⁰ Václav Hübner tedy navštívil Uherské Hradiště v roce 1892 hned dvakrát. Poprvé jako ředitel Národního divadla v Brně, podruhé už jen jako ředitel vlastní společnosti.

¹²¹ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 3. 3. 1894, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹²² ŠORMOVÁ, cit. 8, 175.

¹²³ Tamtéž, s. 174.

¹²⁴ V Národním divadle v Praze měla hra premiéru v roce 1892. ČERNÝ, cit. 35, s. 208.

realistické opanuje jeviště a k těm starým lepším bude se pomaloučku sahati již jen jako k relikviím.“¹²⁵

Pro mládež společnost sehrála Klicperovu frašku **Divotvorný klobouk**, kterou ředitel pro děti a mládež upravil.¹²⁶ Dále bylo uvedeno původní drama Františka Věnceslava Jeřábka **Služebník svého pána**, efektní drama **Ztracený ráj** od Ludwiga Fuldy nebo Sardouovo historické drama **Theodora**. Společnost nabízela nejdříve divákům předplacení patnácti her za 7 zlatých,¹²⁷ poté už jen dvanácti her, avšak za stejnou cenu.

Zájem obecnstva byl velký, Uherskohradišťané si pochvalovali výběr her i způsob jejich ztvárnění. Nicméně v několika člancích jsou diváci důsledně upozorňováni, aby nezapomněli představení navštívit. Dokonce se dočteme: „Připomenouti dlužno, že divadlo jest dobře vytopeno a že tedy obavy před zimou a možným nachlazením v divadle jsou bez podstaty.“¹²⁸ Při Směrech života nebo Klubu mládenců byl sál zaplněn a obecnstvo „bylo tak rozjařeno, že vlastně hrálo s herci, nemohouc se na mnoha místech zdržeti, aby neodpovídalo na pronášené věty“.¹²⁹

Téměř při každé stagioně pořádala Hübnerova společnost představení na vlastenecké nebo sociální účely, obvykle ve prospěch české školy.¹³⁰ Ani Uherské Hradiště nebylo v tomto směru výjimkou.¹³¹ Dne 17. ledna 1893 hrál Hübner Stroupežnického **Zvíkovského raráška** a **Zkaženou krev** ve prospěch spolku pro podporování chudých studujících na českém gymnáziu v Uherském Hradišti.¹³²

---

¹²⁵ České divadlo. *Slovácké noviny*, 8. 2. 1893, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹²⁶ Divadelní společnost. *Slovácké noviny*, 22. 2. 1893, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹²⁷ České lidové divadlo. *Slovácké noviny*, 14. 1. 1893, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹²⁸ Z českého divadla v Uherském Hradišti. *Slovácké noviny*, 18. 1. 1893, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹²⁹ České divadlo. *Slovácké noviny*, 21. 1. 1893, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹³⁰ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 175.

¹³¹ Již před příjezdem společnosti se v novinách psalo: „Ředitelství uspořádá také ve všech městech, kde déle společnost meškati bude, představení ve prospěch buď vlasteneckého neb lidumilného účelu všeobecného neb místního. Zpráva divadelní. *Slovácké noviny*, 3. 9. 1892, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹³² České lidové divadlo. *Slovácké noviny*, 14. 1. 1893. ISSN 1213-2020.

Působení Hübnerovy společnosti nebylo pro obyvatele Uherského Hradiště zajímavé jen z hlediska kulturního či hmotného, nýbrž i společenského. Václav Hübner se zde oženil s herečkou Marií Slatinskou (Rufferovou), pozdější slavnou herečkou Národního divadla v Praze. Svatba se konala v roce 1893 v uherskohradištském farním kostele. O této události psal v časopise *Úprkův kraj* jeden ze svědků, profesor uherskohradištského gymnázia František Jansa, jenž znal osobně Václava Hübnera i Marii Slatinskou. „V živé vzpomínce vidím dosud tu útlou dívku klečet v oddané pokoře na stupni oltáře – a na prahu nového života. Bylo mně jí líto, ani sám nevím proč. Snad to byla pochmurná nálada mrazivého rána a faustovské scenerie, snad záhady osudu, který ji čekal.“¹³³

---

¹³³ JANSA, František. Marie Hübnerová na Slovácku (vzpomínka účastníka). *Úprkův kraj* 1, 1942, č. 2-3, s. 17-18.

4. 6. Stagiony dalších společností

4. 6. 1. Společnost Antonína Štandery

Štanderova společnost, která Uherské Hradiště navštívila již v roce 1866 (viz kapitola 3.1.), se do města vrátila v roce 1886, tedy o dvacet let později. Ve vedení společnosti již nebyla Anna, vdova po Josefu Štanderovi, nýbrž její syn Antonín.

Z Moravské Slovače vyplývá, že společnost v Uherském Hradišti zahájila řadu představení dne 27. listopadu 1886.¹³⁴ Při pobytu na Slovácku „místní kritika chválila výběr her i provedení, ale divadelně neprobudilé obecnstvo zůstalo netečné“.¹³⁵ Nic bližšího o pobytu Štanderovy společnosti se z novin nedozvíme, avšak z encyklopedie Evy Šormové je možné alespoň čerpat informace o tehdejším složení souboru. Kromě manželů Štanderových byli členy souboru manželé Navrátilovi, Šléglovi, Josef Roubíček, Václav Šubert, Karel Král, Marie Matoušková, František Aster, Mester-Pražský, Václav Sýbert a Josef Staněk.¹³⁶

Josef Šácha ve své disertační práci uvádí další pobyt Štanderovy společnosti v Uherském Hradišti ve dnech 20. ledna až 2. února 1887,¹³⁷ nicméně o tomto pobytu jsem nenalezla žádné informace. Z některých vydání Moravské Slovače z roku 1887 se dozvíme, že Štanderova společnost hrála ve Strážnici¹³⁸ a Hodoníně¹³⁹. Je tedy možné, že se do Uherského Hradiště v tomto roce vrátila.

---

¹³⁴ Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 27. 11. 1886, s. 3.

¹³⁵ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 484.

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ ŠÁCHA, cit. 12, s. 98.

¹³⁸ Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 23. 5. 1887, s. 3.

¹³⁹ Denní zprávy. *Moravská Slovač*, 9. 4. 1887, s. 3.

4. 6. 2. Společnost Josefa Viléma Suka

Sukova společnost vznikla v roce 1884, kdy Josef Vilém Suk získal koncesi po svém tchánovi Josefu Emilu Kramuelovi. Společnost působila nejdříve v Čechách, o rok později začala hrát i na Moravě. Kočovala do roku 1893, poté až do roku 1901 orientovala své působení zejména na Prahu. Nejprve hrála v Holešovicích, později v Braníku či v pavilonu Flora na Výstavišti. Sukova společnost byla prvním souborem Lidového divadla Uranie. Kvůli neshodám s divadelním družstvem se později Suk rozhodl Prahu opustit, většina herců se však zůstala a tak byl Suk nucen hrát pouze s malým ansámblem. Po znovuzískání vlastní koncese hrála Sukova společnost převážně ve východních a severovýchodních Čechách.

Ve svých počátcích patřila společnost Josefa Viléma Suka k těm solidním, nicméně po Sukově smrti (roku 1910) poklesla mezi druhořadé společnosti.¹⁴⁰ V jejím vedení byla Emilie Suková-Kramuelová, která družinu svěřovala artistickým správcům. Společnost zanikla v roce 1945, podobně jako mnoho jiných.

Podle Slováckých novin přijela společnost do Uherského Hradiště 25. listopadu 1889, předtím již působila v řadě moravských měst, v Olomouci, Vyškově, Prostějově, Kroměříži, Přerově a dalších.¹⁴¹ Pobyt v Uherském Hradišti skončil 3. ledna 1890 a byla to jediná stagiona této společnosti ve městě.

Rozmanitému repertoáru Sukovy společnosti v Uherském Hradišti dominoval především veseloherní žánr, jmenujme Bozděchovu **Zkoušku státníkovu**, Nebeského **Políček od ministra**, Kolárovy **Mravence** nebo **Noc na Karlštejně** Jaroslava Vrchlického. Společnost se snažila uspokojit i náročnějšího diváka zařazováním Shakespearových her,¹⁴² v Uherském

---

¹⁴⁰ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 481.

¹⁴¹ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 16. 11. 1889, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹⁴² ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 482.

Hradišti však uvedla jen **Zkročení zlé ženy**, které bylo pro úspěch reprizováno. Podle dostupných pramenů to bylo první představení Shakespearovy hry v Uherském Hradišti hrané českou kočovnou divadelní společností.

Z dalších her ještě jmenujme tragédii Josefa Jiřího Kolára **Magelona** a Bozděchovu tragédii **Baron Görtz**. V repertoáru Sukovy společnosti byl kladen důraz především na současnou původní dramaturgii, ale společnost neopomínala zařadit ani starší tituly (kromě již zmíněných dramaturgů Emanuela Bozděcha a Josefa Jiřího Kolára také hry Václava Klimenta Klicpery).

Podle recenzenta Slováckých novin byla představení Sukovy společnosti zpracována „velmi kvalitně“.¹⁴³ Jediné představení, které bylo hodnoceno veskrze negativně, byl **Chňap, Lap a Šňůra** od Cogniarda, což je však pochopitelné, jelikož se jednalo o jednu z nejpokleslejších her. „Jsme věru v rozpacích, jak titulovati tuto směs všech možných i nemožných scén. Jest to tak něco pro nehorázný smích galerijního a vůbec otrlejšího obecnstva. Chtělo-li se toho dosáhnout, tu věru účinek byl velkolepý. Ostrého smíchu jen což.“¹⁴⁴

Ostatních téměř čtyřicet představení bylo hodnoceno kladně a společnost si nemohla stěžovat ani na nezáměr diváků. O Sukově družině vyšel několik dnů před příjezdem do Uherského Hradiště ve Slováckých novinách ohlas z Kroměříže. „Společnost má v sobě mnohé vynikající herecké síly, které úlohu sobě podanou pronikají a podávají s úplnou přesností realistickou. Zavládá ve společnosti Sukově ideální duch, jenž pečlivě dbá toho, aby čím dále tím více vyvíjel se ve šlechtném umění dramatickém. S přísnou svědomitostí studují se v ní kusy a nejen učí, proto také údiv výkony její dosahují začasť i vysoké mistrnosti.“¹⁴⁵

Ve stejných novinách bylo také oznámeno, že společnost „podá i nejnovější drama ze slováckého života **Gazdina roba** od paní Preissové

¹⁴³ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 27. 11. 1889, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹⁴⁴ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 11. 12. 1889, s. 3. ISSN 1213-2020.

¹⁴⁵ České divadlo v Uh. Hradišti. *Slovácké noviny*, 23. 11. 1889, s. 2. ISSN 1213-2020.

z Hodonína“.¹⁴⁶ Nicméně o konání tohoto představení, na které se Uherskohradišťané bezpochyby těšili a kterým by se význam působení společnosti jistě zvýšil, nebyla později v novinách jediná zmínka. Je tedy velmi pravděpodobné, že se nakonec neuskutečnilo.

Mezi členy společnosti patřili Josef Vilém Suk s rodinou, Julie Bittermanová, Ladislav Kaška, Marie Kašková, Josef Konětopský, Anna Konětopská, Emil Focht, Marie Fochtová, Václav Erhardt, František Lesčinský.

---

¹⁴⁶ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 16. 11. 1889, s. 2. ISSN 1213-2020.

4. 6. 3. Společnost Kamily Staňkové-Liberté

Ředitelka společnosti Kamila Staňková-Liberté (rozená Liberdová, provdaná za herce Františka Staňka) začínala jako herečka u společností Arnoštky Libické, Václava Choděry a Emanuela Šumy. Divadelní koncesi získala v roce 1882 a se svou společností pobývala zejména na Moravě. Společnost Kamily Staňkové-Liberté patřila mezi nejpokleslejší společnosti a svým počtem členů patřila k těm nejmenším, které u nás působily.¹⁴⁷

Do Uherského Hradiště společnost přijela z Uherského Brodu, a to v roce 1890, ale o jejím čtyřdenním působení ve městě je ve Slováckých novinách pouze jediná zmínka. Společnost hrála v restaurační zahradě Müllera a Strausse. Repertoár byl tento: 28. června opereta **Lucifer**, 29. června **Teatro italiano** – zpěvoherní směs skladeb z oper a operet, 30. června obraz ze života **Marie Terezie**. Společnost hrála naposledy 1. července, a to veselohru **Válka v míru**.¹⁴⁸ Z Uherského Hradiště se společnost Kamily Staňkové-Liberté přesunula do Napajedel.

---

¹⁴⁷ ŠTEFANIDES, Jiří. Hesla pro připravovaný svazek České divadelní encyklopedie *Činoherní divadlo 19. století*. Rukopis v archivu autora. Heslo Kamila Staňková-Liberté.

¹⁴⁸ Denní zprávy. *Slovácké noviny*. 28. 6. 1890, s. 3. ISSN 1213-2020.

5. Třetí etapa působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1895 – 1913)

V polovině devadesátých let působilo na našem území přes čtyřicet českých kočovných společností, na počátku 20. století dokonce šedesát, podstatnější roli v českém divadelnictví jich však sehrála sotva čtvrtina.¹⁴⁹ Krize společností z osmdesátých let dále pokračovala, některé se na letní období rozpouštěly, aby svou činnost opět obnovily často s novým artistickým správcem. V organizaci mimopražského divadelnictví se tak ani na přelomu století mnoho nezměnilo. Většina profesionálních umělců i nadále působila v kočovných společnostech, jen několik větších družin mělo své letní sídlo na pražských předměstích nebo působilo v zimní sezoně v divadlech v Plzni nebo Brně.

Zájem o produkce kočovných společností stoupal, ačkoliv podobně jako v předchozím období byly mezi jednotlivými družinami značné umělecké rozdíly, publikum žádalo úroveň v repertoáru a personálu. Především byl stálý zájem o společnosti, které se neuzavíraly moderní dramatice. Do Uherského Hradiště se vrátil František Trnka, jenž ve městě započal uvádění realistických her. V tomto období přivezl například symbolisticky laděnou Maeterlinckovu **Monnu Vannu** nebo Kvapilova impresionistická **Oblaka** (obě hry 1904). S podobným repertoárem přijel i Václav Choděra, jenž představil jako první Stroupežnického **Naše furianty** (1906), Sudermannův **Domov** (1897) nebo **Maryšu** bratří Mrštíků. S moderním repertoárem přijel i Alois Janovský, a to především při své stagioně v roce 1902, kdy hrál Kvapilovu **Princeznu pampelišku**, Hauptmannův **Potopený zvon** nebo **Tkalce**. Společnost Bedřicha Jeřábka přijela s několika hrami Henrika Ibsena, uvedl **Strašidla**, **Hedu Gablerovou** a **Noru**. V uvádění moderních her nezůstalo pozadu ani Národní

---

¹⁴⁹ ČERNÝ, cit. 35, s. 263.

divadlo v Brně za ředitelství Antoše Josefa Frýdy nebo společnost Karla Františka Štětky. Kromě výše zmíněných společností přijely v tomto období do Uherského Hradiště ještě družiny Raimunda Příbramského, Leopolda Peterky, Otokara Nováka a Divadlo moravských měst za vedení Františka Trnky (1909) a Karla Komarova (1911).

5. 1. Společnost Aloise Janovského

Alois Janovský (někdy psán jako Louis Janovský) začínal jako herec v roce 1883 u společnosti Františka Pokorného. Poté prošel řadou angažmá – působil u Tomáše Kratochvíla, Vendelína Budila v Plzni, u Jana Pištěka v Letním divadle na Vinohradech, několikrát také v Brně.¹⁵⁰ Vlastní koncesi získal v roce 1893, společnost však nezaložil a tak mu zřejmě bylo povolení k provozování divadla později odebráno. Nakonec se stal nájemcem koncese Františky Šmídlové, kterou získal po Raimundu Příbramském v roce 1899.¹⁵¹ V letech 1911 – 1914 se společnost pravidelně na podzim vracela do Národního domu v Moravské Ostravě. Tyto stálé sezony však Janovského společnost finančně vyčerpal, tou poslední byla sezona 1913/14.¹⁵²

Společnost začínala v Čechách, později své působení rozšířila i na Moravu a Slezsko, nejčastěji se pohybovala v Olomouci a Prostějově.¹⁵³ Její repertoár tvořila převážně soudobá česká a světová dramatika, doplněná klasickými tituly (Shakespeare aj.) a hrami Gerharta Hauptmanna nebo Julia Zeyera.¹⁵⁴ V roce 1906 již společnost uváděla i operu a operetu, které z finančních důvodů později tvořily v repertoáru většinu a zřejmě byly jedním z důvodů úpadku společnosti.

Do Uherského Hradiště zavítala Janovského společnost pětkrát, a to v letech 1902, 1903, 1905, 1908 a 1910. Společnost byla jedinou, na které se při jednotlivých stagionách v Uherském Hradišti tak razantně projevil její úpadek. Zatímco v roce 1902 se v repertoáru objevila řada významných titulů, repertoár při dalších pobytech byl tvořen zejména operami a pokleslejšími operetami, což mělo za následek úbytek a nezájem publika. Z tohoto důvodu

---

¹⁵⁰ ŠTEFANIDES, cit. 143.

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž.

byl důležitý pobyt Janovského společnosti především v roce 1902, nicméně i v roce 1905 najdeme v repertoáru významný titul.

První stagiona trvala od 11. ledna do 21. února 1902 a byla zahájena aktovkou Julia Zeyera **Z dob růžového jitra** (11. ledna 1902). Z dalších dramát uvedených při tomto pobytu jmenujme také **Noc na Karlštejně** Jaroslava Vrchlického (10. února 1902).

Z her moderních směrů inscenoval Alois Janovský **Princeznu Pampelišku** Jaroslava Kvapila (27. ledna 1902) nebo **Potopený zvon** Gerharta Hauptmanna (17. ledna 1902). Toto drama bylo vrcholným dílem realistického symbolismu v evropském divadle a Janovský jej uvedl v Uherském Hradišti dva roky po premiéře v Národním divadle v Praze.¹⁵⁵ Přínos společnosti v Uherském Hradišti tkví právě v uvedení těchto moderních her, které se setkaly s velkým zájmem uherskohradištských diváků.

Kromě moderních her v Janovského repertoáru zůstala také díla starších českých autorů. Alois Janovský uvedl mimo jiné Kolárova **Pražského žida** (25. ledna 1902) nebo Tylovu **Paličovu dceru** (28. ledna 1902).

V roce 1903 sehrála společnost ve městě pouze šest her, pobyt zahájila **Liščí kůže** Gustava Kadelburga dne 9. května 1903 a zakončila hra **Modrý pokoj** autorů Georgese Duvala a Maurice Hennequina 14. května 1903.

Mezi pokleslejšími kusy uvedenými v roce 1905, jako byla **Sedm havranů** Emila Pohla nebo lidová hra **Hloupý Honza na výstavě** Ludwiga Fuldy, na první pohled zaujme uvedení hry Gerharta Hauptmanna **Tkalci**. Tato hra o zoufalé vzpouře slezských tkalců byla v monarchii cenzurou pro jevištní provedení dlouho zakázána.¹⁵⁶ Česká i německá ochotnická i profesionální divadla usilovala o uvedení této hry jako první. Nakonec se to podařilo právě Aloisi Janovskému, který tuto hru představil na podzim 1903 v Olomouci.¹⁵⁷

---

¹⁵⁵ ČERNÝ, cit. 35, s. 315.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 286.

¹⁵⁷ ŠTEFANIDES, cit. 147, heslo Alois Janovský.

Národní divadlo v Brně uvedlo hru až v únoru 1904.¹⁵⁸ Do Uherského Hradiště přivezla hru Janovského společnost 9. února 1905, čili rok po její premiéře v Brně a byla to druhá a podle dostupných pramenů zároveň poslední Hauptmannova hra uvedená v Uherském Hradišti.¹⁵⁹

Při stagionách v letech 1908 a 1910 měla společnost na repertoáru, jak již bylo výše zmíněno, jen operety a opery. Janovského družina uvedla Smetanovu **Prodanou nevěstu** a **Dalibora**, z operet Lehárovu **Veselou vdovičku**, Straussova **Netopýra** nebo **Kouzlo valčíku**.

Publikum v Uherském Hradišti mělo o hry Janovského družiny velký zájem především při první stagioně, kdy byla společnost ve Slováckých novinách neustále chválena. Dopisovatel kladně hodnotil nejen repertoár, ale i scénické provedení a všechny herecké výkony.¹⁶⁰ Obrat nastal v roce 1905, kdy se v novinách objevil rozsáhlý článek, jenž Janovského společnost výhradně kritizuje. Společnost se podle dopisovatele do Uherského Hradiště nevrátila s „takovou kvalitou, jakou byla chvalně známá“.¹⁶¹ Ve článku se píše: „Brzo bylo patrné, že společnost doplněna byla narychlo novými elementy, kterážto okolnost vzdor snaze jednotlivců a vzdor železné ruce řiditelově víc a více patrnější se stávala, až konečně malé trhliny odchodem manželů Chlumských rozšířily se v široký kráter.“¹⁶² Autor kritizuje společnost za dramaturgický výběr her, předplatitelé si tak podle něj nemají z čeho vybírat a aby jim nepropadly peníze, musí navštěvovat i představení, která by si za normálních okolností nevybrali.¹⁶³ Vzhledem k tomu, že obliba Janovského společnosti postupně upadala, nebylo by divu, kdyby si tímto způsobem Janovský zajišťoval diváky. Nicméně tato situace byla dána hlavně provozem, mnoho diváků na představení nechodilo, Janovský tedy musel nasazovat tituly, které mu zajistily alespoň minimální návštěvnost a tím i finanční zisk. Další rozsáhlejší článek o stagioně v roce 1905 v novinách

---

¹⁵⁸ ČERNÝ, cit. 35, s. 427.

¹⁵⁹ První Hauptmannovou hrou byl již výše zmíněný Potopený zvon.

¹⁶⁰ Divadlo v Uherském Hradišti. *Slovácké noviny*, 19. 2. 1902, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹⁶¹ Různé zprávy. *Slovácké noviny*, 1. 3. 1905, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ Tamtéž.

nevyšel, není tedy možné zjistit, zda se situace v průběhu pobytu změnila či nikoliv.

5. 2. Národní divadlo v Brně

Snahy o založení Národního divadla v Brně, ve městě tehdy z velké části německém, vyvrcholily v roce 1881, kdy Družstvo českého Národního divadla v Brně získalo vlastní koncesi. Národní divadlo v Brně zahájilo svou činnost 4. září 1881 v Besedním domě hrou Alexandra Fredra Panenské sliby aneb Magnetismus srdce, prvním ředitelem byl Jan Pištěk.¹⁶⁴ Funkci nevykonával dlouho, již v prosinci bylo divadlo z bezpečnostních důvodů úředně uzavřeno, jeho činnost byla znovu obnovena až 6. prosince 1884 v budově U Marovských. Na provozu divadla se podílely divadelní společnosti Pištěkova (1884-1885), Pokorného (1885-1886), Švandova (1886-1891), později byli řediteli Václav Hübner, Ladislav Chmelenský, Václav Budil, Jan Pištěk, Pavel Švanda ze Semčic, Antoš Josef Frýda, František Lacina a další. Po vypuknutí války byl ansámbl propuštěn, roku 1915 se na post ředitele vrátil František Lacina, posledním soukromým ředitelem byl jeho zeť Václav Jiříkovský (1917-1919).¹⁶⁵

Repertoáru Národního divadla v Brně dominovala činohra, a to předně v období 1881-1891, kdy jeho provoz zajišťovaly již zmiňované divadelní společnosti, které přivázely vlastní repertoár.¹⁶⁶ Pavel Švanda ze Semčic st. uváděl soudobé novinky (Noru Henrika Ibsena, Gazdinu robu Gabriely Preissové nebo Fausta Johanna Wolfganga Goetha), čímž divadlo získalo „pověst dramaturgicky průbojné scény“.¹⁶⁷ Václav Budil se zase zasloužil o uvedení několika Shakespearových her. Opera se do popředí repertoáru začala dostávat až v polovině devadesátých let, ačkoliv byl operní provoz zahájen už v prosinci 1884. Do roku 1918 bylo v Národním divadle v Brně uvedeno 132 oper.¹⁶⁸

---

¹⁶⁴ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 347.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 348.

¹⁶⁶ Tamtéž.

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Tamtéž.

V operním souboru začínali umělci jako Karel Burian, Otakar Mařák, Theodor Schütz, Kristina Morfová, ze sólistů jmenujme manžele Pivoňkovy, Karla Komarova, Aloise Staňka-Doubravského a Leopoldinu Svobodovou-Hanusovou.¹⁶⁹

Jádrem činoherního souboru byli sestry Pechovy, Otýlie Jelínková, Jaroslav Auerswald, Václav Jiříkovský, Karel Jičínský, Karel Urban, Ladislav Pech, Jaroslav Pulda, Jarmila Urbánková, Alois Vojta-Jurný, Rudolf Walter a další.¹⁷⁰

Národní divadlo v Brně se v tomto období v Uherském Hradišti představilo se svým repertoárem celkem pětkrát, a to pod vedením dvou ředitelů, Františka Laciny (1898, 1902, 1905 a 1910) a Antoše Josefa Frýdy (1906).

První stagiona Národního divadla v Brně trvala od 20. září do 29. září 1898 a čítala jedenáct představení, z čehož byly čtyři opery (Bedřich Smetana – **Dalibor**, **Prodaná nevěsta**, **Tajemství**, Karl Goldmark – **Domácí cvrček**), tři operety (Carl Millöcker – **Zakletý zámek**, Hervé – **Mamselle Nitouche**, Rudolf Dillinger - **Chansonette**) a čtyři činoherních představení (Julius Zeyer – **Radúz a Mahulena**,¹⁷¹ uvedeno dvakrát, Josef Kubík – **Zlatovláska**, Jaroslav Vrchlický – **Eponine**).

Specifičtější repertoár, zaměřený na jeden divadelní druh, přivezlo Národní divadlo v Brně do Uherského Hradiště při dalších zájezdech. Soubor se totiž pravidelně rozděloval na činoherní a operní část, zejména z finančních důvodů. Této problematice se věnuje i dopisovatel ve Slováckých novinách: „Menší činoherní část zůstane Moravě, opera se vším velkým aparátem as odjede. Je to sic zcela proti povinnostem jediného stálého divadla moravského, je to i na neprospěch společnosti a brněnských sezon zimních, ale Družstvu nepodařilo se posud, aby velká města moravská umožnila krátký

---

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 354.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 349.

¹⁷¹ Zeyerova pohádková hra Radúz a Mahulena měla premiéru v Národním divadle v Praze v režii Jakuba Seiferta a s hudbou Josefa Suka. ČERNÝ, cit. 35, s. 292.

pobyt celé družině.¹⁷² Za hlavní problém považuje dopisovatel finance, kterých „je třeba příliš mnoho na stavební sbírku a zapomíná se tedy trochu na současnou nutnost, aby i provozování bylo povzneseno na výši hodnou stálého reprezentativního divadla“.¹⁷³

V letech 1902, 1906, 1910 přijela do města činoherní a v roce 1905 operní část souboru. Pobyt v roce 1902 trval od 17. června do 29. června a zahrnoval devět činoherních představení, která se nijak zvlášť nevymykala tehdejšímu repertoáru kočujících družin. Jmenujme Stroupežnického hru **Václav Hrobčický z Hrobčic**, Šamberkovo **Jedenácté přikázání** nebo komedii **Miss Hobs** od Jerome Klapky Jeroma.

Zajímavým zájezdem však byl ten v roce 1906, kdy činoherní soubor přivezl mnohem hodnotnější repertoár. Uherskohradišťané měli poprvé možnost seznámit se s tvorbou Henrika Ibsena. Při zájezdu v roce 1906 sehrálo Národní divadlo v Brně jeho **Paní z námoří** (12. června 1906). Z dalších uvedených her v rámci tohoto zájezdu zmiňme Shakespearova **Hamleta** a **Romea a Julii**, Kasielewského **Karikatury** nebo Sudermannův **Domov**.

V roce 1910 vystoupila v Uherském Hradišti Eva Vrchlická, která tehdy byla součástí brněnského ansámblu. Hrála v Kadelburgově veselohře **Kaňka** 4. června 1910. Bližší informace o tomto představení ani o celém zájezdu v tomto roce se v novinách nenacházejí, což by mohlo vést k pochybnostem, zda se toto představení vůbec uskutečnilo. Pravděpodobně bylo při zájezdu v roce 1910 představení víc, avšak Národní divadlo naráželo v Uherském Hradišti v tomto roce na nezájem publika. Došlo to tak daleko, že ředitel František Lacina nechal ve Slovácích novinách otisknout článek, kde poukazuje na nepochopení a netečnost diváků. Lacina napsal: „Většího morálního políčku nemohla dostati umělecká družina činohry Národního divadla v Brně, než jaký jí byl dán v tomto městě. Naprosté nepochopení poslání části ansámblu moravského, prvního a národního divadla dokumentováno bylo nepatrnou účastí až dosud všech hraných představení,

---

¹⁷² Brněnský divadelní ansámb. *Slovácké noviny*, 24. 2. 1906, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹⁷³ Tamtéž.

z čehož patrně, že obecnost netouží po pravém uměleckém požitku divadla, nýbrž že milejší je mu zábava triviálnější. Ředitelství je daleko toho, vyžebrať si přízeň obecnosti, anebo prositi o uznání, neboť umělecké výkony činohry brněnské byly posouzeny po zásluze nejen v Brně, ale i ve Vídni, kde dobyto bylo pravých triumfů.¹⁷⁴ Dále Lacina lituje nezájmu publika a poukazuje na to, že návštěva divadla je národní povinností. Článek ve Slováckých novinách pokračuje názorem dopisovatele: „Z čeho všeho vytlouká se národní povinnost! Pan Lacina nejenže vzpomene si na Hradiště až obslouží všechna jiná města, jak vhodnou divadelní dobou, tak i zpěvohrou. K nám přichází s torzem a to ještě bez každé lahodné patřící výpravy, tak jen vyplnit mezeru před pevnějším engagementem!“¹⁷⁵ A pokračuje výhrůžně: „Až nabude pan Lacina pochopení pro divadlo milovné publikum hradištské, přesvědčí se brzy, že si neměl dovolit mentorovat obecnost naše, které dobře rozeznává, co jest národní povinnost a co privátní podnik!“¹⁷⁶

---

¹⁷⁴ Beztaktnost divadelního ředitele Laciny. *Slovácké noviny*, 8. 6. 1910, s. 2. ISSN 1213-2020.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Tamtéž.

5. 3. Stagiony dalších společností

5. 3. 1. Společnost Raimunda Příbramského

Raimund Příbramský prošel jako herec řadou společností. V roce 1880 začínal u Františka Pokorného, poté byl členem společností Marie Kozlanské, Bohumily Ludvíkové nebo Františka Josefa Čížka. Zde působil jako artistický správce v letech 1883 – 1884.¹⁷⁷ Čížkova společnost se orientovala převážně na Tylův romantický repertoár, který byl doplňován hrami Václava Klimenta Klicpery či Vítězslava Háška.¹⁷⁸ Ředitelem vlastní společnosti se Příbramský stal v roce 1889, působil hlavně v jižních a středních Čechách, koncesi pro Moravu získal v roce 1898. Zajížděl do Znojma, Vyškova, Kroměříže, Olomouce, Ostravy či Těšína. Část sezony 1912/13 mu byla zadána v kladenském divadle.¹⁷⁹ Repertoár společnosti byl tvořen především fraškami, hrami se zpěvy a operetami, často využíval děl příležitostných autorů (Václava Pázdrala i samotného ředitele Raimunda Příbramského).¹⁸⁰

Ačkoliv do repertoáru společnosti pronikala čas od času i závažnější dramatika (díla Jaroslava Kvapila, Gabriely Preissové nebo Jaroslava Hilberta), v Uherském Hradišti se neobjevila.

Pobyt trval od 1. března do 29. března 1896. Podle dostupných pramenů vyplývá, že společnost sehrála v redutním sále celkem sedmnáct her, z velké většiny frašek a veseloher. Repertoár byl tvořen dramaty Josefa Kajetána Tyla **Jiříkovo vidění** a **Královna pralesů**, hrou Václava Klimenta Klicpery **Jan za chrta dán** nebo Vrchlického **Nocí na Karlštejně**. Pro děti sehrála společnost mimo jiné například **Zakletého prince** od Johanna von Plötze.

---

¹⁷⁷ ŠTEFANIDES, cit. 147, heslo Raimund Příbramský.

¹⁷⁸ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 41.

¹⁷⁹ ŠTEFANIDES, cit. 147, heslo Raimund Příbramský.

¹⁸⁰ Tamtéž.

Posledním představením společnosti byla **Chudá holka** od Leopolda Krenna a Karla Lindaua.

5. 3. 2. Společnost Františka Trnky

V období 1895 – 1913 zavítala Trnkova operní, operetní a činoherní společnost do Uherského Hradiště celkem čtyřikrát, a to v letech 1896, 1899, 1904 a 1907. Na rozdíl od dřívějších stagion (1889 a 1892) se ve Slováckých novinách tentokrát již neobjevuje takové množství článků, které by se představením Trnkovy společnosti důkladně věnovaly. Jsou to jen novinové zprávy stručně pojednávající o repertoáru, podrobnější rozborů představení či jiné informace k jednotlivým pobytům jsou spíše výjimkou. Nejvíce článků o působení Trnkovy společnosti v tomto období vyšlo v roce 1896, v dalších letech jsou informace velmi kusé.

Obdobně jako tomu bylo u většiny českých kočovných společností působících v Uherském Hradišti, zajížděla společnost v době všech čtyř pobytů do okolí, především do Uherského Brodu, Uherského Ostrohu, Napajedel a Strážnice.

První stagiona Trnkovy společnosti v tomto období trvala od 19. září do 24. října 1896, tedy něco málo přes měsíc. Společnost přijela z Vyškova a zahájila v městském redutním sále Smetanovou **Prodanou nevěstou**. Jak je možné se dozvědět z jednoho z mála článků, které se této stagioně věnovaly, opera byla „přesně provedena a všechny výkonné síly vyhověly ve všech směrech uměleckým požadavkům“.¹⁸¹ Představení **Prodané nevěsty** mělo reprízu 4. října 1896, kdy Trnkova společnost hrála „na počest jmenin Jeho Veličenstva císaře a krále“.¹⁸² Z hereckých výkonů zaujali kromě Trnky také Malý, Kudláček, Hanusová, Havlíková, Biedermannová, Kopecká.¹⁸³ Celkově jsou ve Slováckých novinách chváleni všichni účinkující a dopisovatel si pochvaluje především Trnku, a to nejen jako herce a režiséra, ale i dirigenta: „Pozorovali jsme, že se jinak hrálo, když v orchestru dirigoval ředitel

¹⁸¹ Divadlo v Uh. Hradišti. *Slovácké noviny*, 23. 9. 1896, s. 3. ISSN 1213-2020.

¹⁸² Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 3. 10. 1896, s. 3. ISSN 1213-2020.

¹⁸³ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 26. 9. 1896, s. 2. ISSN 1213-2020.

Trnka.¹⁸⁴ Stejně tak byly chváleny prakticky všechny opery, operety, ale i činoherní představení.¹⁸⁵

V roce 1899 se společnost do Uherského Hradiště vrátila na deset pohostinských her.¹⁸⁶ V soupisu repertoáru ze Slováckých novin¹⁸⁷ je jich však uvedeno jen šest. Není tedy jisté, zda poslední doložené představení bylo skutečně posledním, které společnost tento rok v Uherském Hradišti sehrála nebo jich skutečně předvedla avizovaných deset. Stagiona začala 22. ledna 1899 Kolárovým **Donem Césarem**. Poslední doložené představení, které se konalo 27. ledna, je **Angot** Charlese Lecocqa. Společnost sehrála ještě Weinbergovu operetu **Primabalerína** (23. ledna), Štechovu **Ohnivou zem** (25. ledna), Smetanovu **Hubičku** (24. ledna) a Verdiho **Trubadúra** (26. ledna).

Třetí pobyt trval necelé tři týdny, od 26. ledna do 16. února 1904. Společnost zahájila operetou **Vagabundi** od Ziehrera a zakončila Kvapilovými **Oblaky**.

Naposledy hrála Trnkova společnost v Uherském Hradišti 28. ledna až 12. února 1907.¹⁸⁸ Z výčtu her, které při tomto pobytu společnost uvedla je zřejmé, že došlo k jejímu úpadku. V repertoáru se objevila pouze jedna opera (Smetanův **Dalibor**, 7. února 1907) a jedna činohra (**Pražské švadlenky**, 28. ledna 1907), mimoto jsou zastoupeny jen operety, společnost jich v roce 1907 sehrála celkem osm. Byly to Lehárovy operety **Veselá vdovička** (sehrána dvakrát) a **Dráteníček**, Millöckerův **Žebravý student**, Ziehrerovi **Vagabundi**, **Krásná Helena** od Jacquese Offenbacha, **Cikánský baron** od Johanna Strausse a Zellerův **Tyrolský ptáčník**.

Srovnáme-li repertoár společnosti v jednotlivých letech tohoto období je patrné, že se částečně proměnil. Zatímco v roce 1896 byl počet oper a operet

---

¹⁸⁴ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 28. 10. 1896, s. 3. ISSN 1213-2020.

¹⁸⁵ V oboru oper a operet viděli jsme upřímné snahy všech účinkujících po dobrém interpretování úloh po stránce hudební i herecké. V činohře byli jsme také spokojeni-jak dalece totiž oboru tomu bylo na repertoáru popřáno místo. Tamtéž.

¹⁸⁶ Divadlo v Uh. Hradišti. *Slovácké noviny*, 21. 1. 1899 s. 3. ISSN 1213-2020.

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ František Trnka se do města vrátil ještě v roce 1909, to však byl již ředitelem Divadla moravských měst, o této jeho stagioně se zmíním tedy později.

vyvážen, v roce 1907 již společnost hrála jen operety (vyjma dvou představení výše uvedených).

Při bližším seznámení s repertoárem zaujme, že při každém pobytu sehrála Trnkova společnost alespoň jednu operu od Bedřich Smetany. V roce 1896 to byla kromě **Prodané nevěsty** i **Hubička** (23. září), **Dalibor** (26. září) a **Tajemství** (10. a 17. října). V roce 1899 hrála společnost pouze 24. ledna **Hubičku**, o pět let později, tedy 1904, byla na repertoáru opět **Prodaná nevěsta** (27. ledna) a **Dalibor** (31. ledna). V roce 1907 zůstala z předchozích představení v repertoáru jen opera **Dalibor** (7. února).

V období let 1895 – 1913 uvedla Trnkova společnost z celkového počtu padesáti čtyř představení pouze osm činoherních, Maeterlinckovu hru **Monna Vanna**, Barretovo **Ve znamení kříže**, již výše zmíněné **Pražské švadlenky** a Kvapilova **Oblaka**, Nestroyova **Lumpacivagabunda**, Kolárova **Dona Césara** a **Ohnivou zem** Václava Štecha.

V repertoáru na první pohled zaujme uvedení psychologické hry **Vina** od Jaroslava Hilberta. Společnost Františka Trnky ji v Uherském Hradišti sehrála 21. září 1896, tedy pouhé čtyři měsíce po její premiéře v Národním divadle v Praze v režii Františka Adolfa Šuberta (15. května 1896).¹⁸⁹ Toto dílo, vycházející z realismu, naturalismu i dekadence se zároveň od těchto moderních proudů odlišuje; nejen na poli dramatiky devadesátých let je toto dílo tedy jedinečné.¹⁹⁰

---

¹⁸⁹ ČERNÝ, cit. 35, s. 291. V Národním divadle v Brně byla Hilbertova Vina uvedena až v roce 1900. Tamtéž, s. 426.

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 291.

5. 3. 3. Společnost Václava Choděry

Herec a režisér Václav Choděra prošel řadou zavedených divadelních společností, jako herec začínal v roce 1873 u Josefa Emila Kramueleho. O rok později přijal angažmá u společnosti Václava Svobody, kterou na čas opustil, aby se k ní v roce 1879 zase vrátil.¹⁹¹ Téhož roku přijal po dlouhém přemlouvání nabídku ředitele Svobody a i přes vzájemné rozpory se stal jeho nástupcem.¹⁹² Václav Svoboda však nenechal Choděru ve funkci ředitele nadlouho. Již na konci roku 1879 se Svoboda k ředitelování vrátil, rozpory mezi Choděrou a Svobodou tak vyvrcholily a na přelomu let 1879 a 1880 Choděra Svobodovu společnost definitivně opustil. Choděra však již vlastnil svou koncesi a tak utvořil Divadelní společnost Václava Choděry.¹⁹³ Zůstali s ním herci Jan Zelenka, Jaroslav Šourek, Alois Světelský, Jan Janovský, Františka Horáková, Růžena Mušková, Františka Svobodová a nápověda Jelínek.¹⁹⁴

Václav Choděra působil se svou společností na Moravě, později rozšířil svou koncesi také na Slezsko. Zprvu dominovala jeho repertoáru činohra (zpočátku hlavně fraška), později přibyla i opereta. V letech 1883 a 1884 hrála společnost v Brně, kde v roce 1884 neoficiálně zahájila provoz brněnského Prozatímního národního divadla.¹⁹⁵ Další prvenství měla Choděrova společnost ve slezském Těšíně v roce 1891, kde hrála jako vůbec první česká společnost.¹⁹⁶

Dramaturgie Choděrovy společnosti nebyla zpočátku výjimečná, nijak se neodlišovala od dobového vkusu a od požadavků diváků.¹⁹⁷ Nicméně později začal být repertoár hodně významný. Vedle klasických her (Molière:

---

¹⁹¹ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 22-23.

¹⁹² Tamtéž, s. 37.

¹⁹³ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 186.

¹⁹⁴ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 37.

¹⁹⁵ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 186.

¹⁹⁶ Tamtéž.

¹⁹⁷ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 43.

Lakomec, Shakespeare: Hamlet, Zkročení zlé ženy, Romeo a Julie) hrála Choděrova společnost i hry starších domácích autorů (Karel Simeon Macháček, Václav Kliment Klicpera).¹⁹⁸ Choděra uváděl také hry Josefa Kajetána Tyla, k tomuto dramatikovi se hlásil po celou dobu svého působení.¹⁹⁹

Od devadesátých let se v Choděrově repertoáru začala objevovat soudobá realistická a naturalistická dramatika, a to jak česká - Ladislav Stroupežnický, bratři Mrštíkové, Alois Jirásek, František Xaver Svoboda, tak i zahraniční – Anton Pavlovič Čechov, Hermann Sudermann, Lev Nikolajevič Tolstoj, jehož Vládu tmy u nás Václav Choděra uvedl jako první.²⁰⁰ Choděrov přínos tkví právě v jeho pozdější dramaturgii. Je známo, že Václav Choděra nové realistické tendence uvítal s nadšením a řadu vrcholných děl představil brzy po jejich premiérovém uvedení. Mnohdy se mu však stávalo, že o hodnotná realistická díla publikum nemělo zájem, a tak byl Choděra často nucen plánované představení vyměnit, a to nejčastěji za frašku se zpěvy.²⁰¹

Václav Choděra přijel se svou společností do Uherského Hradiště v tomto období celkem sedmkrát. Při všech jeho pobytech ve městě se však, i přes jeho dříve zmíněný přínos v uvádění realistických her, setkáváme s nedostatkem pramenů. Ve Slováckých novinách se při každé Choděrově stagioně nachází jen několik málo článků krátce pojednávajících o jeho pobytu. Zmínky jsou tak kusé, že z nich není možné zjistit umělecké složení ansámbly ani soupis repertoáru. Ten jsem tedy čerpala z diplomové práce Denisy Šťastné,²⁰² kterou lze, až na pár výjimek, považovat za velmi spolehlivou. U Josefa Šáchy se informace o pobytu Václava Choděry v Uherském Hradišti

---

¹⁹⁸ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 186.

¹⁹⁹ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 43.

²⁰⁰ Vládu tmy uvedla Choděrova společnost poprvé 5. prosince 1899 v Prostějově. Tamtéž, s. 62.

²⁰¹ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 63.

²⁰² ŠŤASTNÁ, cit. 11. Denisa Šťastná vychází ve své práci, a tím potažmo i v soupisu repertoáru, z pozůstalosti Václava Choděry uložené v Divadelním oddělení Národního muzea v Praze.

nenacházejí vůbec, a to ani v závěrečném tabulkovém soupisu stagion, což je zarážející.²⁰³

První pobyt Choděrovy společnosti v Uherském Hradišti trval od 13. února do 14. března 1897 a zahrnoval na dvacet představení. Družina přijela z Valašského Meziříčí a poté zamířila do Prostějova.

Společnost se do Uherského Hradiště vrátila o dva roky později a setrvala od 14. října 1899 a do 11. listopadu 1899. Slovácké noviny původně avizovaly deset představení,²⁰⁴ Choděrova společnost jich nakonec ve městě sehrála třicet jedna, což zřejmě svědčí o zájmu ze strany publika. Denisa Šťastná uvádí v soupisu z roku 1899 název města Hradiště,²⁰⁵ čímž není na první pohled patrné, o které Hradiště se jedná. Nyní však s jistotou mohou tvrdit, že se v tomto případě skutečně jedná právě o město Uherské Hradiště.

V roce 1906 přijela Choděrova společnost hned dvakrát, a to nejprve v době 13. až 25. ledna a poté na podzim, pobyt trval od 15. září do 15. října. Denisa Šťastná uvádí, že společnost přijela 12. ledna, nicméně ze Slováckých novin je zřejmé, že pobyt zahájila o den později, tedy 13. ledna 1906.²⁰⁶

Společnost se do Uherského Hradiště vrátila roku 1907 a pobývala zde od 21. září do 16. října. V listopadu téhož roku uspořádala ve městě ještě jedno představení. Denisa Šťastná uvádí, že se toto představení uskutečnilo 1. listopadu 1907, ve Slováckých novinách je krátká zmínka, že Choděrova společnost „uspořádá na dušičky divadelní představení v Uherském Hradišti“.²⁰⁷

Při určení přesné datace dalších dvou stagion v roce 1908 se musíme spolehnout jen na informace uvedené v práci Denisy Šťastné,²⁰⁸ jelikož

---

²⁰³ ŠÁCHA, cit. 12.

²⁰⁴ Choděrova divadelní společnost. *Slovácké noviny*, 7. 10. 1899, s. 5. ISSN 1213-2020.

²⁰⁵ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 175.

²⁰⁶ Různé zprávy. *Slovácké noviny*, 10. 1. 1906, s. 2. ISSN 1213-2020.

²⁰⁷ Divadelní společnost V. Choděry. *Slovácké noviny*, 23. 10. 1907, s. 2. ISSN 1213-2020. Představení se uskutečnilo 1. listopadu 1907, tentýž den večer hrála společnost již v Uherském Brodě, ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 199.

²⁰⁸ ŠŤASTNÁ, cit. 11.

ve Slováckých novinách se nachází jen oznámení, že Choděrova společnost přijede.²⁰⁹ V roce 1908 pobývala družina ve městě od 26. září do 20. října, poté zamířila do Buchlovic. Podle diplomové práce Denisy Šťastné,²¹⁰ byly z hlediska hodnotného repertoáru nejvýznamnějšími sezony v letech 1907 – 1909, kam spadá právě tento pobyt družiny v Uherském Hradišti.

Poslední stagiona společnosti se uskutečnila ve dnech 27. až 31. ledna 1911. Na rozdíl od roku 1899 se v tomto roce (podobně jako při předchozím pobytu v roce 1908) společnost potýkala s nezájmem publika, Choděra musel ze čtyř plánovaných představení jedno zrušit.²¹¹ Dokonce se dočteme: „Hlediště zeje často trapnou prázdnotou a to se hercům špatně hraje. Zato elektrické divadlo, zcela obyčejný jarmareční tingl-tangl těší se neobyčejné pozornosti naší lepší společnosti.“²¹² Václav Choděra však na Uherské Hradiště i přes nepřízeň publika nezanevřel. V roce 1918 se sem na pár dnů vrátil, více viz kapitola 6.2.

Repertoár Choděrovy společnosti v Uherském Hradišti byl velmi rozmanitý. Zahrnoval jak hry Josefa Kajetána Tyla (**Jiříkovo vidění, Lesní panna, Nalezenec**), tak i autorů z druhé linie českého divadelního romantismu, například Josefa Jiřího Kolára (**Pražský žid**). Diváky zaujala i hra Jaroslava Kvapila **Oblaka**, v níž autor spojuje novoromantický symbolismus s pohádkovým lyrismem. V novinách se dočteme: „O umělecké ceně tohoto díla zbytečně bychom se šířili. Dobykla si již dávno svými prostými a nevinnými v pravdě umělecky zpracovanými motivy hned při svojí premiéře na Národním divadle pražském skvoucími úspěchy a těší se jimi doposud, kdykoliv a kdekoliv jest dávána.“²¹³

Stálé místo v repertoáru měly osvědčené veselohry i frašky, jejichž uvedení mělo mnohdy u diváků větší ohlas než díla hodnotnější. Oblíbené byly komedie zahraniční dramatiky, především francouzské komedie mravů

---

²⁰⁹ Různé zprávy. *Slovácké noviny*, 12. 9. 1908, s. 2. ISSN 1213-2020.

²¹⁰ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 83.

²¹¹ Nekonal se představení Sedlák svým pánem od Lope de Vegy. ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 207.

²¹² Divadelní společnost V. Choděry. *Slovácké noviny*, 30. 9. 1908, s. 2. ISSN 1213-2020.

²¹³ Divadelní společnost Choděrova. *Slovácké noviny*, 24. 1. 1906, s. 2. ISSN 1213-2020.

Victorien Sardou, polské veselohry Michaela Bałuckého či nenáročné hry německých autorů Adolfa L'Arronga a Gustava Mosera.

Václav Choděra uváděl od začátku devadesátých let hodnotná díla, se kterými se představil i divákům v Uherském Hradišti, jednalo se o klasiku a soudobou dramaturgiu. Jmenujme hry Williama Shakespeara (**Othello**, **Hamlet**), Hermanna Sudermanna (**Čest, Domov, Zkáza Sodomy**), české hry zastupuje Ladislav Stroupežnický (**Na valdštejnské šachtě, Naši furianti**).

Choděrov dramaturgický přínos však tkví, jak již bylo výše zmíněno, v uvádění her, jež měly zásadní význam na rozvoj realismu u nás. V Uherském Hradišti uvedl Václav Choděra sociální dramata z venkovského prostředí **Její pastorkyňa** Gabriely Preissové, Jiráskovu **Vojnarku** nebo **Maryšu** bratří Mrštíků. Ačkoliv v uvedení první realistické hry v Uherském Hradišti Choděru předběhl se svou společností již v roce 1889 František Trnka,²¹⁴ Choděra se zasloužil o první uvedení dramatu bratří Mrštíků **Maryša**. Společnost ji sehrála v Uherském Hradišti 15. října 1899. Je zajímavé, že Maryšu představil ve městě jako první Václav Choděra a ne výše zmíněný Trnka. Podle dostupných pramenů však není zmínka, že by toto realistické drama, které mělo v Národním divadle v Praze premiéru v roce 1894,²¹⁵ František Trnka nebo Václav Hübner při své stagioně v Hradišti uvedli.

Významným také bylo uvedení her **Svět malých lidí** od Matěje Anastázia Šimáčka dne 11. listopadu 1899, **Drama čtyř chudých stěn** Františka Adolfa Šuberta²¹⁶ zobrazující dělnickou stávku v západních Čechách (30. září 1906), dokonce Tolstého **Vzkříšení** (29. září 1907). K dalším významným Choděrovým počinům patřilo na konci 19. a na počátku 20. století uvedení **Loupežníků** Friedricha Schillera a Gorkého her **Měšťáci** a **Na dně**.

---

²¹⁴ První byla Špažinského Paní majorka 27. února 1889 a Štolbova realistická veselohra Vodní družstvo uvedená v témže roce. Její pastorkyňa Gabriely Preissové uvedl František Trnka již 2. března 1892, Jiráskovu Vojnarku o čtyři dny později, tedy 6. března 1892.

²¹⁵ ČERNÝ, cit. 35, s. 216.

²¹⁶ Šubertovo drama Čtyř chudých stěn mělo premiéru v Národním divadle v Brně v roce 1902, v Praze v roce 1903. ČERNÝ, cit. 35, s. 230.

Výběr her, stejně jako herecké výkony, byly recenzentem Slováckých novin neustále chváleny. V novinách z roku 1907 se setkáme s tímto článkem: „V repertoáru pro Uherské Hradiště nalézají se četné novinky, které byly v poslední době provedeny na prvních scénách českých divadel. (...) Výkony společnosti budily všeobecný zájem a přední české listy denní přinesly pochvalné kritiky o uměleckých výkonech herců, komparserie a výpravě scénické, jakož i vkusu ředitele Choděry, jenž neřídí se ve výběru senzacími a kusy, které plní divadelní kasu, nýbrž ohledy čistě uměleckými.“²¹⁷ Je tedy zřejmé, že Choděruv, zčásti realistický, repertoár zaujal recenzenta i v Uherském Hradišti.

Složení ansámblu se u Choděrovy společnosti, podobně jako u mnoha jiných, v průběhu let hodně obměňovalo. Příčinou byla především tíživá finanční situace, se kterou se Václav Choděra často potýkal. Kvůli nedostatku pramenů není možné určit přesné složení souboru při hradištských stagionách, ze Slováckých novin však vyčteme, kdo v Uherském Hradišti bezesporu hrál. Vystoupili zde, vedle ředitele Choděry, Kateřina Brožová, Růžena Šípková,²¹⁸ Václav Spurný, Jan a Františka Janovští, Emma Ničová, Marek, Adolf a Anna Pišvejcovi, Bohumil Tomašík, Dopitová, B. Jičínský, Žofie Boučková, Karla Vránová, Hlávová, Antonie Košnerová, Schvab, Linc, Alois Tuček.

Pohostinská vystoupení předních českých herců podporoval i Václav Choděra. Zval pražské umělce jako Jindřicha Mošnu, Eduarda Vojana či Josefa Šmahu.²¹⁹ O jejich působení v Uherském Hradišti jsem nenalezla žádné informace, nicméně uherskohradištskému publiku se pohostinsky představilo několik dalších výrazných osobností. Bývalý člen a režisér městského divadla v Plzni Adolf Dobrovolný se představil v Sardouově **Vlasti** 4. března 1897. Členka Národního divadla v Praze Marie Laudová-Hořicová vystoupila v roce 1897, Hana Jelínková-Vojtová z Národního divadla v Brně hrála v Jiráskově **Vojnarce** 30. září 1907.

---

²¹⁷ Divadelní společnost Choděrova. *Slovácké noviny*, 4. 9. 1907, s. 2. ISSN 1213-2020.

²¹⁸ Její první vystoupení se uskutečnilo právě v Uherském Hradišti, a to v sobotu 6. března 1897. Divadlo v Uh. Hradišti. *Slovácké noviny*, 3. 3. 1897, s. 3. ISSN 1213-2020.

²¹⁹ ŠŤASTNÁ, cit. 11, s. 48.

5. 3. 4. Společnost Leopolda Peterky

Společnost Leopolda Peterky zařazují do práce i přesto, že patří mezi méně známé. V Uherském Hradišti pobývala v roce 1897 pouhé dva dny. Jak je zřejmé z plakátu, který byl před jejím příjezdem otištěn ve Slováckých novinách, jedná se o „pašijovou společnost, jež ve Vídni, Peštu, Brně, Praze, Mnichově, Lipsku a Drážďanech přes třistakrát s neobyčejným výsledkem vystoupila“.²²⁰ Nicméně kdyby tato společnost byla tak významná, jak o ní psali před příjezdem v novinách, jistě by jí dopisovatelé věnovali více článků než jen pozvání pro diváky k návštěvě představení.

Společnost sehrála v Redutě Pašijové hry 11. a 12. dubna 1897. Jak je možné dočíst se z vydaného plakátu, společnost předvedla tyto hry podle Oberamergavských pašijových her „v živých obrazech s původními kostýmy od Rubense, od poslední večere počínaje až k slavnému zmrtvýchvstání“.²²¹ Heslo o Leopoldu Peterkovi se u Šormové nenachází, není tedy možné blíže jeho společnost představit.²²²

---

²²⁰ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 10. 4. 1897, s. 3. ISSN 1213-2020.

²²¹ Tamtéž.

²²² ŠORMOVÁ, cit. 8.

5. 3. 5. První družina herecká Karla Františky Štětky

Herec, režisér, dramatik a divadelní ředitel Karel František Štětka začínal, podobně jako Raimund Příbramský, u společnosti Františka Josefa Čížka. Později byl členem společností Elišky Zöllnerové, Josefa Viléma Suka, Raimunda Příbramského, Václava Hübnera a dalších. U Františky Šmídlové byl v letech 1897-1898 správcem společnosti, na konci roku 1898 od ní získal koncesi a založil První družinu hereckou pro Moravu. V roce 1899 získal povolení hrát ve Slezsku.²²³ Roku 1904 hostovala tato společnost ve Vídni.

Štětкова společnost uváděla hry realismu, naturalismu, a modernismu,²²⁴ což se potvrdilo i při její stagioně v Uherském Hradišti. První družina herecká působila výhradně na Moravě a ve Slezsku, zanikla pravděpodobně v roce 1926, kdy byla její existence naposledy zaznamenána v Hodoníně.²²⁵

Do Uherského Hradiště přijela Štětкова společnost pouze jedenkrát, a to v roce 1901. Heslo o této společnosti se u Šormové nenachází, složení souboru je však možné čerpat z rukopisu Jiřího Štefanidese.²²⁶ Ve společnosti tehdy působili manželé Maškovi, Štětkovi, Josef Hranický-Běhal, Eva Hlavová, František Knížek, Marie Kučerová, Ludvík Mančal, Josef Šípek, Anna Šipošová, Jan Voborský, František Zamykal a manželé Třebovští.

V době působení společnosti v Uherském Hradišti (26. října – 4. listopadu 1901) se ve Slovácích novinách objevil jen jediný článek; informuje o repertoáru. Stagiona společnosti začala komedií Pierra Bertona a Charlese Simona **Zaza**.

---

²²³ Koncesi pro Slezsko získal v roce 1901. ŠTEFANIDES, Jiří, cit. 147, heslo Karel František Štětka.

²²⁴ Tamtéž.

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ Tamtéž.

Za zmínku však stojí uvedení „moderní dekadence“²²⁷ **Viny** od Ladislava Matuše, „mohutné realistické hry“²²⁸ Lva Nikolajeviče Tolstého **Vláda tmy** a moderní hry od Marca Dreyera **Zimní spánek**. Přízviska k těmto hrám uveřejněná ve Slováckých novinách potvrzují, že uvedení těchto moderních her na Slovácku vítá recenzent se zájmem.

---

²²⁷ Denní zprávy. *Slovácké noviny*, 26. 10. 1901, s. 2. ISSN 1213-2020.

²²⁸ Tamtéž.

5. 3. 6. Společnost Bedřicha Jeřábka

Bedřich Jeřábek začínal jako herec u společnosti Václava Choděry a v pražské Uranii. Roku 1909 založil vlastní společnost, která působila především na Moravě (Luhačovice, Prostějov, Vsetín, Znojmo, Uherský Brod, Uherské Hradiště ad.), ale i v Čechách (Jindřichův Hradec, Tábor).²²⁹ Společnost se soustředila převážně na dramata světových autorů. Na repertoáru se objevovali jak starší dramatici, například William Shakespeare a Friedrich Schiller, ale i moderní, jako byli Henrik Ibsen, Gerhart Hauptmann, Maurice Maeterlinck. V roce 1910 podnikla společnost zájezd do Vídně, kde sehrála několik představení pro tamější českou menšinu, čímž si nepochybně zajistila významnější postavení mezi českými venkovskými společnostmi. V roce 1914 Bedřich Jeřábek ukončil činnost této společnosti, jež částečně přešla do nově vzniklého Divadla sdružených měst východu (Východočeská společnost), kde byl Jeřábek režisérem až do roku 1920.²³⁰

Jeřábkova společnost navštívila Uherské Hradiště celkem třikrát. Poprvé již v roce svého vzniku, tedy v roce 1909, poté 1912 a 1913. Jádrem společnosti byli Bedřich Jeřábek, L. Šváb, manželé Pišvejcovi, manželé Kaplanovi, Jan Ziegler, V. Štěpánek, B. Vosátka, manželé Ničovi, V. Růžička, R. Linz, F. Král, M. Jeřábková, Heda Klokotská a Antonie Košnerová.²³¹

Repertoár tvořily především veselohry a frašky, pro příklad uvádím Schönthanovu hru **Svůdná dívka, Janek** od Ludwiga Fuldy, **Baj – Kaj – Laj** Fořta a Pinskera, či **Gardový poručík** maďarského autora Ference Molnára.

Za zmínku však stojí zvláště uvedení Ibsenových her. Při první stagioně sehrála 7. ledna 1909 společnost jeho **Strašidla (Příšery)**, v roli paní Alvingové vystoupila pohostinsky pražská herečka Zdeňka Krejčková.²³² Jednalo se teprve o druhé uvedení dramatu Henrika Ibsena v Uherském

²²⁹ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 191.

²³⁰ Tamtéž, s. 192.

²³¹ Divadlo. *Slovácké noviny*, 18. 12. 1909, s. 2. ISSN 1213-2020.

²³² Různé zprávy. *Slovácké noviny*, 1.1.1910, s. 4. ISSN 1213-2020.

Hradišti.²³³ Při druhém pobytu sehrála společnost 15. ledna 1912 **Heddu Gablerovou**, dne 29. listopadu 1913 **Noru**.

Při druhé stagioně společnost uvedla také dvě díla Lva Nikolajeviče Tolstého. Nejprve to byla **Živoucí mrtvola**, o pár dní později „posmrtné dílo nesmrtelného ruského velikána“²³⁴ **Světlo svítí do temnoty**. Podle dopisovatele do Slováckých novin se jednalo o premiéru tohoto díla vůbec. Až v polovině února 1912 mělo tuto hru sehrát Malé divadlo v Berlíně.²³⁵

Ačkoliv společnost měla často na repertoáru Shakespearovy hry, v Uherském Hradišti je uvedla až při své třetí stagioně. Dne 26. listopadu 1913 sehrála **Kupce benátského** „s pěknou kostýmní výpravou na tzv. shakespeareovském jevišti“.²³⁶

---

²³³ První uvedená Ibsenova hra v Uherském Hradišti byla *Paní z námoří*. Tuto hru uvedlo Národní divadlo v Brně 12. 6. 1906.

²³⁴ *Denní zprávy. Slovácké noviny*, 27. 1. 1912, s. 1. ISSN 1213-2020.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ *Denní zprávy. Slovácké noviny*, 22. 11. 1913, s. 2. ISSN 1213-2020.

5. 3. 7. Divadlo moravských měst

Divadlo moravských měst vzniklo v roce 1908 jako první české profesionální divadlo na Ostravsku, působilo v Národním domě v Moravské Ostravě. Za dobu existence tohoto divadla se ve vedení vystříдалo několik ředitelů: František Trnka (1908-1910), Karel Komarov (1910-1911), Alois Janovský (1911-1914), Antoš Josef Frýda (1915-1919), kterému byl od roku 1916 tajemníkem Antonín Drašar. Původním záměrem tohoto podniku bylo sdružení několika měst (zejména Moravské Ostravy, Přerova a Prostějova), které by se spolupodílely na finančním zabezpečení. Tento záměr se však ani přes několik pokusů nepodařilo naplnit.²³⁷ Divadlo moravských měst mělo být posilou proti poněmčování Ostravska, nicméně nakonec nedosáhlo takové úrovně, jaká se od něj očekávala.²³⁸ Nutnost vydělávat, nízká reprízovost a nepočetný soubor způsobily, že titíž herci hrávali běžně jak v činohře, tak i v opeře a operetě, což se samozřejmě projevilo v kvalitě jednotlivých představeních. Největší hmotný zisk přinášela opereta, jež tvořila z 2000 odehraných představení více než polovinu.²³⁹ Činohra měla za vedení Karla Komarova náročnější ambice v podobě uvádění realistického a soudobého repertoáru, nicméně i přesto zůstala na okraji zájmu. Opera měla na repertoáru své stálé místo, její vítanou a oblíbenou součástí byl balet, především v období války za vedení Otty Häuslera.²⁴⁰

Divadlo moravských měst měli Uherskohradišťané možnost vidět celkem dvakrát, a to v roce 1909 za vedení Františka Trnky a v roce 1911, kdy soubor vedl Karel Komarov.

František Trnka zahájil svou stagionu 12. února 1909 Bizetovou operou **Carmen**, Karel Komarov uvedl jako první Weissovu operu **Polský žid** dne 11. února 1911.

---

²³⁷ ŠTEFANIDES, Jiří: *České divadlo v Moravské Ostravě 1908 – 1919*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. s. 30. ISBN 80-244-0140-1.

²³⁸ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 149.

²³⁹ Tamtéž.

²⁴⁰ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 150.

Ze srovnání repertoáru obou stagion Divadla moravských měst v Uherském Hradišti je podle dostupných pramenů zřejmé, že diváci mohli zhlédnout pokaždé devět představení (jak v roce 1909, tak i v roce 1911). Repertoár se za ty dva roky téměř neproměnil, pokaždé se v něm objevuje Smetanova opera, Lehárova opereta a vždy alespoň jedno činoherní představení. František Trnka uvedl Tylovu **Lesní pannu**, Karel Komarov Mahenova **Jánošíka**. Co se týká divácké atraktivity jednotlivých představení, František Trnka uspěl v Uherském Hradišti s výše zmíněnou Bizetovou **Carmen** a Pucciniho **Madame Butterfly**. Komarov zase kromě **Prodané nevěsty** uvedl také Fibichovu **Šárku** a Mascagniho operu **Sedlák kavalír**.

Karel Komarov dbal více než jeho předchůdce František Trnka na rozdělení aktérů mezi činoherní, operní a operetní. Složení souboru se před příjezdem do Uherského Hradiště v roce 1911 věnovaly i Slovácké noviny, kde se jejich soupis objevil. Členy divadla v roce 1911 byli Marie Procházková, Marie Grossová, Božena Fejfarová, Jarmila Urbánková, Běla Engelbertová, František Vlček, Josef Zakopal, Karel Urbánek, Alois Urban, Oldřich Nádhera, Julie Markucciová, Karla Moorová, Rudolf Fejfar.

5. 3. 8. Společnost Otokara Nováka

Novákova společnost zahájila činnost roku 1911 v Prostějově. Její ředitel, zpěvák Otokar Novák, působil dříve u společností Vladimíra Housy, Jana Drobného, Jana Blažka nebo Antoše Josefa Frýdy.²⁴¹

Společnost působila nejdříve v Čechách, za první světové války také na jižní Moravě. V roce 1919 se přesunula na Slovensko, kde se soustředila především na města Banská Bystrica, Liptovský Mikuláš, Trenčín, Prievidza a Zvolen. Novákova společnost zde byla průkopníkem profesionálního divadla hraného nejprve česky, později slovensky. Zpočátku hrála činohru, operu a operetu, od roku 1920 se z finančních důvodů orientovala jen na činohru.

Do Uherského Hradiště přijela společnost pouze jedenkrát, a to v roce 1912, přivezla celkem deset oper a operet. Z oper jmenujme **Hoffmanovy povídky** od Offenbacha, Smetanovu **Hubičku** nebo Weberova **Čarostřelce**. Mezi operetami se objevila Jonesova **Gejša**, Lehárův **Dráteníček** nebo Kálmánovy **Podzimní manévry**.

---

²⁴¹ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 366.

6. Dozvuky působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti (1914 – 1918)

Ve válečném období let 1914 – 1918 byla činnost českých divadelních družin z velké části zastavena. V rozmezí těchto let je v Uherském Hradišti doložitelné pouze působení společnosti Václava Choděry, několik představení přivezla Národní divadla v Praze a v Brně, o další divadelní činnosti ve městě nejsou zmínky. Poslední kapitola tedy krátce shrnuje poslední profesionální divadelní aktivity do konce války, kdy bylo v popředí zájmu kočovných společností diváky především pobavit.

Informace v novinách byly v tomto období velmi kusé, omezené jen na sdělení, že společnost přijede a co bude hrát. V novinách se neobjevil ani soupis členů ani bližší informace o jednotlivých představení.

6. 1. Národní divadlo v Brně

Poslední zájezd Národního divadla v Brně se uskutečnil v červnu roku 1917, kdy byl v jeho čele zeť Františka Laciny Václav Jiříkovský. V Uherském Hradišti sehrálo v tomto roce Národní divadlo v Brně pouze dvě představení, Mahenovu **Uličku odvahy** a Ernestovu hru **Flaschmann vychovatelem**. O těchto dvou představeních se ve Slováckých novinách zmiňuje pouze jeden článek, v něm jsou výběr her i herecké výkony chváleny. Nejvíce prostoru věnoval dopisovatel v tomto krátkém článku uměleckému výkonu Aloise Vojty-Jurného v **Uličce odvahy** v roce 1917. „Ono dobrácké, radostné smiřování se vším, co jej potkalo, vycházelo skutečně z duše. Jeho výkon povznášel se vysoko nad úroveň průměrného herectví.“²⁴² Bližší informace o tomto zájezdu se nedochovaly.

---

²⁴² Činoherní soubor Národního divadla v Brně. *Slovácké noviny*, 26. 6. 2917, s. 2. ISSN 1213-2020.

6. 2. Společnost Václava Choděry

Společnost Václava Choděry zavítala naposledy do Uherského Hradiště v roce 1918, stagiona trvala od 5. do 29. ledna. Ve vedení společnosti tehdy byla Karla Vránová, dcera Václava Choděry, který jí koncesi podstoupil kvůli své nemoci.²⁴³ Společnost živořila již během války a ani po jejím skončení nedosáhla vysoké úrovně, patřila spíše mezi bezvýznamné soubory.²⁴⁴

Podle dostupných pramenů společnost sehrála celkem třináct představení, v repertoáru zaujme zařazení Sudermannových dramát **Domov** a **Zápas motýlů**. Ostatní hry byly lehčího žánru, jednalo se především o veselohry, což jistě souviselo s válkou, která tehdy sužovala celý svět. Lidé potřebovali rozptýlení, alespoň na chvíli zapomenout na denní starosti a pobavit se. Tento účel společnost splnila, nicméně vyšších uměleckých hodnot v roce 1918 rozhodně nedosáhla.

---

²⁴³ ŠORMOVÁ, cit. 8, s. 186.

²⁴⁴ Tamtéž.

6. 3. Národní divadlo v Praze

Úvod této kapitoly, podobně jako všech předchozích, by měl zahrnovat dějiny vzniku Národního divadla v Praze. Vzhledem k náročnosti zmapovat ve zkratce počátek tak rozsáhlého divadla a k tématu diplomové práce, které se týká primárně kočovných divadelních společností, problematice vzniku Národního divadla se nebudu věnovat.

Činohra Národního divadla v Praze zavítala v tomto období do Uherského Hradiště podle dostupných pramenů pouze jedenkrát. Zájezd se uskutečnil 23. a 24. července 1918 a čítal dvě veseloherní představení, Shawova **Domácího pána** a Guinovo **Šťěstí**.

7. Závěr

Problematika působení kočovných divadelních společností představuje dosud málo probádanou oblast dějin divadla, jež zahrnuje pouze několik odborných prací, které se tímto tématem zabývají. Je to velká škoda, neboť pobyty společností velmi často předcházely vzniku ochotnických spolků, a sehrály tak nezastupitelnou roli v povznesení českého a moravského venkova. Přesto, že jsem nenalezla v novinách zmínku o tom, že jakákoliv konkrétní kočovná společnost sehrála představení v Uherském Hradišti spolu s tamním ochotnickým souborem, je velmi pravděpodobné, že se alespoň jedno takové představení uskutečnilo. Soustavnější ochotnická divadelní činnost ve městě spadá do poloviny osmdesátých let 19. století, zrovna do doby, kdy sem kočovné společnosti přivážely moderní repertoár. O vlivu kočovných družin na tamější divadelní dění není tedy pochyb.

Tato práce vznikla s cílem shrnout působení českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti v letech 1863 – 1914, a přispět tak k rozšíření počtu publikací k tomuto tématu. Ve zkoumaném období představilo svůj repertoár celkem šestnáct společností, své místo zaujímaly i zájezdy Národního divadla v Brně a Praze. S ohledem na početnost pobytů českých kočovných společností bylo Uherské Hradiště v té době srovnatelné s městy jako Prostějov, Přerov, Olomouc, Kroměříž a Moravská Ostrava.

Z družin, které do města přijely, jmenujme v první řadě společnost Františka Pokorného, ač přijela do města pouze jedenkrát. Působení Pokorného společnosti bylo významné především z důvodu, že jako vůbec první přivezla do Uherského Hradiště českou operu. Smetanova Prodaná nevěsta a Hubička, stejně tak Šeborova tříaktová opera Zmařená svatba, byly v červnu roku 1886 přijaty s velkým obdivem a nadšením. Zvláštnost pobytu společnosti Františka Pokorného ve městě je dána také tím, že publikum v Olomouci se s ní nikdy nesetkalo. První realistickou hru do Uherského Hradiště přivezl František Trnka v roce 1889, a to Špažinského Paní majorku. Další důležitou roli měla

společnost Václava Hübnera, jejíž repertoár vycházel především z moderních tendencí. Původní hry Aloise Jiráska, Ladislava Stroupežnického, ale i Geoga Ohneta či Michaela Baľuckého, byly pro uherskohradišťské diváky významné zejména z hlediska formování jejich percepce realismu. Na české realistické drama bratřů Mrštůků Maryša si Uherskohradišťané museli počkat do roku 1899, kdy ji se svou společností sehrál Václav Choděra.

Ve výčtu družin, které město navštívily, nesmíme pominout ani společnost Aloise Janovského, jež se orientovala na soudobé české a světové hry. Družina Pavla Švandy ze Semčic, jejíž činohra určovala tehdy směr celonárodního divadelního vývoje, přijela do Uherského Hradiště pouze s dvěma operami, což je škoda. Kdyby přivezla moderní činoherní repertoár, význam jejího pobytu by byl nesrovnatelně větší.

Nejdůležitější součástí diplomové práce je bezpochyby soupis repertoáru jednotlivých družin. Mnoho z nich zajíždělo do Uherského Hradiště opakovaně, bylo tedy možné komparovat repertoáry nejen jednotlivých společností, ale i v rámci jedné družiny. Podle dostupných pramenů je zřejmé, že nejčastěji do města přijížděly společnosti Václava Choděry a Františka Trnky, které hrály téměř výhradně na Moravě, jejich obliba u uherskohradišťského publika je zřejmá. Největší rozdíl a postupný úpadek se však projevil při konfrontaci pobytů již výše zmíněné společnosti Aloise Janovského. Zatímco v roce 1902 přivezl Janovský do města řadu novinek a významných titulů, při dalších stagionách měl na repertoáru zejména opery a pokleslejší operety.

Rozdělení období na několik etap se ukázalo jako velmi výhodné. Při bližším seznámení s jednotlivými kapitolami přehledně vyplývá, v kterých letech bylo v Uherském Hradišti kočovné divadelní dění na vysoké úrovni, kdy navštívilo město nejvíce souborů a kdy naopak divadelní společnosti na Slovácko příliš nezajížděly, ať už z důvodu nepřízně ze strany místního německého hejtmana, či z jiných příčin. Podobně jako tomu bylo na celém našem území, i v Uherském Hradišti bylo nejproduktivnějším období třetí, tedy v rozmezí let 1895 – 1913, kdy se ve městě uskutečnilo neuvěřitelných dvacet

devět pobytů celkem deseti společností a zájezdů Národního divadla v Brně. Do města přijela každý rok alespoň jedna kočující družina, častěji v tomtéž roce přijely družiny dvě, zpravidla jedna na jaře, druhá na podzim. Ukázalo se, že nejvíce hraným titulem byla Smetanova Prodaná nevěsta, kterou Uherskohradišťané mohly zhlédnout celkem dvanáctkrát, sehrály ji mimo jiné společnosti Františka Pokorného, Františka Trnky či Aloise Janovského.

Těžiště práce spočívalo ve zkoumání pramenů, především dobových zpráv a referátů z periodického tisku, které mi poskytly řadu cenných údajů. Články byly skutečně různorodého charakteru. Od krátkých zpráv informujících o příjezdu společnosti, přes rozsáhlé pojednání o ději hry, v němž však často absentovaly bližší údaje o samotném představení, až po podrobné referáty ne nepodobné dnešním divadelním recenzím. Problematickou se ukázala identifikace některých jmen herců a méně známých autorů her. V novinách byla jména často psána ve špatném znění, některá z nich se mi podařilo ověřit, jiná nikoliv. Z tohoto důvodu jsem je zaznamenávala s nejistotou a mnohdy nekompletně. Nejpodstatnějším pramenem byly Slovácké noviny, kde jsem našla největší množství informací o divadelním dění v Uherském Hradišti. Ukázalo se, že v periodikách, která vycházela v Praze, se žádná podstatná informace nenachází. Několikrát jsem si chtěla pobyty kočovných společností na Slovácku ověřit v Moravské orlici, ale zmínku jsem našla jen ve třech případech. Jen to dokládá fakt, že jak dříve, tak i nyní, jsou pro většinu historiků menší regiony na okraji zájmu a není jim věnována taková pozornost, jakou by si zasluhovaly. To, že v dosavadní celostátní literatuře²⁴⁵ nenajdeme o Uherském Hradišti skoro žádné informace však neznamena, že by se v tomto městě divadlo nehrálo. Tato skutečnost byla spíše způsobena neprozkoumáním pramenů.

Doufám, že tato diplomová práce přispěje ke komplexnosti dějin českého divadla a že může být impulzem k dalšímu bádání v oblasti tak zajímavého tématu, jakým působení českých kočovných divadelních společností bezesporu je.

---

²⁴⁵ Např. publikace KNAP, cit. 3 nebo ČERNÝ, cit. 7.

8. Resumé

Anotace magisterské diplomové práce

Jméno a příjmení autora: Alena Janošková

Název katedry a fakulty: Katedra divadelních, filmových a mediálních studií,
Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název diplomové práce: České kočovné divadelní společnosti v Uherském
Hradišti v letech 1863 – 1918

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Jiří Štefanides

Počet znaků: 194 510

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury: 28

Klíčová slova: kočovná společnost, divadelní představení, Uherské Hradiště,
kočovné divadlo, české divadlo

Charakteristika diplomové práce:

Diplomová práce se zabývá působením českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti v letech 1863 – 1918. Podle dostupných pramenů a literatury zachycuje stagiony nejvýznamnějších, stejně tak i méně známých kočujících společností. Důležitou součástí práce je repertoárový soupis a přehled členů jednotlivých společností v jejich historické návaznosti a kontextu.

Annotation of the Thesis

Name and Surname of author: Alena Janošková

Departement and College: Katedra divadelních, filmových a mediálních studií,
Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Title of the Thesis: Czech road show companies in Uherské Hradiště in the
years 1863 - 1918

Superintendent: doc. PhDr. Jiří Štefanides

Number of Strokes: 194 510

Number of Attachments: 5

Number of Cite Publications : 28

Keywords: Road show company, theatre performance, Uherské Hradiště, road
show, Czech theatre

Summary of the Thesis:

The diploma Thesis deals with the activity of the Czech road show companies in Uherské Hradiště during the period of 1863 – 1918. According to available sources and literature it records the period of performance of the most important as well as the less known road show companies. The important component part of the Thesis is the repertoire listing and the summary of the members of particular companies in their historical sequence and context.

9. Přílohy

Data pobytů, repertoár a soupis členstva jsem čerpala z dobových periodik, především Moravské Slovače (1/1885 – 6/1889) a Slováckých novin (7/1889 – 1918), několik informací jsem našla i v České Thalii (1870, 1871, 1887 – 1892).

Soupis repertoáru je řazen podle letopočtu, názvu společnosti a dále podle data. V některých případech jsou data pouze přibližná, jelikož ne vždy bylo možné z pramenů přesné informace zjistit. Jestliže jsou v tentýž den uvedena dvě představení, první z nich je představení odpolední a druhé večerní.

Společnosti hrály ve dvou sálech – v Redutě nebo v Měšťanské besedě. Pokud se podařilo podle pramenů zjistit, je místnost uvedena v závorce za názvem společnosti; místnost Reduty je v pramenech uváděna častěji. Je tedy pravděpodobné, že společnosti, u nichž není sál uveden, hrály taktéž v Redutě, jelikož tato místnost byla lépe technicky vybavená.

9. 1. Přehled stagion českých kočovných divadelních společností v Uherském Hradišti v letech 1863 - 1918

1866

Společnost Anny Štanderové – **15. 3. – 25. 8.**

1872

Společnost Antonína Muška – **3. 7. – 7. 8.**

1886

Společnost Františka Pokorného – **od 12. 6.**

Společnost Antonína Štandery – **od 27. 11.**

1888

Společnost Pavla Švandy ze Semčic – **23. 4. – 24. 4.**

1889

Společnost Františka Trnky – **16. 2. – 6. 4.**

Společnost Josefa Viléma Suka – **25. 11. 1889 – 3. 1. 1890**

1890

Společnost Kamily Staňkové-Liberté – **28. 6. – 1. 7.**

1892

Národní divadlo v Brně (ředitel Václav Hübner) – **7. 2. – 8. 2.**

Společnost Františka Trnky – **20. 2. – 22. 3.**

Společnost Václava Hübnera – **31. 12. 1892 – 22. 2. 1893**

1894

Společnost Václava Hübnera - **březen**

1896

Společnost divadelní Raimunda PŘÍBRAMSKÉHO – 1. 3. – 29. 3.

Společnost Františka TRNKY – 19. 9. – 24. 10.

1897

Společnost Václava Choděry – 13. 2. – 14. 3.

Společnost pašijová Leopolda Peterky – 11. 4. – 12. 4.

1898

Národní divadlo v Brně (ředitel František Lacina) – 20. 9. – 29. 9.

1899

Společnost Františka Trnky – 22. 1. – 27. 1.

Společnost Václava Choděry – 14. 10. – 31. 10.

1901

První družina herecká Karla Františka Štětky – 26. 10. 1901 – 4. 1. 1902

1902

Společnost Aloise Janovského – 11. 1. – 21. 2.

Národní divadlo v Brně (ředitel František Lacina) – 17. 6. – 29. 6.

1903

Společnost Aloise Janovského – 9. 5. – 14. 5.

1904

Společnost Františka Trnky – 26. 1. – 16. 2.

1905

Společnost Aloise Janovského – 1. 2. – 15. 2.

Národní divadlo v Brně (ředitel František Lacina) – 20. 5. – 25. 5.

1906

Společnost Václava Choděry – **13. 1. – 25. 1.**

Národní divadlo v Brně (ředitel Antoš Josef Frýda) – **11. 6. – 21. 6.**

Společnost Václava Choděry – **28. 9. – 15. 10.**

1907

Společnost Františka Trnky – **28. 1. – 12. 2.**

Společnost Václava Choděry – **24. 9. – 2. 11.**

1908

Společnost Aloise Janovského – **od 5. 2.**

Společnost Václava Choděry – **26. 9. – 15. 10.**

1909

Divadlo moravských měst (ředitel František Trnka) – **12. 2. – 23. 2.**

Společnost Bedřicha Jeřábka – **25. 12. 1909 – 7. 1. 1910**

1910

Společnost Aloise Janovského - **září**

Národní divadlo v Brně (ředitel František Lacina) – **od 4. 6.**

1911

Společnost Václava Choděry – **10. 1. – 31. 1.**

Divadlo moravských měst (ředitel Karel Komarov – **od 11. 2.**

1912

Společnost Bedřicha Jeřábka – **12. 1. – 31. 1.**

Společnost Otokara Nováka – **od 6. 11.**

1913

Společnost Bedřicha Jeřábka – **17. 11. – 29. 11.**

1917

Národní divadlo v Brně (ředitel Václav Jiříkovský) – **červen**

1918

Společnost Václava Choděry – **5. 1. – 29. 1.**

Národní divadlo v Praze – **21. 7. – 22. 7.**

9. 2. Abecední přehled společností a roky, kdy hrály v Uherském Hradišti

- Společnost Václava **HÜBNERA**: 1893, 1894
- Společnost Václava **CHODĚRY**: 1897, 1899, 1906 (dvakrát), 1907, 1908, 1911, 1918
- Společnost Aloise **JANOVSKÉHO**: 1902, 1903, 1905, 1908, 1910
- Společnost Bedřicha **JEŘÁBKA**: 1909/1910, 1912, 1913
- Společnost Antonína **MUŠKA**: 1872
- Společnost Otokara **NOVÁKA**: 1912
- Společnost pašijová Leopolda **PETERKY**: 1897
- Společnost Františka **POKORNÉHO**: 1886
- Společnost divadelní Raimunda **PŘÍBRAMSKÉHO**: 1896
- Společnost Kamily **STAŇKOVÉ-LIBERTÉ**: 1890
- Společnost Josefa Viléma **SUKA**: 1889/1890
- Společnost Antonína **ŠTANDERY**: 1886
- Společnost Anny **ŠTANDEROVÉ**: 1866
- První družina herecká Karla Františka **ŠTĚTKY**: 1901
- Společnost Pavla **ŠVANDY ZE SEMČIC**: 1888
- Společnost Františka **TRNKY**: 1889, 1892, 1896, 1899, 1904, 1907
- **Národní divadlo v Brně**: 1892, 1898, 1902, 1905, 1906, 1910, 1917
- **Divadlo moravských měst**: 1909, 1911
- **Národní divadlo v Praze**: 1918

9. 3. Soupis repertoáru

1866

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ANNY ŠTANDEROVÉ

15. 3. 1866	Václav Kliment Klicpera	Jan za chrta dán
	Alexandre Dumas	Hrabě Herman
	Jan Kaška	Prodané spaní
	Joseph Bernard Rosier	Brute, pust' Caesara!
	Karel Simeon Macháček	Ženichové
	Salomon Hermann Mosenthal	Debora aneb Křest'an a Židovka
	Karl Ludwig Blum	Marie, dcera pluku
	Friedrich Ernst Hopp	Kožíšek, perle a kamna
	Josef Kajetán Tyl	Bankrotář
2. 4. 1866	Josef Kajetán Tyl	Jiříkovo vidění
	Friedrich Ernst Hopp	Vláda a láska
	Alexandre Dumas	Doktora Fausta domácí čepička
	Karl Egon Ebert	Slečny Saint-Cyrské
	Albert Emil Brachvogel	Krakonoš a hloupý Honza
	Friedrich Kaiser	Břetislav a Jitka
	Jan Nepomuk Štěpánek	Ševcovský tovaryš
	Josef Jiří Kolár	Jidáš
	Friedrich Kaiser	Narcis
	Friedrich Kaiser	Sedlák milionář
	Friedrich Kaiser	Vrátný z Karolina
	Friedrich Kaiser	Paní hospodská
	Friedrich Kaiser	Čech a Němec
	Friedrich Kaiser	Magelona
	Friedrich Kaiser	Chyba lávky
	Friedrich Kaiser	Malá koláčnice

Jan Nepomuk Štěpánek	Korytané v Čechách
Johann Nepomuk Nestroy	Lumpacivagabundus
Salomon Hermann Mosenthal	Svatojanský dvůr
Josef Kajetán Tyl	Lesní panna
Josef Kajetán Tyl	Pražský flamendr
Friedrich Schiller	Marie Stuartovna
Josef Rebec	Dráteníci
Alfred Delacour	Slepá nevěsta
Friedrich Schiller	Úklady a láska
Josef Kajetán Tyl	Strakonický dudák
Friedrich Kaiser	Bratr honák aneb
	Venkované
	v hlavním městě
Josef Kajetán Tyl	Jenovéfa, hraběnka
	z Brabantu
	Rekrutýrka
	Pomsta muže
	Pašerové
	Don César de Bazano

1872

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ANTONÍNA MUŠKA

3. 7. 1872 – 7. 8. 1872

Friedrich Schiller	Úklady a láska
	Ministr spravedlnosti a
	muž národa
	Smrt na cestách
Josef Rebec	Dráteníci
Václav Kliment Klicpera	Jan za chrta dán
Josef Kajetán Tyl	Jiříkovo vidění
Josef Kajetán Tyl	Matka pluku

Karl Ludwig Blum	Marie, dcera pluku
Emile de Girardin	Pokuta zlé ženy
Ludwig Anzengruber	Farář z Podlesí
Josef Kajetán Tyl	Lesní panna
Salomon Hermann Mosenthal	Debora aneb Křest'an a Židovka
Roderich Benedix	Svatojanská pout'
Charlotte Birch-Pfeifferová	Zvoník u Matky Boží
Josef Kajetán Tyl	České Amazonky
Josef Kajetán Tyl	Kryšpín a kmotra
	Hezká mlynářka
Josef Kajetán Tyl	Čarovný prsten
	Lucrecia Borgia
Alexandre Dumas	Hraběnka Monte Christo
	Kdo bude správcem
Joseph Bernard Rosier	Brute, pust' Caesara!
Josef Kajetán Tyl	Fidlovačka
Roderich Benedix	Pan strejček

1886

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA POKORNÉHO (Reduta)

12. 6. 1886	Karel Šebor	Zmařená svatba
14. 6. 1886	František Ferdinand Šamberk	Kulatý svět
15. 6. 1886	Emanuel Bozděch	Světa pán v županu
8. 7. 1886	Giuseppe Verdi	La Traviata
13. 7. 1886	Jacques Offenbach	Orfeus v podsvětí
22. 7. 1886	Daniel Francois Esprit Auber	Němá z Portici
24. 7. 1886	Carl Maria von Weber	Čarostřelec
	Bedřich Smetana	Hubička
	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
	Georges Ohnet	Majitel hutí

	Franz a Paul von Schönthan	Únos Sabineka
	Franz Suppé	Boccaccio
	Franz Suppé	Dona Juanita
	Charles Gounod	Faust a Markétka
	Giuseppe Verdi	Trubadúr
5. 8. 1886	Vojtěch Hřímálý	Zakletý princ
11. 8. 1886	Johann Strauss	Veselá vojna

1886

ŠTANDEROVA SPOLEČNOST (Měšťanská beseda)

Stagiona se konala od 27. 11. 1886.

1888

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI PAVLA ŠVANDY ZE SEMČIC (Reduta)

23. 4. 1888	Luigi a Federico Ricci	Kryšpin a kmotra
24. 4. 1888	Georges Bizet	Carmen

1889

REPERTOÁR SPOLEČNOST FRANTIŠKA TRNKY (Reduta)

16. 2. 1889	Henri Chivot, Henri Alfred Duru	Svatba rezervistova
17. 2. 1889	Carl Millöcker	Žebravý student
18. 2. 1889	Giuseppe Verdi	Trubadúr
19. 2. 1889	Rudolf Kneisel	Ona něco ví
20. 2. 1889	Friedrich von Flotow	Alessandro Stradella
24. 2. 1889	Alexandre Charles Lecocq	Giroflé-Giroflá
25. 2. 1889	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
27. 2. 1889	Ippolit Vasiljevič Špažinskij	Paní majorka
28. 2. 1889	Johann Strauss	Cikánský baron
7. 3. 1889	Josef Kajetán Tyl	Strakonický dudák

8. 3. 1889	Robert Planquette	Zvonky Cornevillské
9. 3. 1889	Giuseppe Verdi	La Traviata
10. 3. 1889	Jacques Offenbach	Orfeus v podsvětí
11. 3. 1889	Jules Verne, Eliška Pešková	Carův kurýr
12. 3. 1889	Franz Suppé	Dona Juanita
13. 3. 1889	Conradin Kreutzer	Nocleh v Granadě
16. 3. 1889	Daniel Francois Esprit Auber	Fra Diavolo
17. 3. 1889	Franz Suppé	Boccaccio
18. 3. 1889	Vojtěch Hřímálý	Zakletý princ
19. 3. 1889	Charlotte Birch-Pfeifferová	Sirotek Lowoodský
23. 3. 1889	František Adolf Šubert	Jan Výrava
24. 3. 1889	Jacques Offenbach	Krásná Helena
25. 3. 1889	Johann Strauss	Cikánský baron
26. 3. 1889		Z Hradiště do Vídně
30. 3. 1889	Charles Gounod	Faust a Markétka
31. 3. 1889	Johann Strauss	Netopýr
1. 4. 1889	Antonín Dvořák	Šelma sedlák
2. 4. 1889	Gustav Eim	Páni doktoři
6. 4. 1889	Georges Ohnet	Hraběnka Sarah
	Vincenzo Bellini	Norma
	Karel Hausmann	Principál
	Ladislav Stroupežnický	Sirotčí peníze
	Josef Štolba	Vodní družstvo

1889/1890

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI JOSEFA VILÉMA SUKA

25. 11. 1889	Eugène Scribe	Sklenice vody
26. 11. 1889	Ladislav Stroupežnický	Václav Hrobčický z Hrobčic
27. 11. 1889	Emanuel Bozděch	Zkouška státníkova
27. 11. 1889	Pavel Nebeský	Políček od ministra

28. 11. 1889	Georges Ohnet	Majitel hutí
29. 11. 1889	Heinrich Wilken, Oskar Justinus	Milín – Bilín
30. 11. 1889	Gustav von Moser	Zlatohlávek
2. 12. 1889		Jen s paničkami do divadla
3. 12. 1889	Franz a Paul von Schönthan	Únos Sabineka
4. 12. 1889	František Věnceslav Jeřábek	Služebník svého pána
5. 12. 1889	František Ferdinand Šamberk	Divadelní vlak
7. 12. 1889	Oskar von Redwitz	Filipína Welserová
8. 12. 1889	T. Cogniard, Fronville	Chňap, Lap a Šňůra
9. 12. 1889	Giacomo Meyerbeer	Robert d'ábel
10. 12. 1889	Adolf Abrahamowicz	Pan hejtman z Bosny
11. 12. 1889	Victorien Sardou	Ferreol
12. 12. 1889	Jindřich Hanuš Böhm	Na kovárně
14. 12. 1889	William Shakespeare	Zkrocení zlé ženy
15. 12. 1889	Adolphe Philippe Denvery, Cormon	Piestre Dva sirotci
16. 12. 1889	Jaroslav Vrchlický	Noc na Karlštejně
18. 12. 1889	Emanuel Bozděch	Z doby kotillonů
19. 12. 1889	Josef Jiří Kolár	Mravenci
21. 12. 1889	Emanuel Bozděch	Baron Görtz
22. 12. 1889	František Ferdinand Šamberk	Ravuggiollo
23. 12. 1889	Eugène Scribe, Ernest Legouvé	Adrienne Lecouvreur
25. 12. 1889	Holtey, Josef Štandera	Eleonora
26. 12. 1889	Jindřich Hanuš Böhm	Šantala
27. 12. 1889	Emanuel Bozděch	Z doby kotillonů
28. 12. 1889	William Shakespeare	Zkrocení zlé ženy
29. 12. 1889	Josef Dublinský	Král Václav
1. 1. 1890	Jan Hradištský	Tajnosti zahradního domku v Mařaticích
2. 1. 1890	Josef Jiří Kolár	Magelona
3. 1. 1890	František Ferdinand Šamberk	Jedenácté přikázání

1890

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI KAMILY STAŇKOVÉ-LIBERTÉ

28. 6. 1890		Lucifer
29. 6. 1890		Teatro italiano
30. 6. 1890		Marie Terezie
1. 7. 1890		Válka v míru

1892

REPERTOÁR NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel Václav Hübner,

Reduta)

7. 2. 1892	Bedřich Smetana	Hubička
8. 2. 1892	Louis Maillart	Poustevníkův zvonek

1892

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA TRNKY

20. 2. 1892	Carl Millöcker	Ubohý Jonathan
21. 2. 1892	Arthur Seymour Sullivan	Mikado
22. 2. 1892	Pietro Mascagni	Sedlák kavalír
23. 2. 1892	Lope de Vega	Sedlák svým pánem
24. 2. 1892	Hervé	Mamselle Nitouche
28. 2. 1892	Bedřich Smetana	Hubička
2. 3. 1892	Gabriela Preissová	Její pastorkyňa
3. 3. 1892	Emil Pohl	Sedm havranů
4. 3. 1892	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
7. 3. 1892	Alexandre Charles Lecocq	Giroflé-Giroflá
8. 3. 1892	Alois Jirásek	Vojnarka
9. 3. 1892	Karl Zeller	Tyrolský ptáčník
10. 3. 1892	Friedrich Schiller	Loupežníci
14. 3. 1892	Alexandre Bisson	Paní Tchyně
15. 3. 1892	Carl Millöcker	Žebravý student

19. 3. 1892	Emil Pohl	Sedm havranů
19. 3. 1892	Johann Strauss	Noc v Benátkách
21. 3. 1892	Friedrich von Flotow	Marta
22. 3. 1892	František Adolf Šubert	Velkostatkář
23. 3. 1892	Pietro Mascagni	Sedlák kavalír
24. 3. 1892	Johann Strauss	Cikánský baron

1892/1893

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA HÜBNERA (Reduta)

31. 12. 1892	Alois Jirásek	Vojnarka
5. 1. 1893	Jan Nepomuk Štěpánek	Čech a Němec
6. 1. 1893	Salomon Hermann Mosenthal	Debora aneb Křesťan a Židovka
7. 1. 1893	Franz von Schönthan, Gustav von Moser	Naše ženy
8. 1. 1893	Ladislav Stroupežnický	Václav Hrobčický z Hrobčic
15. 1. 1893	Karl Laufs	Blázinec na cestách
16. 1. 1893	Ladislav Stroupežnický	Zvíkovský rarášek
16. 1. 1893	Ladislav Stroupežnický	Zkažená krev
17. 1. 1893	Michaěl Bałuckij	Klub mládenců
18. 1. 1893	František Xaver Svoboda	Směry života
19. 1. 1893	Alexandro Fredro	Dámy a husaři
22. 1. 1893	Oskar Blumenthal, Gustav Kadelburg	Praha je Praha
23. 1. 1893	František Věnceslav Jeřábek	Služebník svého pána
24. 1. 1893		Tichý společník
25. 1. 1893	Ludwig Fulda	Ztracený ráj
26. 1. 1893	Josef Kajetán Tyl	Strakonický dudák
27. 1. 1893	Alois Jirásek	Vojnarka
28. 1. 1893	Alexandre Bisson, G. Mars	Paní tchyně
29. 1. 1893	Victor Hugo	Zvoník u matky Boží
30. 1. 1893	Charlotte Birch-Pfeifferová	Díblík, šotek z hor

6. 2. 1893	Salomon Hermann Mosenthal	Debora aneb Křesťan a Židovka
8. 2. 1893	Rudolf Kneisel	Ona něco ví
9. 2. 1893	Emanuel Bozděch	Generál bez vojska
10. 2. 1893	Georges Ohnet	Majitel hutí
15. 2. 1893	Karolína Světlá	Kříž u potoka
16. 2. 1893		Pan pastor a jeho kostelník
18. 2. 1893	Victorien Sardou	Theodora, císařovna byzantská
19. 2. 1893	Jan Poláček	Trestanci na Špilberku aneb Nevinný Anton
20. 2. 1893	Jaroslav Vrchlický	K životu
20. 2. 1893	Jaroslav Vrchlický	Pomsta Catullova
21. 2. 1893	Charlotte Birch-Pfeifferová	Sirotek Lowoodský
22. 2. 1893	František Ferdinand Šamberk	Karel Havlíček Borovský
22. 2. 1893	Václav Kliment Klicpera	Divotvorný klobouk
22. 2. 1893	William Shakespeare	Othello

1894

SPOLEČNOST VÁCLAVA HÜBNERA

Cyklus 20 her

1896

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI DIVADELNÍ za ředitelství Raimunda

Příbramského (Reduta)

1. 3. 1896	Victorien Sardou	Madame Sans-Gené
4. 3. 1896	Gustav Davis	Katakomby
5. 3. 1896	Alexandre Bisson	Reduta
7. 3. 1896	Eugène Scribe	Ďáblův podíl

8. 3. 1896	Johann von Plötz	Zakletý princ
8. 3. 1896	Josef Kajetán Tyl	Jiříkovo vidění
11. 3. 1896	Gustav Davis	Katakomby
12. 3. 1896	Rudolf Kneisel	Cesta kolem světa za šátečkem
13. 3. 1896	Karl Ludwig Blum	Marie, dcera pluku
14. 3. 1896	František Ruth	Písmáková dcera
15. 3. 1896	Václav Kliment Klicpera	Jan za chrta dán
15. 3. 1896	Eugène Grandé, Lambert Thiboust	Zlodějka dětí
25. 3. 1896		Tiroche a Cacolet
26. 3. 1896	Jaroslav Vrchlický	Noc na Karlštejně
28. 3. 1896	Eugène Labiche, Edouard Martin	Vojenská krev
29. 3. 1896	Josef Kajetán Tyl	Královna pralesů
29. 3. 1896	Leopold Krenn, Karl Lindau	Chudá holka

1896

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA TRNKY (Reduta)

19. 9. 1896	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
20. 9. 1896	Johann Strauss	Cikánský baron
21. 9. 1896	Jaroslav Hilbert	Vina
22. 9. 1896	Karl Zeller	Naddůlní
23. 9. 1896	Bedřich Smetana	Hubička
24. 9. 1896	Alexandre Charles Lecocq	Giroflé-Giroflá
25. 9. 1896	Antonín Lokay	Archa Noemova
26. 9. 1896	Bedřich Smetana	Dalibor
27. 9. 1896	Johann Strauss	Noc v Benátkách
28. 9. 1896	Jacques Offenbach	Orfeus v podsvětí
3. 10. 1896	Engelbert Humperdinck	Perníková chaloupka
4. 10. 1896	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
5. 10. 1896	Johann Nepomuk Nestroy	Lumpacivagabundus
9. 10. 1896	Antonín Lokay	Archa Noemova

10. 10. 1896	Bedřich Smetana	Tajemství
11. 10. 1896	Carl Millöcker	Žebravý student
12. 10. 1896	Charles Gounod	Faust a Markétka
16. 10. 1896	Leopold Krenn, Karl Lindau	Chudá holka
17. 10. 1896	Bedřich Smetana	Tajemství
18. 10. 1896	Engelbert Humperdinck	Perníková chaloupka
18. 10. 1896	Jacques Offenbach	Krásná Helena
24. 10. 1896	Carl Millöcker	Ubohý Jonathan

1897

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY (Reduta)

13. 2. 1897	Georg Jarno, E. Fisher	Krkavčí otec
14. 2. 1897	Viktor Alexandrovič Krylov	Divoška
15. 2. 1897	Gustav von Moser	Pan sekretář
16. 2. 1897	Ladislav Stroupežnický	Na valdštejnské šachtě
17. 2. 1897	Oskar Blumenthal, Gustav Kadelburg	Praha je Praha
18. 2. 1897	Josef Jiří Kolár	Pražský žid
19. 2. 1897	Georges Ohnet	Majitel hutí
21. 2. 1897	Gergely Csiky	Proletáři
21. 2. 1897	Leopold Krenn, Karl Lindau	Chudá holka
22. 2. 1897	Richard Brinsley Sheridan	Klepy (Škola pomluv)
23. 2. 1897	Karl Gutzkow	Uriel Acosta
24. 2. 1897	Ladislav Stroupežnický	Zvíkovský rarášek, Paní mincmistrová
25. 2. 1897	Charlotte Birch-Pfeifferová	Sirotek Lowoodský
27. 2. 1897	Hermann Sudermann	Domov
3. 3. 1897	František Ferdinand Šamberk	Jedenácté přikázání
4. 3. 1897	Victorien Sardou	Vlast
6. 3. 1897	Victorien Sardou	Cypriena
7. 3. 1897	Friedrich Schiller	Loupežníci
8. 3. 1897	Hermann Sudermann	Domov

9. 3. 1897	Ladislav Stroupežnický	Paní mincmistrová
10. 3. 1897	Victorien Sardou	Cypriena
12. 3. 1897	Alois Jirásek	Vojnarka
13. 3. 1897	Costa	Zuzančin pan kaprál
14. 3. 1897	Adolphe Philippe D'Ennery, Cormon Piestre	Dva sirotci

1897

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI LEOPOLDA PETERKY (Reduta)

11. 4. 1897		Pašijové hry
12. 4. 1897		Pašijové hry

1898

REPERTOÁR NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel František Lacina, Reduta)

20. 9. 1898	Julius Zeyer	Radúz a Mahulena
21. 9. 1898	Bedřich Smetana	Dalibor
22. 9. 1898	Carl Millöcker	Zakletý zámek
23. 9. 1898	Jaroslav Vrchlický	Eponina
24. 9. 1898	Karl Goldmark	Domácí cvrček
25. 9. 1898	Josef Kubík	Zlatovláska
25. 9. 1898	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
26. 9. 1898	Julius Zeyer	Radúz a Mahulena
27. 9. 1898	Hervé	Mamselle Nitouche
28. 9. 1898	Bedřich Smetana	Tajemství
29. 9. 1898	Rudolf Dellinger	Chansonette

1899

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA TRNKY

22. 1. 1899	Josef Jiří Kolár	Don César
23. 1. 1899	Karel Rudolf Weinberger	Primabalerina
24. 1. 1899	Bedřich Smetana	Hubička
25. 1. 1899	Václav Štech	Ohnivá země
26. 1. 1899	Giuseppe Verdi	Trubadúr
27. 1. 1899	Alexandre Charles Lecocq	Angot

1899

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY

14. 10. 1899	Lope de Vega	Sedlák svým pánem
15. 10. 1899	Alois a Vilém Mrštíkové	Maryša
16. 10. 1899		Následky dostaveníčka
17. 10. 1899	Ernst Blum, Roul Toché	Nervózní ženy
19. 10. 1899	Gustav Davis	Katakomby
20. 10. 1899	František Věnceslav Jeřábek	Služebník svého pána
21. 10. 1899	Adolf L´Arronge	Dcery pana Zajíčka
22. 10. 1899	Vojtěch Hřímálý	Zakletý princ
22. 10. 1899	Charlotte Birch-Pfeifferová	Zvoník od Matky boží
23. 10. 1899	Alexandr Nikolajevič Ostrovskij, Henri Alfred Duru	Divoška
24. 10. 1899	William Shakespeare	Hamlet
25. 10. 1899	Matěj Anastazia Šimáček	Jiný vzduch
26. 10. 1899	Adolf Abrahamowicz, R. Ruzskowski	Pan setník z Bosny
28. 10. 1899	Gustav Kadelburg	Hanzi Vejvara
29. 10. 1899	Karl Görlitz	Tři páry střevíčků
30. 10. 1899	Gustav Davis	Katakomby
31. 10. 1899	Gustav Kadelburg	Hanzi Vejvara
1. 11. 1899	Ernst Raupach	Mlynář a jeho dítě
1. 11. 1899	Ernst Raupach	Mlynář a jeho dítě
2. 11. 1899	Vogel	Na dušičky

4. 11. 1899		Čertovy ztráty
5. 11. 1899	Karolína Světlá	Kříž u potoka
5. 11. 1899		Žalář londýnský
6. 11. 1899	K. Barm	Marie, dcera pluku
7. 11. 1899	Adolf Abrahamowicz, R. Ruzskowski	Pan setník z Bosny
8. 11. 1899	Josef Jiří Kolár	Pražský žid
9. 11. 1899	Ladislav Stroupežnický	Paní mincmistrová
		Zvíkovský rarášek
11. 11. 1899	Matěj Anastázus Šimáček	Svět malých lidí
12. 11. 1899		Tajnosti
13. 11. 1899	Josef Kajetán Tyl	Jiříkovo vidění

1901

REPERTOÁR PRVNÍ DRUŽINY HERECKÉ (ředitel Karel František Štětka, Reduta)

26. 10. 1901	Pierre Berton a Charles Simon	Zaza
27. 10. 1901	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Honza v zakletém zámku
27. 10. 1901	Franz von Schönthan	Zlatý pavouk
29. 10. 1901	Václav Štech	Třetí zvonění
31. 10. 1901	L. Matuš	Viny
1. 11. 1901	Ernst Raupach	Mlynář a jeho dítě
2. 11. 1901	Lev Nikolajevič Tolstoj	Vláda tmy
3. 11. 1901	Gustav von Moser	Bůrská Amazonka
4. 11. 1901	Marce Dreyer	Zimní spánek

1902

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ALOISE JANOVSKEHO

11. 1. 1902	Julius Zeyer	Z dob růžového jitra
17. 1. 1902	Gerhart Hauptmann	Potopený zvon
19. 1. 1902	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Sněhurka a sedm

		trpaslíků
19. 1. 1902	Jaroslav Pulda	Hloupý Honza na výstavě
22. 1. 1902	Holger Drachmann	Byl jednou jeden král
23. 1. 1902		Matěj Kacaba
24. 1. 1902		Čert a anděl
25. 1. 1902	Josef Jiří Kolár	Pražský žid
26. 1. 1902	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Honza na zakletém zámku
26. 1. 1902		500 000 čertů
27. 1. 1902	Jaroslav Kvapil	Princezna Pampeliška
28. 1. 1902	Josef Kajetán Tyl	Paličova dcera
29. 1. 1902	Gustav Feydeau	Dáma od Maxima
30. 1. 1902		Evin důl
31. 1. 1902	Wolfgang Amadeus Mozart	Figarova svatba
1. 2. 1902	Karl Gutzkow	Uriel Acosta
2. 2. 1902	Victorien Sardou	Vlast
8. 2. 1902	Julius Zeyer	Sulamit
9. 2. 1902	Johann Nepomuk Nestroy	Lumpacivagabundus
10. 2. 1902	Jaroslav Vrchlický	Noc na Karlštejně
11. 2. 1902	Karel Jonáš	Oplancie
19. 2. 1902	Wilhelm Mannstädt	Štábní trubač
20. 2. 1902	Franz von Schönthan, F. Koppel-Ellbeld	Svatba v Káni galilejské
21. 2. 1902	E. Malachov	Škola pro ženichy
	Viktor Alexandrovič Krylov	Medvěd námluvčím

1902

REPERTOÁR ČINOHRY NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel

František Lacina)

17. 6. 1902	Ladislav Stroupežnický	Václav Hrobčický z Hrobčic
22. 6. 1902	Karl Laufs, K. Kraatz	Svobodní zednáři
23. 6. 1902		Princ motýlek
24. 6. 1902	Otto Ernst	Flaschmann vychovatel
25. 6. 1902	Karl Wartenburg	Herci císaře Napoleona I.
26. 6. 1902	Jerome Klapka Jerome	Miss Hopps
28. 6. 1902	František Ferdinand Šamberk	Jedenácté přikázání
29. 6. 1902		Zlatá hrouda
29. 6. 1902	Josef Kousal	Štědrý večer

1903

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ALOISE JANOVSKÉHO

9. 5. 1903	Gustav Kadelburg	Liščí kůže
10. 5. 1903	Alexandre Dumas, Roger Planchon	Tři mušketýři
11. 5. 1903		Doktor Jojo
12. 5. 1903	Václav Hladík	Závrat'
13. 5. 1903	Eugène Labich, Alfred Delacour	Vřele milovaná
14. 5. 1903	Georges Duval, Maurice Hennequin	Modrý pokoj

1904

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA TRNKY

26. 1. 1904	Karl Michael Ziehrer	Vagabundi
27. 1. 1904	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
28. 1. 1904	Edmond Audran	Loutka
29. 1. 1904	Johann Strauss	Cikánský baron
30. 1. 1904	Bedřich Smetana	Dalibor

31. 1. 1904		Benátská noc
4. 2. 1904	Maurice Maeterlinck	Monna Vanna
5. 2. 1904	Karl Michael Ziehrer	Tvoje přání
6. 2. 1904	Karel Kovařovic	Psohlavci
7. 2. 1904	Sidney Jones	Gejša
8. 2. 1904	Charles Gounod	Faust a Markétka
12. 2. 1904	Wilton Barret	Ve znamení kříže
14. 2. 1904	Jacques Offenbach	Krásná Helena
15. 2. 1904	Giuseppe Verdi	Trubadúr
16. 2. 1904	Franz Suppé	Fatinica
17. 2. 1904	Jaroslav Kvapil	Oblaka

1905

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ALOISE JANOVSKEHO

1. 2. 1905	Emil Pohl	Sedm havranů
2. 2. 1905	Emil Pohl	Sedm havranů
3. 2. 1905	Otto Ernst	Flaschmann vychovatel
4. 2. 1905		Čepobíti
5. 2. 1905	Ludwig Fulda	Hloupý Honza na výstavě
9. 2. 1905	Gerhart Hauptmann	Tkalci
15. 2. 1905	Octave Mirbeau	Obchod především

1905

REPERTOÁR OPERY NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel Josef Frýda)

20. 5. 1905	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
21. 5. 1905	Jacques Offenbach	Hoffmanovy povídky
22. 5. 1905	Pietro Mascagni	Sedlák kavalír
22. 5. 1905	Ruggiero Leoncavallo	Komedianti
23. 5. 1905	Giuseppe Verdi	Othello

24. 5. 1905	Antonín Dvořák	Čert a Káča
25. 5. 1905	Antonín Dvořák	Rusalka

1906

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY (Reduta)

13. 1. 1906	Hedvika Abigail Horáková	Dolorosa
14. 1. 1906		2 představení pro děti
14. 1. 1906	Alfred Arno	Nevěsta z Amsterodamu
15. 1. 1906	Franz von Schönthan, F. Koppel-Ellbeld	Zlatá Eva
17. 1. 1906	Karel Weiss	Hrubá košile
18. 1. 1906	Ernst von Wolzogen	Čistý lístek
19. 1. 1906	Jaroslav Kvapil	Oblaka
20. 1. 1906	Josef Jiří Kolár	Pražský žid
20. 1. 1906	Josef Štolba	Její systém
21. 1. 1906	Karl Costa, Leopold Jacobsohn	Muž z měsíce
22. 1. 1906	Branislav Nušič	Pustina
23. 1. 1906	Ernst Blum, Roul Toché	Nervózní ženy
24. 1. 1906	Felix Philippi	Dobrodinci lidstva
25. 1. 1906	Božena Viková-Kunětická	Cop

1906

REPERTOÁR ČINOHRY NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel Antoš

Josef Frýda)

11. 6. 1906	Jaroslav Vrchlický	Soud lásky
12. 6. 1906	Henrik Ibsen	Paní z námoří
13. 6. 1906	William Shakespeare	Hamlet
14. 6. 1906	Thomas Brandon	Charleyova teta
15. 6. 1906	Ernst von Wolzogen	Čistý lístek
16. 6. 1906	Hermann Sudermann	Domov
17. 6. 1906	Mirko Hanák	Milostpánova komorná

18. 6. 1906	Jan August Kasielewski	Karikatury
19. 6. 1906	William Shakespeare	Romeo a Julie
20. 6. 1906	Victorien Sardou	Cyprienna
21. 6. 1906	Oscar Wilde	Salome

1906

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY

15. 9. 1906	Franz von Schonthan, K. Ellfeld	Svatba naší Helgy
16. 9. 1906	Alois a Vilém Mrštíkové	Maryša
17. 9. 1906	Gustav Kadelburg	Praha je Praha
18. 9. 1906	Gustav Moser	Pan sekretář
19. 9. 1906	Franz von Schönthan	Slovutná paní
20. 9. 1906		Démon
21. 9. 1906	Michael Baľuckij	Klub mládenců
22. 9. 1906	Matěj Anastázus Šimáček	Jiný vzduch
23. 9. 1906		Popelka
23. 9. 1906	Jan Poláček	Trestanci na Špilberku
24. 9. 1906	Molière	Lakomec
25. 9. 1906	Hermann Sudermann	Zkáza Sodomy
26. 9. 1906	Alois Jirásek	Lucerna
27. 9. 1906	Božena Viková-Kunětická	Cop
28. 9. 1906	Franz von Schönthan	Cornelius Voss
29. 9. 1906	Alois Jirásek	Lucerna
30. 9. 1906	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Honza na zakletém zámku
30. 9. 1906	František Adolf Šubert	Drama čtyř chudých stěn
2. 10. 1906	Jan Kühnl	Trilby
3. 10. 1906	William Shakespeare	Othello
4. 10. 1906	Kraatz	Automobilista
5. 10. 1906	Franz a Paul von Schönthan	Únos Sabineka
6. 10. 1906	Victorien Sardou	Tosca

7. 10. 1906	Josef Kajetán Tyl	Lesní panna
7. 10. 1906	K. Holtey	Eleonora
8. 10. 1906	Rudolf Kneisel	Papageno v almaře
9. 10. 1906	Maxim Gorkij	Měšťáci
10. 9. 1906	Victorien Sardou	Fernanda
11. 9. 1906	Božena Viková-Kunětická	Přítež
12. 9. 1906	William Shakespeare	Othello
13. 9. 1906	Ladislav Stroupežnický	Naši furianti
14. 9. 1906	Jaroslav Kvapil	Princezna Pampeliška
14. 9. 1906	Johann Nepomuk Nestroy	Lumpacivagabundus
15. 9. 1906	Bisson, Caré	Pan ředitel

1907

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI FRANTIŠKA TRNKY

28. 1. 1907		Pražské švadlenky
29. 1. 1907	Franz Lehár	Dráteníček
1. 2. 1907	Franz Lehár	Veselá vdovička
2. 2. 1907	Carl Millöcker	Žebravý student
3. 2. 1907	Karl Michael Ziehrer	Vagabundi
7. 2. 1907	Bedřich Smetana	Dalibor
8. 2. 1907	Jacques Offenbach	Krásná Helena
9. 2. 1907	Franz Lehár	Veselá vdovička
10. 2. 1907	Johann Strauss	Cikánský baron
12. 2. 1907	Karl Zeller	Tyrolský ptáčník

1907

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY

21. 9. 1907	Franz von Schönthan	Komtesa Kukuč
22. 9. 1907	Josef Skružný	Ptačí mozky
23. 9. 1907	Eugen d'Albert	V nížině

24. 9. 1907	Maxim Gorkij	Na dně
25. 9. 1907	Perzyňski	Lehkomyslná sestra
26. 9. 1907	William Shakespeare	Zkrocení zlé ženy
27. 9. 1907	Franz von Schönthan	Renaissance
28. 9. 1907	Josef Kajetán Tyl	Nalezenec
28. 9. 1907	Zdeněk Janke	Vincentka a Alojzka
29. 9. 1907	Lev Nikolajevič Tolstoj	Vzkříšení
30. 9. 1907	Alois Jirásek	Vojnarka
1. 10. 1907	Victorien Sardou	Andrea
2. 10. 1907	Holger Drachmann	Byl jednou jeden král
3. 10. 1907	Karl August Gröner	Manžel bez ženy
4. 10. 1907		Skryté štěstí
5. 10. 1907	Charlotte Birch-Pfeifferová	Sirotek Lowoodský
6. 10. 1907		Popelka
6. 10. 1907	František Ferdinand Šamberk	Podskalák
7. 10. 1907	Victorien Sardou	Vlast
8. 10. 1907	Blum, Touché	Nervózní ženy
9. 10. 1907	Friedrich Schiller	Marie Stuartovna
10. 10. 1907		Muž z měsíce
11. 10. 1907		Viny
12. 10. 1907	Jaroslav Vrchlický	Noc na Karlštejně
13. 10. 1907		Sůl nad zlato
13. 10. 1907	Conan-Doyle, B. Bonn	Sherlock Holme
14. 10. 1907	Max Halbe	Proud
15. 10. 1907	Gabriela Preissová	Její pastorkyňa
16. 10. 1907	František Ferdinand Šamberk	Karel Havlíček Borovský
	Josef Jiří Kolár	Pražský žid
		Pohádka o červené
		Karkulce
	Victorien Sardou	Mnoho přátel naše škoda
	Charles Dickens	Malá Doritka
1. 11. 1907	Lucyan Rydel	Na vždy

1908

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ALOISE JANOVSKEHO (Reduta)

5. 2. 1908	Johann Strauss	Kouzlo valčíku
	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
	Charles Adolphe Adam	Panenka
	André Messager	Michuovic dcerušky
	Johann Strauss	Netopýr
	Alexandre Charles Lecocq	Malý vévoda
	Johann Strauss	Cikánský baron
	František Škroup	Dráteník
	Jacques Offenbach	Krásná Helena

1908

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY

26. 9. 1908	František Adolf Šubert	Žně
27. 9. 1908	Hervé	Mamselle Nitouche
28. 9. 1908	Oskar Walther, Leo Stein	Obětní beránek
29. 9. 1908	Oskar Blumenthal	Dva různé erby
30. 9. 1908	František Sokol-Tůma	Pasekáři
1. 10. 1908	Anton Pavlovič Čechov	Strýček Váňa
3. 10. 1908	Lev Nikolajevič Tolstoj	Vláda tmy
4. 10. 1908	Julius Horst, Alexander Engl	Svět bez mužů
10. 10. 1908	Gustav von Moser	Hypochondr
11. 10. 1908	H Burnetová, Jan Kühnl	Malý lord
11. 10. 1908	Edgar Allan Poe	Maska červené smrti
12. 10. 1908	Alexandre Dumas	Kean
13. 10. 1908	Hermann Sudermann	Čest
14. 10. 1908	Alexandre Bisson	Kontrolor spacích vagonů
15. 10. 1908	Karl Gutzkow	Uriel Acosta
16. 10. 1908	Hermann Sudermann	Čest

1909

REPERTOÁR DIVADLA MORAVSKÝCH MĚST (ředitel František Trnka,

Reduta)

12. 2. 1909	Georges Bizet	Carmen
13. 2. 1909	Franz Lehár	Veselá vdovička
14. 2. 1909	Franz Lehár	Dráteníček
15. 2. 1909	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
20. 2. 1909	Karel Moor	Pan profesor v pekle
21. 2. 1909	Josef Kajetán Tyl	Lesní panna
21. 2. 1909	Karl Michael Ziehrer	Vagabundi
22. 2. 1909	Alois Jirásek	Psohlavci
23. 2. 1909	Giacomo Puccini	Madame Butterfly

1909/1910

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI BEDŘICHA JEŘÁBKA

25. 12. 1909	Branislav Nušič	Pustina
	Maurice Hennequin	Manžel šibal
	Sophus Michaëlis	Revoluční svatba
	Oscar Wilde	Na čem záleží
	Henry Bernstein	Zloděj
	Gerhart Hauptmann	Bobří kožich
1. 1. 1910	Adolphe Philippe Denvery, Cormon Piestre	Dva sirotci
2. 1. 1910	Franz von Schönthan	Svůdná dívka
3. 1. 1910	Ludwig Fulda	Janek
4. 1. 1910	Karel Fořt, Otakar PINSKER	Baj – Kaj – Laj
6. 1. 1910	Matěj Anastazia Šimáček	Ztraceni
7. 1. 1910	Henrik Ibsen	Příšery

1910

REPERTOÁR ČINOHRY NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel

František Lacina)

4. 6. 1910   Gustav Kadelburg   **Kaňka**

1910

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI ALOISE JANOVSKÉHO

Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
Bedřich Smetana	Dalibor
Jacques Offenbach	Hoffmanovy povídky
Georges Bizet	Carmen
Friedrich von Flotow	Marta
Leo Fall	Dolarové princezny
Johann Strauss	Netopýr
Franz Lehár	Veselá vdovička
Fořt	Baj-Kaj-Laj

1911

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY

10. 1. 1911	Karel Leger	V zakletém zámku
11. 1. 1911	František Sokol Tůma	Pasekáři
12. 1. 1911	Oskar Blumenthal, Gustav Kadelburg	Dveře dokořán
13. 1. 1911	Hermann Heijermans	Na faře
14. 1. 1911	Jaroslav Vrchlický	Rabínská moudrost
15. 1. 1911	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Krakonoš
15. 1. 1911	Jiří Mahen	Jánošík
16. 1. 1911	Abigail Horáková	Páni
17. 1. 1911	Lev Nikolajevič Tolstoj	Vzkříšení
18. 1. 1911	Albert Emil Brachvogel	Narcis
19. 1. 1911	Rostrup, Larsen	Černý Petr

20. 1. 1911	Jiří Mahen	Jánošík
22. 1. 1911	Josef Štolba	Mořská panna
23. 1. 1911		Otec a syn
24. 1. 1911	Viktor Alexandrovič Krylov	Divoška
25. 1. 1911	Henrik Ibsen	Nora
27. 1. 1911	Franz von Schönthan	Svatba naší Helgy
29. 1. 1911	Josef Kajetán Tyl	Lesní panna
29. 1. 1911	Alois Jirásek	Psohlavci
31. 1. 1911	Edmund Rostand	Cyrano de Bergerac

1911

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI DIVADLA MORAVSKÝCH MĚST (ředitel

Karel Komarov)

11. 2. 1911	Karel Weiss	Polský žid
12. 2. 1911	Leo Fall	Rozvedená paní
13. 2. 1911	Bedřich Smetana	Prodaná nevěsta
14. 2. 1911	Franz Lehár	Hrabě Lucemburk
15. 2. 1911	Bedřich Smetana	Dalibor
	Zdeněk Fibich	Šárka
	Pietro Mascagni	Sedlák kavalír
	Karel Weiss	Pan revisor
	Jiří Mahen	Jánošík

1912

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI BEDŘICHA JEŘÁBKKA (Reduta)

12. 1. 1912	Václav Štěch	Habada-Jordán
13. 1. 1912	Lev Nikolajevič Tolstoj	Živoucí mrtvola
14. 1. 1912	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Sněhurka a sedm trpaslíků
14. 1. 1912	Václav Boudech	Ondráš a Juráš

15. 1. 1912	Henrik Ibsen	Hedda Gablerová
16. 1. 1912	Ferenc Molnár	Gardový poručík
17. 1. 1912	Henry Bataille	Poštilá panna
18. 1. 1912	Josef Štolba	Ach ta láska
19. 1. 1912	Melchior Lengyel	Tajfun
27. 1. 1912	Alexandre Bisson	Bezejmenná
28. 1. 1912		Ježibaba
28. 1. 1912	Leopold Krenn, Karl Lindau	Chudá holka
29. 1. 1912	Oskar Blumenthal, Gustav Kadelburg	Dveře dokořán
30. 1. 1912	Lev Nikolajevič Tolstoj	Světlo svítí do temnoty
31. 1. 1912	Pierre Berton	Krásná Marseilanka

1912

REPERTOÁR DIVADELNÍ SPOLEČNOSTI OTOKARA NOVÁKA

6. 11. 1912	George Jarno	Krista z myslivny
7. 11. 1912	Carl Maria von Weber	Čarostřelec
9. 11. 1912	Jacques Offenbach	Hoffmanovy povídky
10. 11. 1912	Vojtěška Baldessari-Plumlovská	Honza v zakletém zámku
10. 11. 1912	Emmerich Kálmán	Podzimní manévry
11. 11. 1912	Sidney Jones	Gejša
12. 11. 1912	Johann Strauss	Kouzlo valčíku
13. 11. 1912	Bedřich Smetana	Hubička
14. 11. 1912	Rudolf Piskáček	Tulák
15. 11. 1912	Franz Lehár	Dráteníček

1913

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI BEDŘICHA JEŘÁBKA

17. 11. 1913	Stanislav Przybyszewskij	Zlaté rouno
18. 11. 1913	Gábor Drégely	Frak
19. 11. 1913	Maurice Hennequin, Paul Veber	Paní prezidentová

20. 11. 1913	Ernst Hardt	Blázen Tantris
21. 11. 1913	Alexandre Guitry	Dobytí pevnosti
22. 11. 1913	Roberto Bracco	Masky
23. 11. 1913	Engelbert Humperdinck	Perníková chaloupka
23. 11. 1913	Otto Farstr	Pražské švadlenky
24. 11. 1913	Ivo Vojnović	Smrt matky Jugovičů
25. 11. 1913	F. Arnold, E. Bach	Španělská muška
26. 11. 1913	William Shakespeare	Kupec benátský
27. 11. 1913	Karel Mašek	Ženy, které potkáváme
28. 11. 1913		Mlsní kocouři
29. 11. 1913	Henrik Ibsen	Nora

1917

REPERTOÁR ČINOHRY NÁRODNÍHO DIVADLA V BRNĚ (ředitel Václav Jiříkovský)

Červen	Jiří Mahen	Ulička odvahy
Červen	Otto Ernst	Flaschmann vychovatel

1918

REPERTOÁR SPOLEČNOSTI VÁCLAVA CHODĚRY

5. 1. 1918	Vilém Skoch	Naše babička
6. 1. 1918	Václav Kliment Klicpera	Jan za chrtá dán
6. 1. 1918		Edáček se vrátí
7. 1. 1918	Hermann Sudermann	Zápas motýlů
8. 1. 1918	Théodore Barrière, Lambert Thiboust	Srdce kamenná
19. 1. 1918	Hermann Sudermann	Domov
20. 1. 1918	Jan Poláček	Trestanci na Špilberku aneb Nevinný Anton
20. 1. 1918	Oskar Blumenthal, Gustav Kadelburg	Praha je Praha
26. 1. 1918	Jan Patrný	Ostříž

27. 1. 1918	Adolf Brázda	Popelka
27. 1. 1918	Rudolf Kneisel	Ten dobrý strýček
29. 1. 1918	Otmar Schäfer	Střevíček paní markýzy

1918

REPERTOÁR NÁRODNÍHO DIVADLA V PRAZE

21. 7. 1918	George Bernard Shaw	Domácí pán
22. 7. 1918	A. Guinou	Šťěstí

9. 4. Přehled členstva

Soubor společnosti Anny Štanderové v Uherském Hradišti v roce 1866

Bubla, Buš, Antonín Houdek, Karel Kastner, Karolina Rennerová, František Říha, Anna Štanderová, Antonín Štandera, Josef Štandera, Hynek Vicena, Želivecký

Soubor společnosti Antonína Muška v Uherském Hradišti v roce 1872

Jan Souček, Adéla Součková, Felix Sika, Karel Michálek, Josef Schneider, Václav Sybert, Rosalie Sybertová, a Emanuel Šuma

Soubor společnosti Františka Pokorného v Uherském Hradišti v roce 1886

Jan Zelenka, Anna Zelenková (Nechvílová), Božena Rubešová, Bohdan Žalud, Antonín Hlaváček, Maříková, Mařík, Berárová, Zdenka Biedermannová, Antonie Biedermannová, Josef Biedermann, Alois Houdek, Pravoš Nebeský, Josef Javorčák, Karel Veselý, Nováková, Strouhal, Karel Brož, Betty Novotná, Pech, Slováček, Jiras, Plevka, Pracný

Soubor společnosti Antonína Štandery v Uherském Hradišti v roce 1886

Josef Roubíček, Václav Šubert, Karel Král, Marie Matoušková, František Aster, manželé Navrátilovi, Šléglovi, Mester-Pražský, Václav Šubert, Josef Staněk

Soubor společnosti Pavla Švandy ze Semčic v Uherském Hradišti v roce 1888

Anna Maxantová, Vilém Kareš, Josef Strouhal, Vollnerová, Jan Javorčák, Alois Jiříkovský, Adolf Kreuzmann, Karel Lier

Soubor společnosti Františka Trnky v Uherském Hradišti v roce 1889

Alois Světelský, František Brůžek, Emma Pešková, Antonín Hlaváček, Antonín Kopecký, Berta Lesčinská, Marie Mirovská, Albertina Kopecká, František Trnka, Karel Brož, Kateřina Brožová, František Brůžek, Karel Molinary, Biedermann, Elserová, Anna Světelská, Theodor Žalud

Soubor společnosti Josefa Viléma Suka v Uherském Hradišti na přelomu let 1889/1890

Anna Betmannová, Ludvík Betmann, Václav Erhardt, Marie Fríborová, Josef Konětopský, Josef Chládek, Josef Vilém Suk s rodinou, Karel Štětka, Marie Bollardová, Julie Bittermannová, Ladislav Kaška, Marie Kašková, Milada Pešková, Doležal, Krákorová, Cilálka, Estort, Lesčinský, Emil Focht, Marie Fochtová

Soubor společnosti Kamily Staňkové-Liberté v Uherském Hradišti v roce 1890

František Staněk, Božena Staňková, Kamila Staňková-Liberté, Květuša Staňková, Bohumil Šolc, Antonín Lomnický, Josef Marek, Marie Dvorčíková

Soubor společnosti Františka Trnky v Uherském Hradišti v roce 1892

Zdenka Biedermannová, Ella Rollová, Josef Skalský, Alois Světelský, František Trnka, František Brůžek, Karel Molinary, Marie Mirovská, Emma Pešková, Josef Landa, Alois Vojta, Šipošová

Soubor společnosti Václava Hübnera v Uherském Hradišti na přelomu let 1892/1893

Marie Svobodová, Karel Ryšavý, Marie Chlumská, Václav Hübner, Václav Klečka, Novotný, Jan Karel Splavec, Václav Spurný, Adolf Juppa, Antonín Chlumský, Karel Stehlíček, Karel Brož, Kateřina Brožová, Marie Slatinská,

Vollnerová, Fistrová, Sittová, Burián, Alois Pivoňka, Šír, Vašíček, Otýlie Stropnická

Soubor společnosti Františka Trnky v Uherském Hradišti v roce 1896

Havlíková, Zdenka Biedermannová, Hanusová, Albertina Kopecká, František Trnka, Malý, František Kudláček

Soubor společnosti Raimunda Příbramského v Uherském Hradišti v roce 1896

Raimund Příbramský, B. Příbramská, Jaroslav Auerswald, Josef Burda, Čistohorský, Gutman, Josef Hradecký, František Kastner, Josef Hanuš

Soubor společnosti Václava Choděry v Uherském Hradišti v roce 1897

Kateřina Brožová, Růžena Šípková, Karel Brož, Marie Burešová, Karla Choděrová, Václav Choděra, Anna Šléglová, Alexandr Šlégel, Alois Vojta, Jan Souček, Františka Součková

Soubor společnosti Václava Choděry v Uherském Hradišti v roce 1899

Spurný, Jan Janovský, Františka Janovská, Adolf Pišvejc, Anna Pišvejcová, Emma Ničová, Marek, Laufková, Marta Choděrová, Václav Choděra

Soubor První družiny herecké Karla Františka Štětky v Uherském Hradišti v roce 1901

manželé Maškovi, Štětkovi, Josef Hranický-Běhal, Eva Hlavová, František Knížek, Marie Kučerová, Ludvík Mančal, Josef Šípek, Anna Šipošová, Jan Voborský, František Zamykal a manželé Třebovští

Soubor společnosti Václava Choděry v Uherském Hradišti v roce 1906

Jan Janovský, Františka Janovská, Dobrovolný, Bohumil Tomašík, Dopitová, B. Jičínský, Žofie Boučková, Karla Vránová, Hlávová, Antonie Košnerová, Schvab, Linc, Alois Tuček, manželé Lierovi, Marta Choděrová, Václav Choděra

Soubor společnosti Františka Trnky v Uherském Hradišti v roce 1907

Karel Srbek, Karel Motýl, Řeřábková, Bauerová, Puldová, Karel Holík, Bauer, František Trnka

Soubor společnosti Václava Choděry v Uherském Hradišti v roce 1907

Marta Choděrová, Václav Choděra, Františka Janovská, Jan Janovský, Jičínský, Antonie Košnerová, Alois Tuček

Soubor společnosti Václava Choděry v Uherském Hradišti v roce 1908

Antonie Košnerová, Marta Choděrová, Václav Choděra, Vránová, Hlávová, Františka Janovská, Jan Janovský, Švehla, Schvab, Rudolf Linc, Alois Tuček

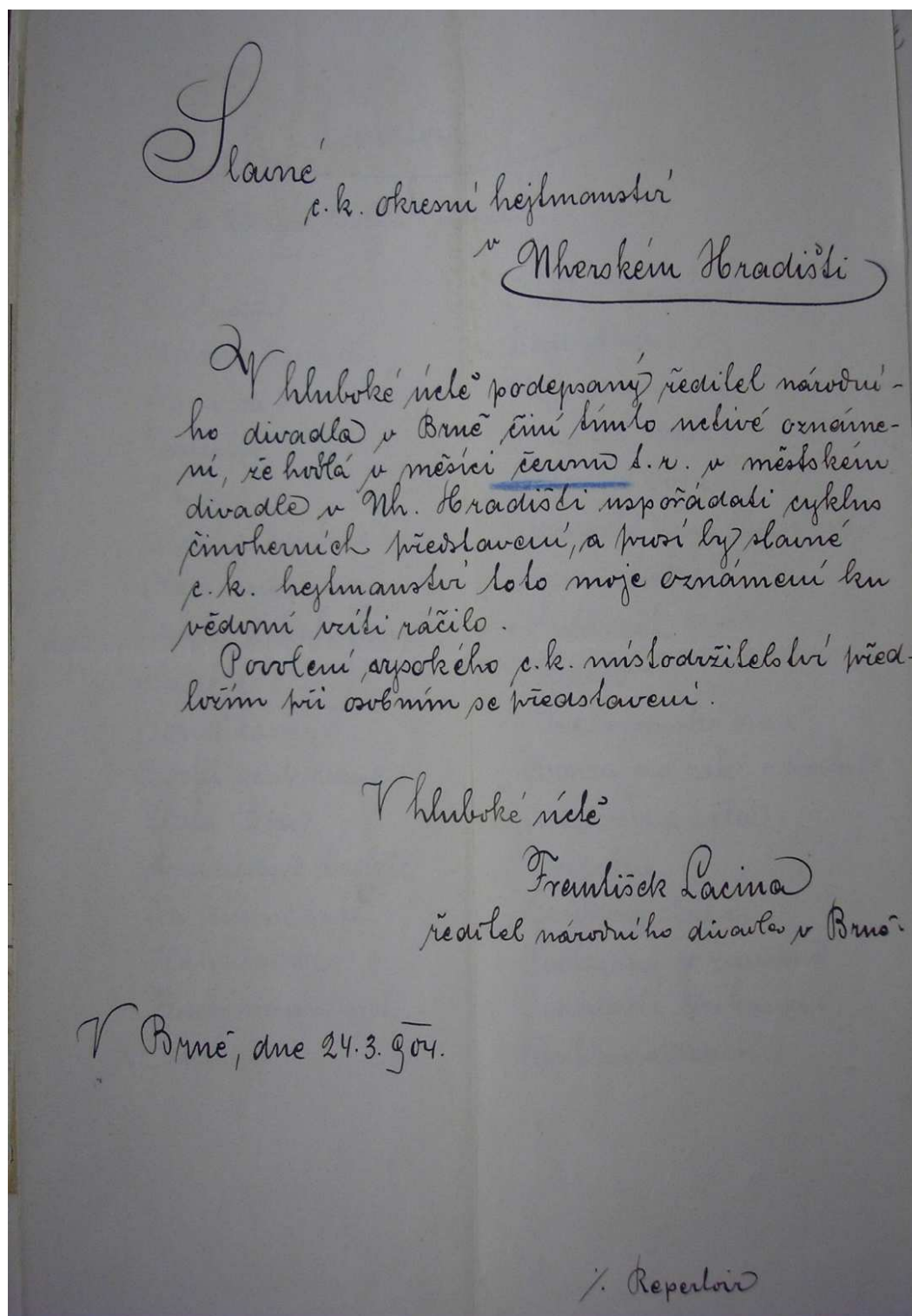
Soubor společnosti Bedřicha Jeřábka v Uherském Hradišti na přelomu let 1909/1910

Bedřich Jeřábek, L. Šváb, manželé Pišvejcovi, manželé Kaplanovi, Jan Ziegler, V. Štěpánek, B. Vosátko, manželé Ničovi, V. Růžička, Rudolf Linc, František Král, M. Jeřábková, Heda Klokotská, Antonie Košnerová, Antonín Nič, V. Skalský, A. Šnedorfrová

Soubor Divadla moravských měst v Uherském Hradišti v roce 1911

Karel Komarov, Alois Urban, Oldřich Nádhera, Julie Markucciová, Marie Procházková, Mary Grossová, Marie Kolečká, Božena Fejfarová, František Vlček, Jarmila Urbánková, Běla Engelbertová, Josef Zakopal, Karel Urbánek, Karla Moorová, Rudolf Fejfar, Ladislav Dubský, Eliška Nádherová

9. 5. Obrazová příloha

Žádost Františka Laciny (t. č. ředitele Národního divadla v Brně) o povolení konání cyklu divadelních představení ze dne 24. března 1904 (Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Okresní úřad Uherské Hradiště, inventární číslo 577, karton 869, folie 89)

151
ŘEDITELSTVÍ
ČESKÉHO NÁRODNÍHO DIVADLA
V BRNĚ.

Slavné
c. k. Hejtmanství
v Uherském Hradišti.

V hluboké úctě podepsaný činí tímto
uctivě ohlášení že hodlá aji v
polovici května s. r. s činohrou
Nár. divadla v Brně uspořádati
v Městském divadle v Uh. Hradišti
asi 8 představení. a prosí by
slavné c. k. Hejtmanství jeho
ohlášení ku vědomí vzíti račilo.

V Brně dne 4. února 1905.

Úctě hluboké
Frant. Lacina

Žádost Františka Laciny (t. č. ředitele Národního divadla v Brně) o povolení konání cyklu divadelních představení ze dne 4. února 1905 (Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Okresní úřad Uherské Hradiště, inventární číslo 577, karton 870, folie 151).

157
Slavný

cis. král. okresní hejtmanství
v Uhers. Hradišti.

Naképsaný činí povinné oznámení
u c. k. okresního hejtmanství, že za-
vitám se svou div. společností
do Uhers. Hradiště v polovici měsíce
ledna r. 1905. We zahájím v redukovan-
sále cyklus div. představení.
Prose slavné c. k. okresní hejtmanství
by ráčilo toto mé oznámení laskavě
bra vědomi vzíti.

V hluboké úctě znamenání se.

Alois Janovský

ředitel div. spol.

v Písku dne 18 prosince roku 1904.

Žádost o povolení konání cyklu divadelních představení společnosti Aloise
Janovského ze dne 18. prosince 1904

(Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Okresní úřad Uherské Hradiště,
inventární číslo 577, karton 869, folie 157)

Slavne

cis. král. okresní hejtmanství
Uher. Hradiště.

Napísaný čini povinné oznámení u
slavného c. k. okres. hejtmanství, že zavi-
šim se svou div. spol. do Uher. Hradiště,
kte v předtím soile zahojim 1. dubna 1908.
cillus hex.

Prose slavné cis. Král. okresní hejtmans-
tví, by počilo toto mé oznámení
loaktove na vědomí oziti.

v hluboké úctě znamenám se

Louis Janovský
ředitel divadla

v Proseuži dne 27. března 1908.

Žádost o povolení konání cyklu divadelních představení společnosti Aloise Janovského ze dne 27. března 1908
(Státní okresní archiv Uherské Hradiště, fond Okresní úřad Uherské Hradiště, inventární číslo 577, karton 875, folie 417)

188. 3. 18
501 H

Divadlo v sále Měšťanské Besedy v Uh. Hradišti.

Ve středu, dne 16. června 1886

4. hra v předplacení

poprvé:

Světa pán v županu.

Původní veselohra ve 3 jednáních v 4 dějstvích. — Režii má p. Houdek.

Napoleon I., císař francouzský	—	—	—	p. Houdek.
Ludvík Bonaparte, jeho bratr	—	—	—	p. Nebeský.
Elise, kněžna Bacciochiova	} jeho sestry	—	—	pl. Berárová.
Pavčina, prince. Borghesova		—	—	sl. Bědřmanova.
Felix, kníže Bacciochi, senátor	} jeho švakrové	—	—	p. Světelský.
Prince Camillo Borghese, plukovník		—	—	p. Zelenka.
Josefína, ovdovělá Beauharnaisová, choť Napoleona	—	—	—	pl. Houdková.
Hortensie, její dcera z prvního manželství, choť Ludvíka	—	—	—	sl. Novotná.
Hrabě Fauhalt, císařův poběhák	—	—	—	p. Strouhal.
Dupperron, dvorní klečovník	—	—	—	p. Javorčák.
Loyal, redaktor „Moniteura“	—	—	—	p. Plevka.
Marchand, komorník císařův	—	—	—	p. Pech.
Baptist, sluha císařův	—	—	—	p. Brůžek.
První } dráb	—	—	—	p. Kopecký.
Druhý } dráb	—	—	—	p. Pracný.

Pochopové. — Děj se koná v Tuilerích r. 1806.

Začátek určitě v 8 hod.

Ceny míst: Sedadlo I. třídy 70 kr., sedadlo II. 50 kr. parter
30 kr. studující a vojsko 15 kr. zadní parter 20 kr.

Listky za dne dostati lze v kněhupectví bratři Handlů a v měst. besed

Tiskem bratří Handlů v Uh. Hradišti. 21a. 4—

Cedule společnosti Františka Pokorného ze dne 16. června 1886 k představení Světa pán v županu od Emanuela Bozděcha (Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, sbírkový fond historického oddělení, inventární číslo H 1268)

Divadlo v redutním sále král. města Uh. Hradiště.
Ředitelstvím Fr. Pokorného.

V pondělí dne 12. července 1886.

12. hra v II. předplacení.

Poprve:

Rabínská MOUDROST^v

Původní hra ve 3 jednáních od Jar. Vrchlického.

Poprvé hrána s velkým úspěchem 14. května 1886. v Nár. div. v Praze.

OSOBY:

Rabbi Jehuda Löw ben Bezalel	— —	p. Javorčák.	Oldřich Deriderius Pruskovský	— —	p. Biederman,
Perl, jeho manželka	— —	pl. Maříková.	Stěpan Chanovský	— —	p. Nobesky.
Mistr David z Brusel, zlatník	— —	p. Zelenka.	Veronika, jeho milenka	— —	sl. Novotná.
Recha, jeho manželka	— —	pl. Berátová.	Křistoř Geister, těl. trabant cis. Rudolfa II.	— —	p. Brož
Filip Lang z Langelfelsu, ofs. rada a komorník	— —		Liák, kultistkař	— —	p. Brdžek.
Rudolf II.	— —	p. Houdek.	Schman, náhončí Filipa Langa	— —	p. Kopecký.
Areimbald	— —	p. Světlý.	Jakub Přefát, majitel krčmy „u tří per“	— —	p. Landa.
Bart. Spranger, } dvorní malíři	— —	p. Slováček.	Jechiel, famulus Löva	— —	sl. Peškova.
Roland Saveri, }	— —	p. Jiras.	Hejtman městské stráže	— —	p. Pech.

Městská stráž, trabant, soudní vykonávatelé.

Děj I. jednání v krémě „u tří per“, II. a III. v dvoře rabbiho Löva v široké ulici v židovském městě Pražském.

Doba děje: 31. května, 1.—2. června 1608.

Začátek v 8 hodin.

Kasa se otevře o půl 7. hod.

Konec před 10. hod.

Ceny míst : Sedadlo I. třídy 70 kr., II. třídy 50 kr., parter 30 kr., stud. a vojsko 15 kr.,
zadní parter 20 kr.,

Lístky za dne dostati lze v knihkupectví bratři Handlů.

Tiskem bratří Handlů v Uh. Hradišti.

Cedule společnosti Františka Pokorného ze dne 12. července 1886
k představení Rabínská moudrost od Jaroslava Vrchlického
(Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, sbírkový fond historického oddělení,
inventární číslo H 1266)

Divadlo v redutním sále král. města Uh. Hradiště.

Ředitelstvím Fr. Pokorného.

V úterý, dne 27. července 1886.

Ve prospěch pí. Anny Berárové.

Poprvé:

DEBORAH,

Křesťan a židovka.

Obraz z venkovského života ve 4 jednáních od J. Mosenthala. Volně vzdělal J. J. Kolár.

OSOBY:

Vavřinec, rychlák	—	—	p. Hondek.	Hospodská	—	—	pí. Světlá.
Jeník, jeho syn	—	—	p. Nebeský.	Stará Hata	—	—	pí. Mařková.
Učený	—	—	p. Zelenka.	Jakub, pacholek	—	—	p. Jirás.
Farář	—	—	p. Bialýman.	Růžena, mladá selka	—	—	sl. Paškova.
Hana, jeho neť	—	—	sl. Biedřichovna.	Abraham, slepý kmet	—	—	ředitel
Črední aloha	—	—	p. Pech.	Deborah	—	—	pí. Berárova.
Handboj	—	—	p. Hlaváček.	Židovka	—	—	pí. Houdková.
Krejčí	—	—	p. Brož.	Ruber	—	—	p. Brož.
Kramář	—	—	p. Světlaký.	Pachole	—	—	malý Mařík.
Pekař	—	—	p. Brůžek.	Děvčátko	—	—	

Sedláci a selky. Cestující židé. Hudebníci. Děj v Čechách na vsi roku 1780. Mezi druhým a třetím jedn. minulo osm dní, mezi třetím a čtvrtým pět let.

Začátek v 8 hodin.

Kasa se otevře o půl 7. hod.

Konec před 10. hod.

Ceny míst: Sedadlo I. třídy 70 kr., II. třídy 50 kr., parter 30 kr., zadní parter 20 kr.
stud. a vojsko 15 kr.

Listky za dne dostati lze v knihkupectví bratři Handlů.

Cedule společnosti Františka Pokorného ze dne 27. července 1886
k představení Debora aneb Křesťan a Židovka od Salomona Hermanna
Mosenthala
(Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, sbírkový fond historického oddělení,
inventární číslo H 1267)

10. Prameny

Archivní fondy

Moravský zemský archiv v Brně:

Spisy Moravského místodržitelství:

Moravské místodržitelství, presidium, značka fondu B13, signatura 1/12

(divadla, představení), číslo kartonu 494 (1861 – 1863)

495 (1864 – 1866)

496 (1867 – 1872)

497 (1873 – 1875)

498 (1876 – 1879)

499 (1880 – 1882)

500 (1883 – 1886)

Státní okresní archiv Uherské Hradiště:

Fond Okresní úřad Uherské Hradiště, inv. č. 577 (spisový znak J – spolkové záležitosti), karton 868 – 883.

Slovácké muzeum Uherské Hradiště:

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, sbírkový fond historického oddělení, inventární čísla:

Plakáty a cedule českých kočovných společností: H 1266, H 1267, H 1268.

Plakáty a cedule německých kočovných společností: H 1357 – H 1413, H 6650, H 6651.

Noviny a časopisy

Česká Thalia: 1870, 1871, 1887 – 1892

Divadlo: 1904 – 1913

Moravská Slovač: 1/1885 – 6/1889

Slovácké noviny: 7/1889 – 1918

Moravská orlice: 3/1866, 6/1886, 1/1887, 4/1888, 2/1892, 9/1898, 1/1904,
5/1905

JANSA, František. Marie Hübnerová a Slovácko (vzpomínka účastníka).

Úprkům kraj 1, 1942, č. 2-3, s. 17 – 18.

11. Literatura

- BUCHNER, Alexandr. *Cedule kočovných divadelních společností v Čechách a na Moravě*. Praha: Divadelní ústav, 1968. 521 s.
- ČERNÝ, František (ed.). *Dějiny českého divadla II*. 1. vyd. Praha: Academia, 1969. 429 s.
- ČERNÝ, František (ed.). *Dějiny českého divadla III*. 1. vyd. Praha: Academia, 1977. 657 s.
- ČOUPEK, Jiří a kol. *Uherské Hradiště, královské město na řece Moravě*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Město Uherské Hradiště, 2007. 492 s. ISBN 978-80-239-9873-3.
- ČOUPEK, Jiří a kol. *Uherské Hradiště – dějiny města*. 1. vyd. Brno: Blok, 1981. 630 s.
- ČOUPKOVÁ, Jaromíra, RAŠTICOVÁ, Blanka. *Uherské Hradiště*. 1. vyd. Praha – Litomyšl: Paseka, 2008. 63 s. ISBN 978-80-7185-943-7.
- FRÝZEK, Jiří. *K počátkům českého kočovného divadla*. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2004. 160 s. ISBN 808-68-451-25.
- HOUŠKOVÁ, Albína. *Cedule k představením českých divadelních kočovných společností v Olomouci v letech 1894 – 1914*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995. 30 s.
- KNAP, Josef. *Umělcové na pouti*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1961. 258 s.
- KNAP, Josef. *Zöllnerové – dějiny divadelního rodu*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1958. 245 s.
- KOMEŠTÍKOVÁ, Lucie. *České divadelní kočovné společnosti v Přerově v letech 1863 – 1897*. Diplomová práce, Filozofická fakulta UP Olomouc. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 200 s.
- MAREK, Pavel. *Štanderové. Příspěvek k historii jedné kočovné divadelní společnosti*. Prostějov: [vl. n.], 1995. 51 s.
- MAREK, Pavel. *České kočovné divadelní společnosti na Slovácku v 60. a 70. letech 19. století. Slovácko: společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 1988. s. 67-76.

- POKORNÝ, František. *Vzpomínky a upomínky*. Praha: nákladem Václava Řezníčka, 1895. 136 s.
- RAŠTICOVÁ, Blanka. Kočovné divadelní společnosti v Uherském Hradišti na přelomu 20. a 30. let 19. století. *Slovácko: společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 1989. s. 67-76.
- RAŠTICOVÁ, Blanka. Někdejší uherskohradištské divadelní společnosti. *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 1995, č. 9, s. 10 – 11.
- RAŠTICOVÁ, Blanka. Z historie města. České kočovné divadelní společnosti v Uherském Hradišti na přelomu 60. a 70. let 19. století. *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 1990, č. 7, s. 11-12.
- SKÁLA, Antonín. Prameny k dějinám divadelní Moravy. *Časopis Moravského muzea v Brně*, 1952, s. 406 – 414.
- ŠORMOVÁ, Eva aj. *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*. 1. vyd. Praha: Divadelní ústav, 2000. 615 s. ISBN 80-7008-107-4.
- ŠTEFANIDES, Jiří. *České divadlo v Moravské Ostravě 1908 – 1919*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. 240 s. ISBN 80-244-0140-1.
- ŠTEFANIDES, Jiří. *Představení českých kočovných společností v Olomouci v druhé polovině 19. století*. Diplomová práce, Filozofická fakulta UP Olomouc. Olomouc: Univerzita Palackého, 1973. 109 s.
- ŠTEFANIDES, Jiří. Morava a Slezsko jako divadelní prostor. In: SÝKORA, Michal (red.). *Kontexty IV*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. s. 141-152. ISBN 80-244-0988-7.
- ŠŤASTNÁ, Denisa. *Divadelní ředitel a herec Václav Choděra* Diplomová práce, Filozofická fakulta UP Olomouc. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 229 s.
- TÁBORSKÝ, Vojta Štein. *Dějiny venkovských divadelních společností*. Praha: Svaz československého herectva v Praze, 1930. 158 s.
- TURNOVSKÝ, Josef Ladislav. *Z potulného života hereckého*. Praha: J. Pospíšil, 1882. 182 s.
- VITÁSEK, Jindřich Erazim. *Dějiny a místopis královského města Uherské Hradiště*. Uherské Hradiště: L. Kráčelík, 1879. 135 s.

VLACH, Jaroslav. *Bibliografie okresu Uherské Hradiště*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Okresní knihovna; Brno: Státní vědecká knihovna: Muzejní a vlastivědná společnost, 1982. 310 s.

ZEMEK, Metoděj – KOLÁČEK, Josef. *Kniha o Redutě*. 1. vyd. Velehrad: Tomáš Ježek-Ottobre, 2001. 301 s. ISBN 80-86528-05-7.